

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HUDEBNÍ VÝCHOVY A KULTURY

Křesťanská populární hudba v Čechách

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Martin Vanáč

*Učitelství pro střední školy, obor: Učitelství českého jazyka a hudební výchovy
pro střední školy*

Vedoucí práce: PhDr. Štěpánka Lišková, Ph.D.

Plzeň 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 22. dubna 2020

.....
vlastnoruční podpis

Děkuji paní doktorce Liškové za možnost zvolení tématu *Křesťanská populární hudba v Čechách* a za její trpělivost i cenné připomínky při vedení práce. Děkují též svojí rodině za podporu při psaní této práce.

OBSAH

ÚVOD	3
1 VYMEZENÍ TÉMATU, STRUKTURA PRÁCE.....	5
1.1 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA	5
1.2 STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE.....	9
2 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA VE SVĚTĚ	11
2.1 HILLSONG.....	12
2.1.1 Hillsong United.....	14
2.2 DELIRIOUS?	15
2.3 GOLDEN GATE QUARTET.....	16
2.4 THEOCRACY	18
2.5 LECRAE MOORE	19
2.6 CHRIS TOMLIN.....	20
2.7 ZÁVĚR	21
3 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH.....	23
3.1 POČÁTKY ZRODU KŘEŠŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY VE SVĚTĚ.....	23
3.2 POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH A JEJÍ VLIV NA KONSTITUOVÁNÍ ČESKÉ KŘEŠŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY.....	27
3.3 VÝVOJ KŘEŠŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY V ČECHÁCH.....	29
3.3.1 Nejstarší české křesťanské kapely	31
3.4 ZÁVĚR	36
4 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH V SOUČASNOSTI.....	37
4.1 KŘEŠŤANSKÉ HUDEBNÍ SKUPINY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY	38
4.1.1 Schola brněnské mládeže (SBM).....	38
4.1.2 KaPři (Kapela Příkladovice).....	40
4.1.3 VeKa (Vesmírná kapela)	41
4.1.4 Adorare.....	43
4.1.5 Rytmig.....	45
4.1.6 Sněžinka.....	47
4.1.7 Srdcaři.....	48
4.1.8 Elaion	49
4.1.9 PM	51
4.2 SÓLOVÍ KŘEŠŤANŠTÍ UMĚLCI V ČECHÁCH.....	52
4.2.1 Pavel Helan	52
4.2.2 Gina	53
4.3 KŘEŠŤANSKÉ KAPELY V PLZEŇSKÉ DIECÉZI	54
4.3.1 Quo Vadis.....	55
4.3.2 Krpál	56
4.3.3 Touch of Gospel	57
4.4 ZÁVĚR	58
5 VÝBĚR PÍSNÍ K LITURGII, STRUČNÝ VÝVOJ MŠE SVATÉ.....	60
5.1 VÝVOJ MŠE SVATÉ.....	60
5.2 ZPŮSOB VÝBĚRU PÍSNÍ K LITURGII.....	62

5.2.1 Úvodní obřady	63
5.2.2 Bohoslužba slova.....	64
5.2.3 Bohoslužba oběti.....	65
5.2.4 Závěrečné obřady	66
5.3 ZÁVĚR	66
6 KŘESŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA JAKO TÉMA MODELOVÉ LEKCE PRO VYŠŠÍ ROČNÍKY GYMNÁZIA	67
6.1 NÁVRH 1. VYUČOVACÍ JEDNOTKY: POSLECHOVÉ ČINNOSTI S VÝKLADEM A OPAKOVÁNÍM	69
6.2 NÁVRH 2. VYUČOVACÍ JEDNOTKY S POSLECHOVÝMI, INSTRUMENTÁLNÍMI A PĚVECKÝMI ČINNOSTMI, ZÁVĚREČNÁ REFLEXE.....	74
6.3 ZHODNOCENÍ LEKCE V KONTEXTU S VÝSTUPY RVP G	82
ZÁVĚR.....	87
RESUMÉ	89
SEZNAM ZDROJŮ.....	90
SEZNAM TABULEK	96
SEZNAM PŘÍLOH	97
PŘÍLOHY	I

Úvod

Křesťanská populární hudba. Pro někoho nic neříkající oblast hudby. Dnešní společnost možná neví, že Římskokatolická církev, spolu s ostatními křesťanskými církvemi, má své vlastní písně, které zasahují do žánrů rock, pop, jazz a do mnoha dalších hudebních stylů. Společnost možná neví, že církev má své vlastní velké, významné populární kapely po celém světě. Většina lidí nejspíše netuší, že v kostelech a modlitebnách naší země můžeme slyšet bicí soupravu, elektrickou kytaru, basovou kytaru, a ne pouze zvuk varhan. S touto oblastí hudby já osobně přicházím do kontaktu téměř denně od útlého věku. Při volbě tématu mé diplomové práce nebylo možno vybrat si jiné téma, které by mělo tolik společného s mým největším koníčkem. Za svůj krátký život jsem vystřídal již několik křesťanských kapel a několika kapelám jsem mohl dělat a dělám kapelníka. Jmenoval bych zde prachatickou kapelu *Elaion*, plzeňskou kapelu *Krpál* a v neposlední řadě kapelu *Ignis*, se kterou hrajeme na Enter campu, což je camp pro 150 mladých věřících lidí. Křesťanská hudba pro mě není jenom text a melodie s harmonií. Je to pro mě něco, čím mohu vyjádřit svůj postoj k Bohu a vztah k druhým lidem. Je pro mě něčím, co mě naplňuje a přesahuje. Něčím, co mi bude vždy dělat radost.

Česká republika je již od příchodu *Cyrila a Metoděje* křesťanskou zemí s velkou tradicí. Její hudebníci mají jak dnes, tak i v dobách minulých, velký vzhlas v celém světě. Sama *Evropa* byla založena na křesťanských principech a zásadách. Církev v naší zemi prošla dlouhým vývojem. Ne vždy to pro ni bylo jednoduché, v době komunismu i v dobách vzdálenějších, ale již 1000 let v naší zemi funguje a vyvíjí se. Spolu s církví se samozřejmě vyvíjí i církevní hudba. V době před II. vatikánským koncilem nebylo ani myslitelné, že by v chrámech zněly jiné nástroje než varhany nebo nástroje orchestru. Až II. vatikánský koncil schválil všechny formy pravého umění a přijal je do liturgie. Oblast křesťanské populární hudby v naší zemi není příliš zmapovaná, a proto jsem se rozhodl, že si jako téma pro svoji diplomovou práci zvolím téma *Křesťanská populární hudba v Čechách*.

Cílem mé diplomové práce je zmapovat současnou českou křesťanskou hudební scénu s ohledem na křesťanskou hudební scénu ve světě. Dále se budu v práci zabývat historií křesťanské populární hudby v Čechách, a to v kontextu ostatních hudebních stylů a žánrů. Zvláštní místo vymezím úloze křesťanské populární hudby v Římskokatolické církvi.

Cílem teoretické části práce je shromáždit poznatky, jež by též mohly být využitelné v hudebně výchovné praxi. Na této teoretické bázi tak bude vytvořena modelová lekce hudební výchovy. Vzhledem k mé studijní aprobaci a předpokladu, že toto téma osloví spíše starší žáky, bude lekce zacílena na vyšší stupeň gymnázia.

Cílem celé práce je představit téma křesťanská populární hudba i „nevěřícímu“ člověku či učiteli co možná nejsrozumitelněji tak, aby bylo možné jej uchopit též didakticky a případně jej zařadit do alternativních témat HV.

1 VYMEZENÍ TÉMATU, STRUKTURA PRÁCE

Ústředním tématem této diplomové práce je křesťanská populární hudba¹. Cílem této kapitoly je tak objasnit ústřední pojmy, které jsou v souvislosti s tématem používány a zdůraznit, jak s ústředním tématem souvisí.

V celé diplomové práci je operováno s těmito pojmy: *populární hudba, KPH, worship music, rytmická mše, kapela, schola, společenství mládeže, vysokoškolské katolické hnutí, večery chval, noc kostelů, setkání mládeže a struktura církve v Čechách*.

1.1 KŘESŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA

KPH nazýváme oblast hudby, která má po celém světě dlouholetou tradici a vyvíjí se v souvislosti s nonartificiální (ne uměleckou) hudbou, do které patří i tzv. populární hudba.

Termín **populární hudba** je ve *Slovníku české hudební kultury*² definován jako oblast hudby, která je posluchačsky přístupná a poukazuje na hudebně i sociologicky vymežitelný typ hudební produkce, jež je souborem profesionálně i poloprofesionálně vytvářených skladeb. Tato oblast hudby je rozdělena na dva okruhy. Do prvního okruhu řadíme tradiční populární hudbu jako svébytný okruh, který se vyvíjí. Do druhého okruhu řadíme moderní populární hudbu, která je ovlivněná jazzem, a tato oblast se nazývá hudba jazzového okruhu. Moderní populární hudba se skládá ze dvou základních hudebních žánrů (*rock, pop*) a tyto dva žánry mají svůj původ právě v hudbě jazzové. Oba dva žánry se vzájemně ovlivňují a prolínají. Pod tyto žánry spadají další sub-žánry, jako je například *folk*³, *folk rock*⁴, *rap*⁵ nebo *metal*⁶ a tyto žánry a sub-žánry do jisté míry KPH ovlivňují.⁷

Termín **KPH** byl poprvé použit v souvislosti s *Ježíšovým hnutím*⁸, které se jako první začalo zabývat hudební produkcí v rámci KPH. Tato hudba se vyvíjela v závislosti na populární hudbě „nekřesťanské“⁹. Například nejstarší české křesťanské kapely můžeme zařadit ke *křesťanskému folk*. Je třeba zdůraznit, že KPH není zcela novým žánrem.

¹ Dále jen KPH.

² MACEK, Petr, ed. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9.

³ Styl, který má kořeny v anglosaských zemích a je zaměřen na textovou složku.

⁴ Vznikl elektrifikací folk. Kapely začaly využívat elektrickou kytaru, další elektrifikované nástroje a bicí.

⁵ Součást hip hopové kultury. Recitativ založen na dlouhém monologu rapera.

⁶ Má kořeny v hardrockových skupinách a je kombinací blues a rocku.

⁷ MACEK, cit. 2.

⁸ Křesťanské evangelické hnutí působící od 60. let v USA.

⁹ Oblast populární hudby, která se tematikou nevztahuje ke křesťanství.

Do hudebního světa však přináší nové zpracování tématu náboženství, čemuž se historicky věnovaly mnohé kultury, národy i druhy umění. V historii vývoje hudby nacházíme různé podoby spojení křesťanského náboženství s hudbou (zpěvy mnichů, meditativní zpěvy, tradiční křesťanská hudba období baroka). Po textové stránce tak KPH nepřináší nic nového- neznámého, avšak její hudební složka už vychází z již známých žánrů a sub-žánrů populární hudby.¹⁰

Dalším velmi používaným termínem v diplomové práci je pojem *worship music*. Hudební styl, který se vyvinul v posledních šedesáti letech a ke kterému tak řadíme většinu soudobých českých i světových křesťanských kapel. Svým stylem je podobný rockové a popové hudbě, jeho hudba však vychází z dalších hudebních stylů a žánrů, například z *folku* nebo *folk rocku*, dále i z oblasti *jazzové hudby*. Témata textů jsou náboženská.¹¹

Česká křesťanská populární hudba, jíž se prioritně zabývá tato diplomová práce, pak vychází ze světové tradice a vyvíjí se v závislosti na vývoji populární hudby a křesťanské populární hudby ve světě. Hudební strukturu populární hudby obvykle zajišťuje příslušný stylově žánrový typ se svými hudebními prostředky (melodika, harmonie, forma, rytmus, ale i tematika textů). Pro nové hudební typy, oblasti české křesťanské populární hudby, je charakteristická schopnost rychle přijímat podněty z ostatních stylů a žánrů nonartificiální hudby. Jedná se o bezprostřední reakci na dobový, hudební i kulturní vývoj. Na konkrétní hudební podobu české křesťanské populární hudby má tak zřetelný vliv taktéž hudební produkce kapel české i světové pop rockové scény.¹²

V současné době dochází k rozvoji křesťanského hudebního průmyslu ve světě a světové křesťanské kapely se vyrovnávají velkým světově známým hudebním skupinám (například *Hillsong United*¹³). Tento trend se pomalu začíná projevovat i v České republice, kde křesťanské kapely začínají být trvalou součástí české populární hudební scény. Můžeme však najít rozdíly ve složení i působnosti mezi kapelami křesťanské a ne křesťanské populární hudby.

¹⁰ WILSON-DICKSON, Andrew a Andrew WILSON-DICKSON. *A brief history of Christian music: from biblical times to the present*. Oxford, England: Lion Pub., 1997.

¹¹ Tamtéž.

¹² MACEK, cit. 2.

¹³ Viz kapitola 2.

Termín **kapela** označuje stálou skupinu hudebníků, pro kterou je typické určité repertoárové a funkční zaměření. Tento termín v historii sloužil k označení různých objektů, uskupení a prošel dlouhým vývojem. Pochází z latinského slova *capella* (plášť), které se později začalo používat pro označení kaple (malá budova, kde se sloužily bohoslužby). Díky etymologickému vývoji slova se pro *capellu* (kapli) začal užívat výraz kaple. Důsledkem dalšího etymologického vývoje a díky zpěvu v kaplích a kostelích, se dnes známé označení kapela poprvé použilo v roce 1336 na papežském dvoře pro skupinu hudebníků, která doprovázela církevní obřady. V historii hudby se termínu kapela užívalo a užívá vždy pro hudební uskupení, které v dané době působilo či působí, například turecká kapela, dechová kapela aj. Dnes termínem kapela obvykle označujeme hudební skupinu působící na poli populární hudby, která je složená ze dvou a více lidí, jež zpívají za doprovodu hudebních nástrojů (kytara, basová kytara, klavír, bicí atd.).¹⁴

Působnost křesťanských kapel se však od těch ne křesťanských liší. Křesťanské hudební skupiny koncertně vystupují, ale v rámci svého působení se většinou soustředí na hudební doprovod mší svatých, večerů chval, modliteb a dalších křesťanských akcí. Z tohoto důvodu je i složení těchto kapel mírně odlišné od „nekřesťanských“ hudebních skupin.

Křesťanská kapela, z hlediska církevní terminologie **schola**, je hudební uskupení charakteristické pro hudební doprovod mše svaté a dalších křesťanských akcí. Skládá se z kapely (dva a více členů hrající na hudební nástroj) a sboru ve složení soprán, alt, tenor, bas. Scholu případně může doprovázet i symfonický orchestr. To se týká našich největších křesťanských hudebních skupin. V Čechách není pravidlem, aby tuto podobu měly všechny křesťanské hudební skupiny. Některá křesťanská uskupení mají podobu tradiční populární kapely¹⁵. Tato naše křesťanská hudební uskupení, jak již bylo řečeno, vystupují a hudebně doprovázejí různé křesťanské akce, které nyní přiblížíme.

Rytmická mše je obřadem, při kterém se scházejí věřící lidé, připomínají si oběť kříže *Ježíše Krista* a přijímají jeho tělo a krev, což bylo ustanoveno při poslední večeři. Těmito činy slaví podíl na věčném životě. Rytmická mše je tedy klasická bohoslužba, při které neobstarávají

¹⁴ MACEK, cit. 2.

¹⁵ Viz kapitola 3.

hudební doprovod varhany, nezpívají se tradiční duchovní písně, ale mši svatou hudebně doprovází kapela, jež hraje písně z oblasti KPH.

Společenství mládeže jsou obvykle večery či víkendy, při kterých se scházejí mladí věřící lidé, debatují o věcech víry, společně se vzdělávají, cestují a pomáhají ostatním. V rámci programu těchto setkání má své místo KPH, ať už je to zpěv při modlitbě nebo pouze pro radost.

Vysokoškolské katolické hnutí sdružuje věřící vysokoškolské studenty v univerzitních městech. Toto hnutí pořádá různé akce pro věřící i nevěřící mládež. Jde o různé přednášky, koncerty, modlitby, v rámci nichž je na programu i zpěv či různé koncerty křesťanských skupin.

Večery chval jsou velké modlitby, při kterých obvykle hraje velká křesťanská hudební skupina. Hudební produkce je podpořena aparaturou, světly a další technikou. V těchto modlitbách se klade velký důraz právě na modlitbu zpěvem.

Noc kostelů je akce téměř všech církví naší země. V jeden den se otevrou všechny kostely a modlitebny veřejnosti, konají se prohlídky a pro návštěvníky je připraven různý doprovodný program. Jedním z bodů programu jsou obvykle koncerty křesťanských hudebních skupin.

Setkání mládeže jsou pořádány *Římskokatolickou církví* na několika úrovních. První úrovní jsou celosvětová setkání mládeže, která se konají v různých zemích světa. Vždy jednou za dva roky se setká křesťanská mládež ze všech koutů Země, společně se modlí, slaví mši svatou, setkává se na večerech chval a jsou pořádány různé doprovodné kulturní akce a modlitby. Každé setkání má obvykle vždy dvě až tři velké křesťanské hudební skupiny, které akci hudebně doprovázejí. Totéž setkání se koná také vždy jednou za dva roky, ale na státní úrovni. Setkání na státní úrovni se nazývají Celostátní setkání mládeže. V naší zemi toto setkání pořádá *Česká biskupská konference* ve spolupráci se *Sekcí pro mládež*. Diecézní setkání mládeže je akcí na úrovni diecézní. Křesťanská mládež se společně setkává vždy jedenkrát ročně se svým biskupem a charakter setkání odpovídá těm předchozím.

Pro obraz působnosti křesťanských kapel zde ve stručnosti uvádíme strukturu české *Římskokatolické církve* i s ohledem na akce, které tato církev pořádá a na nichž vystupují české křesťanské hudební skupiny.

Struktura Římskokatolické církve v Čechách je podobná struktuře našeho státního zřízení. Českou republiku můžeme rozdělit na kraje, okresy, města. Církev se v České republice skládá ze dvou arcidiecézí (*Arcidiecéze pražská, Arcidiecéze olomoucká*). Arcidiecéze je pod vedením arcibiskupa. *Arcidiecézi pražskou* vede *Dominik Duka*. Tyto arcidiecéze jsou nadřazeny ostatním diecézím (například *Diecéze plzeňská*, centrum Plzeň), které v podstatě rozlohou kopírují kraje České republiky a vedou je čeští biskupové. Diecéze jsou nadřazeny vikariátům, ty v podstatě odpovídají okresům. Vikariát spravuje farní vikář a centrem je obvykle okresní město (*Vikariát Domažlice*). Nejmenší jednotkou v církevním zřízení je farnost. Farnost existuje v každém městě České republiky a spravuje ji farář.

Výše zmíněné termíny se týkají jak oblasti hudební, tak i oblasti církevní. Těmito otázkami a s nimi spjatou terminologií se budeme zabývat však v následujících kapitolách v souvislosti s jednotlivými předkládanými tématy.

Vzhledem k tomu, že se na našich školách v hodinách hudební výchovy vyučují jednotlivé hudební styly a žánry¹⁶, považujeme za důležité, aby se KPH a hudební styl *worship music* dostal též do povědomí studentů *Učitelství hudební výchovy pro střední školy* a jejich prostřednictvím pak zejména do povědomí středoškolských studentů¹⁷.

1.2 STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Práce je rozdělena do teoretické a praktické části. Po objasnění ústředních pojmů a témat, souvisejících s KPH, se budeme věnovat ve druhé kapitole přímo hudební scéně KPH ve světě. Zmíníme několik největších hudebních skupin a umělců z této oblasti, jež se věnují různým hudebním stylům a žánrům v rámci hudebního stylu *worship music*. Tato kapitola je součástí této práce i z důvodu inspirace a přebírání písní českých křesťanských hudebních skupin od skupin světových.

Třetí kapitola se bude zabývat vývojem KPH v Čechách s ohledem na vývoj této hudební oblasti ve světě. Zmíníme zde i první a největší křesťanské skupiny naší země.

Ve čtvrté kapitole se pokusíme zmapovat současnou českou křesťanskou populární scénu a zmíníme zde největší a nejvýznamnější kapely této hudební oblasti.

¹⁶ Srov. *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. [online]. Praha: MŠMT, 2013. s. 53, [cit. 14.03.2020].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

¹⁷ Viz kapitola 6.

V páté kapitole přiblížíme hudební útvar mši svatou a představíme kritéria výběru písní k jednotlivým částem bohoslužby. Toto téma je současnými českými křesťanskými kapelami často opomíjeno a informace budou dále využity v didaktické části práce při seznámení žáků s tímto hudebním útvarem.

V rámci poslední šesté kapitoly bude vytvořena modelová lekce hudební výchovy, jež se bude věnovat tématu KPH v Čechách. Informace z předchozích kapitol budou využity v této poslední části práce.

2 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA VE SVĚTĚ

V této kapitole se zabýváme křesťanskými kapelami, které působí na světové hudební scéně. Můžeme říci, že hudební skupiny působící především v USA a dále například kapely z Velké Británie a Austrálie mají velký vliv na křesťanské hudební skupiny v Čechách. Křesťanských hudebních skupin v Čechách se dotkla politická situace, jež byla v tehdejších Československu před rokem 1989, a to se promítlo do jejich opožděného vývoje. Můžeme tedy říci, že křesťanské hudební skupiny v Čechách, mimo svojí vlastní tvorbu, dnes přejímají texty a čerpají inspiraci od kapel světových, které mají již dlouholetou tradici. Většinu křesťanských světových kapel můžeme zařadit do hudebního stylu *worship music*¹⁸. V tomto hudebním stylu se původně zhudebňovaly pouze texty žalmů, které byly pevně ukotveny v *Bibli*. Později interpreti začali sami skládat své vlastní texty, které reflektovaly jejich vztah s Bohem. Styl *worship music*, nejenom kvůli svému ukotvení v *letničním hnutí*¹⁹, klade důraz na zkušenost s Bohem a na působení Ducha Svatého. V textech se objevují témata obrácení, smrti, života, posvěcení a vztahu s Bohem. Tento hudební styl čerpá z mnoha žánrů a dalších hudebních stylů.²⁰

Prvním zpěvníkem křesťanských písní na světě se stala publikace *Youth Praise* a byla vydána v roce 1966.

První historicky známou kapelou stylu *worship music* byla kapela *The Joystings*²¹. Tato kapela byla založena *Majorem Joy Webbem* v roce 1963 a všichni její členové byli v armádě spásy^{22, 23}.

V současnosti můžeme po celém světě najít velké množství křesťanských hudebních skupin a interpretů. Většina těchto kapel tedy spadá do již zmíněného hudebního stylu *worship music*, ale hudební skupiny samozřejmě můžeme zařadit i do jednotlivých žánrů

¹⁸ Je hudebním stylem křesťanské populární hudby, texty jsou zaměřeny duchovně a tento styl využívá prvky popové a rockové hudby.

¹⁹ Letniční hnutí, v pojetí evangelického křesťanství, klade velký důraz na přímou osobní zkušenost s Bohem skrze křest Duchem Svatým, který připodobňuje k události Letnic, což je slavnost seslání Ducha Svatého, která se v církvích slaví, a je ukotvena v *Bibli*- Skutky, kapitola 2, verše 1-13.

²⁰ WILSON-DICKSON, Andrew a Andrew WILSON-DICKSON, cit. 10.

²¹ Britská křesťanská hudební skupina.

²² Křesťanská církev, jejímž posláním je poskytovat sociální, duchovní i morální podporu všem potřebným.

²³ The Joy Strings | Discography & Songs | Discogs. Discogs - Music Database and Marketplace [online]. [cit. 28.09.2019]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/1415831-The-Joy-Strings>

a stylů oblasti nonartificiální hudby: *hudba jazzového okruhu*²⁴, *rock*²⁵, *pop music*²⁶ a do dalších různých hudebních stylů.

V této kapitole tak poskytujeme stručné informace o čtyřech nejvýznamnějších hudebních skupinách a dvou sólových umělcích. Jsou jimi kapely *Hillsong*, *Delirious?*, *Golden Gate Quartet*, *Theocracy*, raper *Lecrae* a *Chris Tomlin*. Kritérii pro výběr tohoto užšího vzorku jsou: a) jedná se o modelový příklad jejich možného zařazení do výše uvedených různých hudebních žánrů a stylů, b) jejich sledovanost na kanálu *Youtube*, c) tyto hudební skupiny a uvedení významní interpreti v současnosti dosahují nejvyšší sledovanosti mezi křesťanskými hudebními skupinami světa, d) hudební ocenění výběru, například cena *Grammy*.

Kapela *Hillsong United* pochází z Austrálie a můžeme ji zařadit do stylu *worship music* s prvky *rocku* a *popu*. Skupina *Delirious?* byla britskou křesťanskou *rockovou* kapelou. Uskupení *Golden Gate Quartet* z Virginie řadíme ke *gospelu*. Kapela *Theocracy* pochází z Gruzie a řadíme ji do *metalů*. Raper *Lecrae Moore* se narodil v *Texasu* a spadá do *křesťanského rapu*. Zpěváka Chrise Tomlina z *Texasu* řadíme ke křesťanské poprockové scéně. Jedná se o nejnámější interprety křesťanské populární hudby ve světě.

2.1 HILLSONG

Před uvedením informací o této slavné kapele je na úvod nutné vysvětlit význam slova *Hillsong*, aby nedošlo k tradovaným omylům. Pokud někde zazní jméno *Hillsong*, většina lidí si představí velkou hudební skupinu. To je ovšem omyl. *Hillsong Church* je církev v Austrálii v Sydney a vlastní kostely po celém světě. *Hillsong Church* založili manželé *Brian a Bobbie Houston* v roce 1983 a dnes má tato církev svá centra ve dvaceti třech zemích světa. Můžeme je najít například v USA, Německu, Izraeli, Itálii. *Hillsong Church* sdružuje věřící lid, pro který je charakteristická cesta k Bohu formou zpěvu. Cílem této církve bylo a je propojovat náboženství a hudbu.²⁷

²⁴ Vznikla v 19. století v New Orleans z afroamerické a evropské kultury. Kořeny nalézáme v blues.

²⁵ Hudební žánr, ve kterém je zvýrazněna rytmická složka, exaltovaný zpěv a projevuje se snaha po nekomerčnosti.

²⁶ Hudební žánr se zpěvnou melodií a výrazným komerčním zaměřením.

²⁷ jádu - téma - Až po uši - Goethe-Institut. 301 Moved Permanently [online]. [cit. 10.10.2019]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/the/ton/cs16447208.htm>

Nepředstavujme si však klasické bohoslužby, kde se zpívá za zvuku varhan, zde jde o úplně něco jiného. *Hillsong Church* je od svých počátků organizace, která chce evangelizovat, hlásat Ježíše světu a zvěstovat jeho jméno především mladým lidem.²⁸

To je dnes velmi náročný úkol a církvi *Hillsong Church* a především kapele *Hillsong United* se toto poslání velmi úspěšně daří. Žijeme v době, ve které je posluchač velmi náročný. Většina mladých lidí dnes potřebuje na koncertech show doprovázenou světelnými efekty, působivými choreografiemi a perfektním zvukovým zabezpečením. Koncerty *Hillsongu United* nám toto všechno přinášejí.

Již od počátku organizace *Hillsong Church* vydává svá vlastní hudební alba. Například v roce 1994 album *People just like us*, které jako první křesťanské album dosáhlo zlatého statusu v Austrálii. *Hillsong Church* již vydala více než 40 alb a prodala více než 11 milionů CD disků. Koncerty kapely *Hillsong United* se konají v obrovských halách a návštěvnost dosahuje až 40 000 lidí. Na některých koncertech spolu s kapelou vystupují i světově známé osobnosti populární hudby, jako je například *Justin Bieber*.²⁹

Církev *Hillsong Church* se v průběhu let rozrostla, a proto má pod svojí organizací několik kapel. Největší a nejznámější kapelou je již zmíněná skupina *Hillsong United*, která koncertuje po celém světě a byla založena v roce 1998. Dále kapela *Hillsong Worship*. Tato hudební skupina se soustředí především na vnitřní strukturu *Hillsong Church* a doprovází modlitby této církve. Vznikla v roce 1991. Skupina *Hillsong Young and Free* se specializuje především na evangelizaci mládeže. Sleduje současné trendy a populární hudební styly (dubstep³⁰ a electronic music³¹). Své písně záměrně aranžuje a skládá v duchu těchto hudebních stylů. Kapela vznikla v roce 2012. Poslední hudební skupinou spadající pod církev *Hillsong Church* je kapela *Hillsong Kids*. Tato kapela se soustředí především na písně pro děti a vydává své desky od roku 2014. Do diskografie tohoto uskupení patří i dvě vánoční alba.³²

²⁸ jádu - téma - Až po uši - Goethe-Institut. 301 Moved Permanently [online]. [cit. 10.10.2019]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/the/ton/cs16447208.htm>

²⁹ Tamtéž.

³⁰ Hudební styl, který řadíme k elektronické taneční hudbě.

³¹ Hudební styl, který využívá elektronické hudební nástroje.

³² Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. cit. 10.10.2019]. Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>

2.1.1 HILLSONG UNITED

Tato hudební skupina vznikla v Austrálii v roce 1998. Na počátku byla kapela tvořena „kamarády“ *Powerhouse mládeže*,³³ kterou vedl *Donna Crouch*. Skupina hrála „covery“ písní, které se hrály v církvi *Hillsong Church*. Hudební skupina tedy vznikla z hudebního odvětví církve *Hillsong Church* a začala písně hrát „rockověji“ a úderněji. Skupina cílí především na mladou generaci věřících i nevěřících lidí. K rozšíření této kapely došlo po campu pro mladé lidi, který pořádala církev *Hillsong Church*. Po tomto „táboře“ se mnoho mladých lidí spojilo do tohoto uskupení a začali si říkat *Hillsong United*.³⁴ Velkým impulsem pro kapelu byla píseň *Did You Feel the Mountains Tremble* od *Martina Smitha* (*Delirious?*³⁵), která zazněla právě na zmiňovaném „táboře“, a mládež, jež tuto píseň slyšela, chtěla tento styl písní zařadit i do svých bohoslužeb a setkání. Tímto způsobem se kapela vymezila do hudebního stylu *worship music* a řadíme ji do *křesťanského rocku*^{36,37}

Skupinu od počátku vedl *Reuben Morgan*. Za jeho působení kapela nahrála svá první alba. První vyšlo album *By Your Side*, jehož prostřednictvím chtěl *Reuben Morgan* mládeži ukázat, jak se modlit hudbou a uctívat Boha. Dále vyšlo album *One*. V roce 1999 vyšlo album *Everyday*. V roce 2002 *Reuben Morgan* z kapely vystupuje a vedoucí pozice se ujímá syn zakladatelů církve *Hillsong Church* *Joel Houston*. Kapela *Hillsong United* nahrála celkem 17 alb. Nejznámější píseň *Oceans*³⁸ je známá po celém světě, i u nevěřících lidí, a skladba dosáhla dvojnásobného platinového statusu v USA.³⁹

V Čechách, na křesťanské hudební scéně, je v současné době tato píseň velkým hitem. České kapely tuto píseň hrají na svých koncertech i na různých setkáních. Po České republice koluje více variant překladů této písně. Text písně vybízí lid, aby se ničeho nebál a plně důvěřoval Hospodinu, který je milostivý, milosrdný, nad lidmi vždy drží svoji stráž, každého člověka na zemi dobře zná a nikdy ho nenechá padnout.

³³ Místo, kde se scházela věřící mládež-společenství.

³⁴ V překladu sjednocený.

³⁵ Viz dále.

³⁶ Je hudebním stylem, který využívá prvků klasického rocku.

³⁷ Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. cit. 10.10.2019].

Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>

³⁸ Album *Zion*.

³⁹ Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. cit. 10.10.2019].

Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>

Skupina koncertovala po celém světě a vyprodala i velká místa jako je *Staples Center* v Los Angeles. V roce 2016 byla skupina *Hillsong United* dokonce jmenována nejlepším křesťanským umělcem na *Billboard Music Awards*⁴⁰. Nejnovější album *People* vyšlo v roce 2019 a v USA se v tomto roce stalo nejprodávanějším albem napříč všemi žánry.⁴¹

2.2 DELIRIOUS?

V překladu *Bláznivý?*, byla křesťanská britská kapela, kterou můžeme zařadit do křesťanského rocku. Historie hudební skupiny sahá do roku 1993. Úplně poprvé kapela zahrála na evangelizační akci pro mládež, jež nese název *Cutting Edge*, v překladu *Ostří*, v Littlehamptonu v Západním Sussexu. Kapela původně nesla název *The Cutting Edge Band*. Akce *Cutting Edge* se díky popularitě, kterou ji zajistila i skupina *Delirious?*, začala pořádat po celé jižní Anglii a hudba kapely se stávala stále známější, tudíž rostla poptávka po hudebních nahrávkách. Na název *Delirious?* se kapela přejmenovala až v roce 1996.

Kapelu tvořilo pět hudebníků. „Frontmanem“ kapely byl *Martin Smith*-kytara, zpěv. *Stuart Garrard* byl na pozici doprovodné kytary a doprovodného zpěvu. Na basovou kytaru hrál *Jon Thatcher*, na klavír *Tim Jupp* a na bicí soupravu *Paul Evans*.

Do roku 1996 hrála kapela v podstatě „amatérsky“. Nicméně v letech 1993-1996 skupina prodala více než 70 000 CD disků, které posílala poštou. Kapela většinu svých nejznámějších písní napsala právě v tomto období. Jde o hity: *I Could Sing of Your Love Forever* (český autorizovaný překlad-*Řeka tvé lásky-Jiřina Markovová, Tomáš Coufal, Lenka Spurná*), což je nejznámější píseň této kapely. Dále jde o písně *The Happy Song Lord* a *You Have My Heart*.⁴²

V písni *I Could Sing of Your Love Forever* se zpívá o Boží lásce, která k nám proudí na každém místě, obrazně psáno v textu písně přes hory i přes oceán. Autor se v refrénu skladby zmiňuje o tom, že chce o Boží lásce zpívat navždy a vyjadřuje tak svůj postoj k Bohu, který je vždy laskavý. V codě této písně se autor zmiňuje, že má sto chutí tančit, i když je to bláznivé, a vždy chce chválit Boha. Můžeme zde vidět odkaz na název *Delirious?*. Tato píseň je na české křesťanské hudební scéně vyhledávána a hrána pro svůj text a vhodnost

⁴⁰ Ocenění, které uděluje americký hudební časopis *Billboard*.

⁴¹ Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. cit. 10.10.2019].

Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>

⁴² Delirious? – Wikipedie. [online]. [cit. 11.10.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Delirious%3F>

do večerů chval a mší svatých. Píseň převzala například kapela *Elaion*⁴³, kapela *Ignis*⁴⁴ nebo plzeňská skupina *Krpál*⁴⁵. Píseň je také často přejímána českými kapelami pro její jednoduchou aranž a jednoduchý nástrojový doprovod. Skladba je nejčastěji hrána za zvuku kytary, elektrické kytary, bicích, basové kytary a stage piana s upraveným zvukem pomocí syntetizérů. Píseň zpracovala i kapela *Hillsong United* nebo známý zpěvák *Justin Bieber*.

Prvního úspěchu dosáhla skupina *Delirious?* v roce 1997, když nahrála své první studiové album *King of Fools*, v překladu *Král bláznů*. Toto album představilo nový mainstreamový zvuk a je velmi podobné tvorbě kapely *U2*⁴⁶. Po vydání tohoto alba se kapela *Delirious?* stala jednou z neznámějších a nejvyhledávanějších kapel nejen ve Velké Británii, ale i v USA.⁴⁷

Kapela v roce 1997 uzavřela smlouvu se společností *EMI*⁴⁸ a téhož roku nahrála píseň *Summer of Love*, která dosáhla na 39. místo v britských hudebních žebříčkách. *Delirious?* vydávala hudební alba až do roku 2009. Kapela například nahrála album *Now Is the Time* z roku 2006 a album *My Soul Sings* z roku 2009.⁴⁹

Skupina se rozešla na přání *Martina Smitha* v roce 2009, který se později vydal na sólovou dráhu a dnes je úspěšným a vyhledávaným hudebníkem. *Jon Thatcher* a *Stuart Garrard* založili skupinu *One Sonic*. I přes rozpuštění v roce 2009 kapela nahrála svoje poslední již zmiňované album *My Soul Sings*, úspěšně dobyla hitparádu *The Official UK Top 40 Singles Chart* a v roce 2010 se v této hitparádě s písní *History Maker* umístila na 4. místě.⁵⁰

2.3 GOLDEN GATE QUARTET

Americká vokální hudební skupina, kterou v roce 1934 založila skupina studentů z *Booker T. Washington High School*, jež se nachází ve státě Virginii. Tato hudební skupina patří k nejlepším gospelovým⁵¹ afroamerickým skupinám všech dob. Původní složení skupiny

⁴³ Viz kapitola 4.

⁴⁴ Česká křesťanská kapela hudebně doprovázející tábor Entercamp.

⁴⁵ Viz kapitola 4.

⁴⁶ Irská rocková skupina.

⁴⁷ King of Fools. Wikipedie. [cit. 11.10.2019]. [online].

Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/King_of_Fools_\(album\)#Background](https://en.wikipedia.org/wiki/King_of_Fools_(album)#Background)

⁴⁸ Hudební nakladatelství ve Velké Británii.

⁴⁹ Delirious? – Wikipedie. [online]. [cit. 11.10.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Delirious%3F>

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Duchovní písně černochů s tematikou *Nového zákona*.

bylo následující: *Willie Johnson*-baryton, *William Langford*-tenor, *Henry Owens* -druhý tenor, *Orlandus Wilson*-bas.

Skupina se stala velmi slavnou již na počátku své kariéry. V roce 1937 zpívala v rádiu *WBT* v Charlotte v Severní Karolíně a v roce 1937 podepsala smlouvu s nahrávací společností *Bluebird Records*, což byla pobočková společnost velké nahrávací společnosti *RCA Victor*, která se soustředila na vydávání bluesových a jazzových skladeb. V roce 1938 byla kapela dokonce přijata *Johnem Hammondem*⁵², aby vystoupila na koncertu *From Spirituals To Swing* a v roce 1941 se *Golden Gate Quartet* stala první černošskou skupinou, která koncertovala v *Constitution Hall* a později vystupovala i v Bílém domě.⁵³

Hudební skupina účinkovala i v některých filmech, například ve filmu *Star Spangled Rhythm*, což byl film vydaný v roce 1942 jako morální podpora a povzbuzení za druhé světové války pro vojáky i civilisty.

Po válce skupina ztratila svoji prestiž v gospelové tvorbě, ale v roce 1955 začala koncertovat po *Evropě* a opět se stala velmi populární. Hudební skupinu dokonce na jednom z jejích vystoupení navštívil *Elvis Presley*⁵⁴. V průběhu působení skupiny docházelo k velkým změnám v obsazení. V roce 1962 byla skupina například rozšířena o doprovodnou kapelu, kterou tvořily hudební nástroje kytara, klavír, basová kytara, bicí. Téhož roku skupina podnikla turné po Africe a průběžně v šedesátých letech navštěvovala i Evropu. V roce 1994 se *Golden Gate Quartet* vydala na světové turné při příležitosti 60. výročí svého založení. V současné době skupina stále koncertuje a tvoří jí čtyři členové, tedy: *Paul Brembly*, *Terry Francois*, *Thimothy Riley* a *Frank Davis*.⁵⁵

Hudební skupina nahrála obrovské množství alb u různých nahrávacích společností. Za všechny alba jmenujme alespoň album *Bible Tales* z roku 1941, album *The Spirituals and Gospels* z roku 2001 a album *Negro Spirituals and Soul* z roku 2017.⁵⁶

⁵² Americký hudební producent a hudebník.

⁵³ SULLIVAN, Steve. *Encyclopedia of great popular song recordings*. Lanham: Scarecrow Press, 2013. ISBN 9780810882966.

⁵⁴ Známý též jako král rock 'n' rollu.

⁵⁵ Golden Gate Quartet - Wikipedia. [online]. [cit. 17.10.2019].

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Gate_Quartet

⁵⁶ The Golden Gate Quartet | Discography | Discogs. Discogs - Music Database and Marketplace [online]. [cit. 17.10.2019]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/289939-The-Golden-Gate-Quartet?page=1>

Skupina vyniká především pro svoji práci s hudbou. V písni *Golden Gate Gospel Train* z roku 1937 zpěváci perfektně napodobují zvuk hudebních nástrojů. V písni můžeme slyšet vokalistu, který napodobuje zvuk kornetu. Ostatní členové svými hlasy doprovázejí sólistu a napodobují zvuk basové kytary. Kapela také vyniká pro svoji práci s tělem. Zpěváci se různě „vlní“ do rytmu znějících písní a není výjimkou, že do svých vystoupení řadí například i hru na tělo.

2.4 THEOCRACY

Metalová kapela v křesťanské populární hudbě? I to je možné. Skupina *Theocracy* to dokazuje. Kapela vznikla v roce 2002 v Gruzii a založil ji multiinstrumentalista *Matt Smith*. Tato kapela začala své působení jako pokus jednoho hudebníka, který sám hrál na všechny nástroje, jež má metalová kapela mít (elektrická kytara, basová kytara, bicí). První stejnojmenné album *Theocracy* bylo vydáno v roce 2003 a nahrál ho celé sám právě *Matt*. Později se kapela rozrostla do tohoto současného složení. V roce 2006 se přidal *Jonathan Hinds* s doprovodnou kytarou, v roce 2009 *Val Allen Wood* se sólovou kytarou, téhož roku *Jared Oldham* s basovou kytarou, vystřídal *Shawna Bensona*, a v roce 2017 zaujal bubeník *Ernie Topran* místo svého kolegy *Patricka Nikella*.⁵⁷

V roce 2008 nahrála skupina *Theocracy* své druhé album, které nese název *Mirror of Souls*. Album bylo vydáno nakladatelstvím *Ulterium Records* ve Švédsku a nakladatelstvím *Soundholic Records* v Japonsku. V roce 2011 vyšlo v Evropě i v Severní Americe album *As the World Bleeds*. Po vydání tohoto alba kapela dokonce natočila svůj první videoklip k písni *Hide in Fairytale*. Roku 2013 skupina vyrazila na turné po Evropě. V rámci tohoto turné kapela *Theocracy* vystoupila na festivalu *Brainstorm* v Nizozemsku, dále v Německu a Finsku. *Theocracy* vystoupila i v Praze, Brně a v Košicích.⁵⁸

Nejnovější album kapely nese název *Ghost Ship* a bylo vydáno v roce 2016. Toto album, a především píseň *Ghost ship*, vypráví o bezmoci lidí, kteří zemřeli a jsou, obrazně řečeno, unášeni na lodi duchů a Bůh je zve, aby šli za ním a zachránili se.⁵⁹

⁵⁷ Theocracy (band) - Wikipedia. [online]. [cit. 20.10.2019].
Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Theocracy_\(band\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Theocracy_(band))

⁵⁸ Tamtéž.

⁵⁹ Band | Theocracy Official Website | Theocracy Official Website | [online]. [cit. 20.10.2019].
Dostupné z: <https://theocracymusic.com/band/>

Kapelu *Theocracy* můžeme zařadit do *power metalu* s progresivními vlivy kapel *Dream Theater*⁶⁰ a *Symphony X*⁶¹. Power metal se vyznačuje kombinací *heavy metalu* a *speed metalu*. Pro tento hudební styl, i pro kapelu *Theocracy*, je charakteristický čistý zpěv, který skupina obohacuje o doprovodné vokály, což je patrné například právě v písni *Ghost ship*. V písních kapely se objevují krátké, rychlé, kytarové riffy a technicky náročná sóla. Bubeník *Ernie Topran* do své hry zapojuje „dvojšlapku“, čímž dociluje zvýšení rychlosti a rytmiky.

2.5 LECRAE MOORE

Lecrae Moore je významný rapper, kterého můžeme zařadit do sub-žánru křesťanský rap⁶². Je americkým umělcem, hudebním producentem a spoluvlastníkem nahrávacího studia *Reach Records*. Narodil se 9. října 1979 v Houstonu v Texasu.

Jeho mládí se podobalo osudu mnoha jiných černochů. Od dětství se často stěhoval, nikdy nepoznal svého pravého otce, matka na něho neměla příliš času, a tak se samozřejmě potloukal po ulicích. Naštěstí se svojí babičkou alespoň občas navštěvoval kostel. Když *Lecrae* dospěl do šestnácti let, začal brát jako většina jeho vrstevníků drogy, vzhlížel se v raperech a gangsterech. Samozřejmě začal krást, dokonce byl zatčen a skončil na listě delikventů. Až v sedmnácti letech ho jeho existenční problémy donutily k tomu, aby se zamyslel nad svým životem a začal s ním něco dělat. *Lecrae* se tedy rozhodl, že navštíví církve a kostel. Víra v něm byla zakořeněna již od jeho dětství díky jeho babičce, se kterou chodil do kostela. Církev tedy navštívil a byl velmi překvapený z toho, že ji navštěvují i „normální lidé“. Zaujalo ho však, že se tito lidé od ostatních liší. Bylo na nich něco víc. Milovali. Milovali Boha a druhé, a tak *Lecrae* začal také toužit po něčem takovém a rozhodl se tedy dát svůj život Bohu. Změnil svůj život a stal se uznávaným umělcem.⁶³

Lecrae Moore za svůj život nahrál osm alb. Tři alba a jedno remix album jako šéf rapové hudební skupiny *116 Clique*⁶⁴. Proslavil se hned svým prvním albem s názvem *Real Talk* z roku 2004. V roce 2006 nahrál album *After the Music Stops*. Svě třetí sólové album nahrál

⁶⁰ Americká progmetalová kapela.

⁶¹ Americká progmetalová skupina.

⁶² Křesťanský rap je hudební styl, který využívá prvky klasického rapu. Rap= dlouhý recitativní monolog. Je základním elementem hip-hopové kultury.

⁶³ Lecrae-bio. [cit. 11.10.2019]. [online]. Dostupné z: <https://www.lecrae.com/bio>

⁶⁴ Americká hudební skupina (hip-hop collective), která se skládá z rapperů.

v roce 2008. Album nese název *Rebel* a umístilo se na 1. místě soutěže *The Gospel chart*, přičemž to bylo první rapové album, které tohoto úspěchu dosáhlo. V roce 2012 vydal *Lecrae* mixtape *Church Clothes*, který byl během 48 hodin 100 000x stažen. Poslední album, které *Lecrae* nahrál, je album *All Things Work Together* z roku 2017.⁶⁵

Lecrae Moore také vystupoval v několika televizních pořadech. Například v pořadu *The Tonight Show* nebo ve známém pořadu *Good Morning America*. Tento umělec získal mimo jiné řadu ocenění. Nejvýznamnějšího ocenění dosáhl v roce 2015, kdy získal cenu Grammy za nejlepší křesťanskou píseň *Messengers*.⁶⁶

V současnosti kanál *youtube* dobývá *Lecraeho* píseň *I'll find you*, která dosáhla 50 000 000 zhlédnutí od 28. 7. 2017. *Lecrae* zde rapuje, z jeho pohledu, o situaci dnešního světa. Rapuje o bolesti, strachu, úzkosti, o chvílích samoty, o chvílích, kdy odcházejí naši blízcí. Avšak raper všechnu svoji naději vkládá do rukou Hospodina, který křičí: „*Najdu tě, jen chvíli bojuj příteli a vydrž, Já (Bůh) najdu tě.*“⁶⁷ Píseň umělec rapuje se zpěvačkou *Tori Kelly*⁶⁸, která zpívá refrén, *Lecrae* rapuje sloky. Píseň je moderně zpracována. Refrén je podkreslen pianem a elektrickou kytarou, rapování je pak doprovázeno elektrickými bicími a dalšími syntetizéry.

2.6 CHRIS TOMLIN

Chris Tomlin je americkým zpěvákem, kterého řadíme k současné světové křesťanské poprockové scéně, především ke *křesťanskému rocku*. Pochází z města Grand Saline v Texasu. Za svoji hudební kariéru prodal již více než sedm miliónů CD disků.

Chris Tomlin se narodil 4. května 1972 v Texasu. Již od svého mládí se aktivně věnuje KPH. Ve čtrnácti letech napsal svoji první píseň a během střední školy vedl mládežnickou křesťanskou kapelu, která se soustředila na KPH a hrála na různých večerech chval.

⁶⁵ Lecrae Lyrics, Songs, and Albums | Genius Lyrics. Genius | Song Lyrics & Knowledge [online]. [cit. 12.10.2019]. Dostupné z: <https://genius.com/artists/Lecrae>

⁶⁶ Tamtéž.

⁶⁷ Lecrae – I'll Find You Lyrics | Genius Lyrics. Genius | Song Lyrics & Knowledge [online]. [cit. 14.10.2019]. (volný překlad *Martin Vanáč*).

Dostupné z: <https://genius.com/Lecrae-ill-find-you-lyrics>

⁶⁸ Americká zpěvačka a herečka.

Po vystudování střední školy získal zpěvák bakalářský titul psychologie na *Texas A and M University*.⁶⁹

Profesionálnímu hudebnímu působení se *Chris Tomlin* věnuje od roku 1998. Od tohoto roku zpěvák cestuje po celém světě a pořádá koncerty, večery chval a uctívání. Spolupracuje s různými dalšími křesťanskými kapelami jako je *Delirious?* nebo se zpěvákem *Michaelem W. Smithem*. Za svoje působení *Chris Tomlin* získal řadu hudebních ocenění. Jmenujme zde ocenění *Billboard Music Awards*, kde zpěvák získal titul: Nelepší křesťanský umělec a nejlepší křesťanská píseň (*Our God*). Největšího úspěchu *Chris Tomlin* dosáhl v roce 2012, kdy získal *cenu Grammy* za nejlepší současné křesťanské hudební album.⁷⁰

Za svoje působení zpěvák vydal celkem 13 alb. Jmenujme zde alespoň jeho první album z roku 1995, jež nese název *Inside Your Love*. Dále pak zpěvákovo neznámější album *And If Our God Is for Us* z roku 2010, které obsahuje neznámější debutovou píseň *Our God*^{71,72}

Chris Tomlin je jedním z neznámějších zpěváků KPH, koncertuje po celém světě a svými písněmi mnoha lidem pomáhá na cestě k Bohu.

2.7 ZÁVĚR

Pokud uvažujeme o křesťanské populární hudbě v Čechách a o hudebním stylu *worship music*, lze konstatovat, že je rozdíl mezi kvalitou hudebních skupin a hudebních produkcí u nás a ve světě.⁷³

V USA a například i ve Velké Británii a v Austrálii je styl *worship music* velmi rozšířený a hudební skupiny, spadající do tohoto stylu, jsou v povědomí nejenom u věřících lidí. Oproti hudebním skupinám v Čechách světové kapely vynikají svojí profesionalitou, kvalitou nahrávek i promyšlenými a drahými hudebními show. Po celém světě tak můžeme najít křesťanské skupiny patřící do různých hudebních stylů a žánrů a není neobvyklé, že tyto kapely vyprodávají obrovské koncertní haly.

⁶⁹ Chris Tomlin - Wikipedia. [online]. [cit. 12.10.2019].

Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Chris_Tomlin

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Tuto píseň přebírají různé české i světové křesťanské kapely, český překlad *Náš Bůh*.

⁷² Chris Tomlin | Hudba křesťanů. Hudba křesťanů | ... když chceš slyšet víc ... o křesťanské hudbě [online].

[cit. 12.10.2019]. Dostupné z: <http://hudbakrestanu.cz/zahranicni-hudba/pop/chris-tomlin/>

⁷³ Viz kapitola 4 – Současné kapely české křesťanské scény.

Do České republiky zavítala například kapela *Hillsong United* v roce 2008 a zimní stadion ve Vsetíně s kapacitou 5000 míst byl zcela vyprodán. Koncert se uskutečnil v rámci křesťanského festivalu *United*.

3 KŘESŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH

Tato kapitola se zabývá vývojem české KPH v Čechách s ohledem na vývoj populární hudby (ne křesťanské) ve světě i v České republice. Pokud se chceme zabývat vývojem KPH, musí se náš pohled ubírat až do dob amerického kolonialismu, kde vznikaly první černošské duchovní písně. Nesmíme však zapomenout na jazzovou hudbu, jež se vyvíjela v 19. století, a která populární hudbu výrazně ovlivnila. Opomenout nesmíme také hudbu jazzového okruhu (rock, pop).

V první části kapitoly stručně popisujeme počátky vývoje populární hudby, které se významně spolupodílely na vzniku KPH, dále pak vývoj české populární hudby „nekřesťanské“, která měla na KPH v Čechách vliv. V poslední části kapitoly se věnujeme počátkům KPH a prvním nejstarším a nejvýznamnějším hudebním skupinám české KPH. Jde o kapely *Poutníci*, *Učedníci*, *Ztracená kapela a Lazaři*.

Informace pro tuto kapitolu čerpáme především z publikace *Pavla Šupola: Křesťan a hudba*, která se tomuto tématu věnuje, dále z publikace *Lubomíra Dorůžky: Panoráma jazzu*. Z dalších publikací jmenujme *Panoráma populární hudby* od autorů *Lubomíra Dorůžky* a *Petra Dorůžky*, sborník *Historie a současnost Česko-Slovenského gospelu, Česká folková píseň v kontextu 60. - 80. let 20. století* od *Josefa Prokeše* a publikaci *Bigbít od Vojtěcha Lindaura a Ondřeje Konráda*.

Sekundárním zdrojem pro srovnání informací jsou *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy* od doc. *Tomáše Kuhna* a informace k vývoji KPH v Čechách doplňujeme z bakalářské práce: *Tereza Venclová: Rytmická mše a její počátky a vývoj v Letohradě-Orlici*⁷⁴.

3.1 POČÁTKY ZRODU KŘESŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY VE SVĚTĚ

U zrodu KPH stojí jazzová hudba, především černošský spirituál, gospel a další žánry vyvíjející se z jazzu a patřící do hudby jazzového okruhu (především pop a rock). Nesmíme taktéž opomenout vliv blues, které sice procházelo svým vlastním vývojem, ale KPH také ovlivnilo.

⁷⁴ Tato bakalářská práce se částečně věnuje tématu vývoje KPH v Čechách. Vzhledem k tomu, že se tomuto tématu výlučně nevěnuje žádná odborná publikace a bakalářská práce Terezy Venclové čerpá informace k tomuto tématu z osobního ústního zdroje, tato diplomová práce se bude o již zjištěné informace částečně opírat.

Největší vliv na vývoj KPH měl *černošský spirituál*⁷⁵. Počátky jeho zrodu můžeme hledat od roku 1620, kdy začali být přiváženi do evropských kolonií v Severní Americe otroci z Afriky. Ti byli na místě zbaveni ihned veškerých práv, k jejich životu se vztahovalo velké množství zákazů. Jedinou možností vzdělání se tak pro ně stala výuka náboženství a studium *Bible*. Díky studiu *Bible* se afričtí otroci zaměřili především na příběhy o vyvedení Židů z egyptského otroctví, což korespondovalo s jejich otrockým postavením a s ním spjatou touhou po svobodném životě. Zájem o křesťanství, spolu s inspirací v bělošských kostelních zpěvech, vyvolal potřebu zrodu písní s náboženským obsahem, jež by do určité míry reflektovaly exportovanou africkou tradici. Tak vznikly *spirituály*, které stojí v počátku konstituování KPH, jsou tedy složeny ze směsi afrických tradic, bělošských žalmů a jsou ovlivněny příběhy Starého zákona s tematikou otroctví.^{76 77}

Dalším sub-žánrem, který se výrazně podílel na vývoji KPH, je *gospel*⁷⁸. Počátky *gospelu* datujeme do 20. a 30. let dvacátého století. Jedná se o přechodné období vývoje tohoto žánru nazývané *transitional*. *Gospel* se v této době věnoval především duchovním tématům, modlitbě a vztahu autora k Bohu. Nedochovalo tedy k jeho komercializaci tak jako v pozdějším období v 40. letech a v dnešní době. Postupem času se *gospel* začal doprovázet hudebními nástroji jako je kytara, klavír, tamburína (později bicí souprava). Hlavním představitelem tohoto žánru se stal *Charles Albert Tindley*⁷⁹, který propojil své gospelové skladby s *jazzem* a *blues*. Od 40. do 70. let byl *gospel* na vzestupu, začal se dostávat do povědomí hudebních umělců, posluchačů a docházelo ke komercializaci tohoto již samostatného hudebního směru. Toto období známe pod pojmem *traditional*. Tomuto hudebnímu směru se začalo věnovat velké množství umělců a hudebníků. Jmenujme zde alespoň ty nejvýznamnější. *Thomas A. Dorsey*⁸⁰ propojil *spirituály*, *žalmy* a *blues*, díky čemuž se vyvinul tzv. *církevní blues*⁸¹. Velmi známou se také stala zpěvačka

⁷⁵ Afro-americká duchovní píseň s křesťanskou tematikou ze *Starého zákona*.

⁷⁶ ŠUPOL, Pavel. *Křesťan a hudba: Křesťanské aspekty současné populární hudby jako součást výchovy mládeže*. Druhé vydání. Olomouc: Kartuziánské nakl., 2010. ISBN 978-80-86953-62-5.

⁷⁷ Srov. DORUŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzu*. Ilustroval Jiří ŠLITR. Praha: Mladá fronta. Máj (Mladá fronta). ISBN 80-204-0092-3.

⁷⁸ Zpěvy amerických černošů s tematikou *Nového zákona*. *Gospel* v překladu znamená evangelium neboli dobrá zpráva.

⁷⁹ Kazatel a hudebník afro-americké komunity v USA.

⁸⁰ Americký hudebník, znám také pod přízviskem: „Otec evangelijní hudby“.

⁸¹ Blues s duchovními texty.

*Mahalia Jackson*⁸², která prodala více, než milion nahrávek své písně *Vystup jenom trochu výš*. Americkou popovou kulturu dále také velmi ovlivnila gospelová kvarteta *The Caravans*⁸³ a *Suol Stirrers*⁸⁴. Nejznámější skladbou světa se stal starý spirituál *O happy day*, jež byl přearanžován a nahrán *Edwinem Hawkinsem Stingersem*⁸⁵. Moderní populární hudbu tak ovlivnil nový styl *contemporary gospel*, ve kterém se začaly používat nástroje jako je elektrická kytara, basová kytara nebo Hammondovy varhany. *Gospel* jako styl byl ve své podstatě založen na víře v Ježíše Krista. Postupem času však došlo k částečnému odklonu od tohoto zaměření. Například *Ray Charles*⁸⁶ složil píseň *I´ve got a Women*. V této písni se projevovaly principy gospelové hudby, text byl však zaměřen již na světská témata a došlo k odklonu od náboženské tematiky, což způsobilo velkou komercializaci *gospelu* i přes výhrady tehdejší církve. Později se však *gospel* navrácí pouze k tématice křesťanství. V současnosti se v Čechách *gospelu* věnuje například plzeňské uskupení *Touch of Gospel*^{87, 88 89}

Můžeme říci, že díky prvkům africké hudby, které se do Severní Ameriky dostaly spolu s africkými otroky, a díky ovlivnění těchto prvků západní kulturou vznikl *jazz* a *blues*. *Jazz* se významně podílel na vývoji KPH, jak bylo řečeno výše, a jako takový se vyvíjel v průběhu dvacátého století, kdy se postupně zrodily různé smíšené formy tohoto žánru⁹⁰. Jeho původ můžeme hledat například v městech *New Orleans* a *Chicago*. Z kořenů afro-americké hudby se vyvinul také *blues*, jež se na vývoji KPH taktéž podílel. *Blues* procházel vlastním vývojem od svých počátků (rok 1900), z něj se postupně zrodil *rythm and blues*⁹¹ (*50. léta*), který výrazně ovlivnil následující *rock ´n´ roll*⁹² a *soul*^{93, 94}

V 50 letech se začal formovat *rock ´n´ roll*. Tento nový žánr, v Evropě nazývaný termínem *rock*, výrazně ovlivnil vývoj KPH a dodnes ovlivňuje některé české i světové křesťanské

⁸² Americká gospelová zpěvačka.

⁸³ Americká gospelová hudební skupina.

⁸⁴ Americká gospelová hudební skupina.

⁸⁵ Americký gospelový hudebník, klavírista a sbormistr.

⁸⁶ Americký zpěvák, klavírista a hudební skladatel.

⁸⁷ Viz kapitola 4.

⁸⁸ ŠUPOL, cit. 76.

⁸⁹ Srov. DORUŽKA. *Panoráma jazzu*. cit. 77.

⁹⁰ Například *jazz rock*, *funky jazz* aj.

⁹¹ Kombinuje prvky *jazzu* *gospelu* a *blues*.

⁹² Styl, který vznikl propojením *Rythm and Blues* a *Country and Western*.

⁹³ Kombinace *jazzu*, *blues* a *gospelu*.

⁹⁴ Srov. DORUŽKA. *Panoráma jazzu*. cit 77.

kapely, jež řadíme ke křesťanskému rocku. Vznik tohoto žánru je spojován s osobou *Billa Haleyho*. *Bill Haley* byl americkým hudebníkem, který měl vlastní kapelu. Ta se soustředila na hru skladeb z černošského repertoáru. Jeho skladba *Rock around the Clock* (*Rock 24 hodin denně*) odstartovala novou éru rocku, do které patří hudebníci a kapely jako je *Elvis Presley*⁹⁵, *Beatles*⁹⁶, *Rolling stones*⁹⁷ *Pink Folyd*⁹⁸ atd.⁹⁹

Vznik rock 'n' rollu způsobil definitivní odklon od náboženské tematiky, přestože v 60. letech dvacátého století byly bohoslužby navštěvovány velkým množstvím lidí a autoři jako byl *Elvis Presley* a *Jerry Lee Lewis*¹⁰⁰ v podstatě vyrůstali v křesťanském prostředí. *Rock 'n' roll* se bouřil proti společnosti, která začala žít materialisticky a pokrytecky, nicméně umělci nedokázali za svými názory stát a hlavně je nedokázali plně žít. Čím dál častěji byli ovlivňováni drogami a zhýralým způsobem života, což se místy projevovalo jak v *rocku* tak hlavně v *metalu*. Společnost se tedy téměř zcela odklonila od původních křesťanských zásad a principů.¹⁰¹

Částečný zlom nastal v 70. letech dvacátého století, kdy se na křesťanství začalo pohlížet z jiného úhlu pohledu a v populární hudbě se začaly projevovat principy křesťanství především v textech písní. Průkopníkem této tendence byl *Larry Norman*¹⁰², který se nebál ve svých textech promluvit o své víře a problémech tehdejší společnosti, i přes nelibost hudebních nakladatelství, které tyto písně nechtěly vydávat. *Larry Norman* ovlivnil velké množství dalších umělců jako je *Bob Dylan*¹⁰³ a kapely *U2*¹⁰⁴ nebo *Depeche Mode*¹⁰⁵. V USA vzniklo křesťanské sdružení *Jesus People USA*, které sdružovalo věřící umělce. Později tak vznikl i celý křesťanský hudební průmysl nazývaný *Contemporary Christian*. Hudebníci tohoto odvětví se soustředili především na evangelizaci a v textech písní se již zcela projevoval jejich vztah k Bohu. Rozvoj KPH podpořily i muzikály *Godspell* a *Jesus Christ superstar*. Křesťanský hudební průmysl je v současné době v USA rovnocenným rivalem

⁹⁵ Známý pod pseudonymem „král rock 'n' rollu.

⁹⁶ Hudební skupina z Liverpoolu.

⁹⁷ Britská hudební skupina.

⁹⁸ Anglická hudební skupina.

⁹⁹ DORŮŽKA, Lubomír a Petr DORŮŽKA. *Panoráma populární hudby 1918-1978, aneb, Nevšední písničkáři všedních dní*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 1987.

¹⁰⁰ Americký rock 'n' rollový a country zpěvák, hudební skladatel, pianista.

¹⁰¹ ŠUPOL, cit. 76.

¹⁰² Americký zpěvák, skladatel a producent, majitel nahrávací společnosti.

¹⁰³ Americký písničkář, muzikant, držitel *Nobelovy ceny* za literaturu.

¹⁰⁴ Irská rocková skupina.

¹⁰⁵ Anglická hudební skupina.

ostatních žánrů a stylů. Nesmíme ale zapomínat, že KPH čerpala a stále čerpá inspiraci z těchto žánrů a především z oblasti poprockové scény. Po celém světě můžeme nalézt různé křesťanské kapely i umělce, kteří se KPH zabývají^{106,107}

3.2 POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH A JEJÍ VLIV NA KONSTITUOVÁNÍ ČESKÉ KŘESŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY

KPH se v Čechách objevuje v souvislosti s pronikáním rock 'n' rollu, folku a dalším přicházejícím hudebním stylům a žánrům ze světové scény. Abychom pochopili, na jakých základech vznikala česká KPH a na jakých se vyvíjela, je nutné se nejprve alespoň stručně zmínit o vývoji samotné populární hudby v Čechách. Jak bylo řečeno, její žánry, především z oblasti poprockové scény, do vznikající KPH pronikaly.

Počátek vývoje populární hudby v Čechách, v tehdejší Československu, byl značně opožděn. Na tuto skutečnost měl jistý vliv tehdejší komunistický režim. Tím, že v naší zemi byla přítomna cenzura, se k nám velmi těžko dostávala populární hudba světové scény. Vliv zahraničních hudebních skupin byl značně omezen, většina koncertů nebyla povolena a hudba těchto kapel se mohla poslouchat pouze prostřednictvím zahraničních rozhlasových stanic.^{108 109}

KPH v Československu, později v České republice, významně ovlivnil vliv rock 'n' rollu a bigbitu. *Vojtěch Lindaur* ve své publikaci *Bigbít* uvádí, že rock 'n' roll se v Československu začal formovat na konci 50. let 20. století. Mezi naše první rock 'n' rollové kapely řadíme *Samuel bands*,¹¹⁰ v čele s *Petrem Kaplanem*, *Sputniky*¹¹¹ nebo *Olympic*¹¹² v čele s *Petrem Jandou*. Díky tomu, že na území Československa vycházely časopisy *Mladý svět* a *Melodie*, se *Rock 'n' roll* začal postupně prosazovat. Za jeden z prvních hitů rockové tvorby lze považovat píseň *Dej mi víc své lásky* od skupiny *Olympic*. Za zlatou éru rockové hudby považujeme šedesátá léta dvacátého století. Tomu napomáhal i rozvoj a vznik dalších kapel jako je skupina *Blue Effect*¹¹³ V současnosti na poli poprockové

¹⁰⁶ Viz kapitola 2.

¹⁰⁷ ŠUPOL, cit. 76.

¹⁰⁸ DORUŽKA, DORUŽKA. *Panoráma populární hudby*. cit. 99.

¹⁰⁹ Srov. KUHN, Tomáš. *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0018-8.

¹¹⁰ Česká rocková kapela.

¹¹¹ Jedna z prvních rock 'n' rollových skupin Československa.

¹¹² Současná česká rocková kapela.

¹¹³ Rocková skupina založená v roce 1968.

scény působí mnoho hudebních skupin, které mají dlouhou historii a stále svojí hudbou ovlivňují a mnohdy i inspirují křesťanské kapely.^{114 115}

Významnou událostí, která později velmi ovlivnila KPH a její hudebníky, byl rozvoj *folkové* hudby od 60. let dvacátého století, vliv *Boba Dylana* na české muzikanty a také založení skupiny *Spirituál Kvintet*¹¹⁶. Tato skupina se mimo jiné orientovala na černošské spirituály v duchu křesťanské tematiky, kterou můžeme nalézt v některých jejich textech, a některými svými písněmi ovlivnila první křesťanské kapely. Křesťanská témata se taktéž projevují v některých písních *Bratrů Ebenů*^{117, 118}

V Československu došlo také k rozvoji *Country and Western*¹¹⁹ v čele s hudebníky jako je *Michal Tučný*¹²⁰ nebo *Marko Čermák*¹²¹. Na vzestupu byla u nás také *trampská píseň*¹²². Ta se vyvíjela již od 30. let dvacátého století. Jako zástupce trampské písně zde jmenujme alespoň *Tonyho Kořínka*¹²³. *Trampská hudba a Country and western* ovlivnily především začínající křesťanské kapely. Můžeme zde jmenovat alespoň kapelu *Lazaři*¹²⁴, která se v těchto písních inspirovala a ve svých počátcích se dokonce soustředila na jejich interpretaci.¹²⁵

V 70. letech byl rozvoj rocku a populární hudby částečně oslaben obdobím normalizace a tvrdou cenzurou, to se týkalo též i KPH. Někteří hudebníci emigrovali, někteří se tvrdě stavěli na odpor proti režimu.

V 80. letech pomalu docházelo k částečnému uvolnění napjaté situace, díky čemuž se obnovoval kontakt se západním světem, což vyvrcholilo sametovou revolucí. V současné době v České republice působí velké množství zpěváků z oblasti pop rockové scény, kteří do jisté míry českou KPH ovlivňují svojí hudbou. Jmenujme zde naše nejvýraznější současné

¹¹⁴ LINDAUR, Vojtěch a Ondřej KONRÁD. *Bigbít*. Praha: Torst, 2001. ISBN 80-7215-148-7.

¹¹⁵ Srov. KUHN, cit. 109.

¹¹⁶ Jedna z prvních českých folkových skupin.

¹¹⁷ Česká hudební folková skupina.

¹¹⁸ PROKEŠ, Josef. *Česká folková píseň: V kontextu 60. - 80. let 20. století*. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

¹¹⁹ Hudba původně amerického venkova.

¹²⁰ Jedna z největších legend české country music.

¹²¹ Český malíř, hudebník a tramp.

¹²² Inspirace v lidové tvořivosti a útěku do přírody.

¹²³ Tramp a skladatel trampské hudby.

¹²⁴ Viz podkapitola 3.3 *Vývoj křesťanské populární hudby v Čechách*.

¹²⁵ Srov. KUHN, cit. 109.

umělce: *Ondřej Brzobohatý*¹²⁶, *Tomáš Klus*¹²⁷, *Vojtěch Dyk*¹²⁸. Inspiračním zdrojem pro KPH jsou například kapely *Chinaski*¹²⁹, *Divokej Bill*¹³⁰ a v současné době nastupující kapela *Lake Malawi*¹³¹. Kytarista skupiny Lake Malawi *Pavel Palát* taktéž působí v křesťanské kapele *LightHouse*¹³². Některé české křesťanské kapely¹³³ dokonce skládají texty s křesťanskou tematikou na hudbu výše zmíněných kapel.

3.3 VÝVOJ KŘESŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY V ČECHÁCH

KPH v Čechách se vyvíjela v závislosti na vývoji populární hudby ve světě a jejímu pronikání do Československa. Zmiňme zde jistý vliv *černošských spirituálů, gospelu*, ale i autorů, kteří byli křesťanstvím ovlivněni, jako byl například *Bob Dylan*. Křesťanskou hudbu však ovlivňovali i autoři naší¹³⁴ a to skupiny a hudebníci spadající pod českou *pop rockovou* scénu.

Populární hudba jako taková se v tehdejší Československu vyvíjela od první poloviny dvacátého století a její vývoj byl do jisté míry ovlivněn komunistickým režimem. Tato skutečnost mnohem více ovlivnila českou KPH, protože celá církev byla tehdejší režimem kontrolována a omezována. KPH má i dnes své místo především u mladých věřících naší země. Nebylo tomu jinak i v jejích počátcích.

Pravděpodobně prvním místem, kde se KPH hrála, se stal kostel sv. Ignáce v Praze v roce 1967. Vzhledem k historickým souvislostem naší země bylo toto období ve znamení pražského jara¹³⁵, kdy došlo k uvolnění napjaté situace a cenzury. Mládež, která se u tohoto kostela sdružovala, pořádala různé výlety, setkání a začala prožívat svoje setkávání i hudebně. Pokud se společně modlila, či jela na nějaký výlet, vždy byla přítomna část programu, kde se zpívalo za zvuku kytary. Díky možnostem a podnětům ze strany mládeže

¹²⁶ Klavírista, zpěvák, skladatel, moderátor.

¹²⁷ Český folkový zpěvák.

¹²⁸ Zpěvák a hudebník, proslavil se se skupinou *Nightwork*.

¹²⁹ Česká pop rocková kapela.

¹³⁰ Česká folk rocková kapela.

¹³¹ Kapelu proslavil především *Albert Černý*.

¹³² Menší česká křesťanská kapela.

¹³³ Například menší křesťanská skupina *Backspaceband*, která hudebně doprovází křesťanský tábor *Enter camp junior*.

¹³⁴ Viz výše.

¹³⁵ Tímto termínem je označováno období v roce 1968 v Československu, kdy došlo k uvolnění napjaté politické situace. Tajemníkem ÚV KSČ se stal *Alexandr Dubček*.

z tohoto společenství mladých věřících lidí vznikla kapela s názvem *Poutníci*¹³⁶. Tato hudební skupina začala hudebně doprovázet mše svaté a tehdejší magnetofonové nahrávky s písněmi této kapely se začaly rozšiřovat po celé zemi. Od tohoto okamžiku se KPH začala šířit po celém tehdejším Československu. Mše svaté na našem území začaly být doprovázeny různými většími, či menšími křesťanskými kapelami a rytmická mše se stala velmi oblíbeným obřadem^{137, 138}.

Počátky KPH v jednotlivých farnostech a kostelích tedy datujeme od konce 60. let. V různých farnostech tehdejšího Československa vznikaly menší, či větší kapely, které se věnovaly hudebnímu doprovodu mší svatých a dalším křesťanským akcím, kde tyto písně zněly. Informace o všech těchto kapelách již dnes bohužel není možné získat jinak, než ústním sdělením od pamětníků, případně z kronik jednotlivých farností, které jsou uloženy v jednotlivých městech naší země. Příkladem je například farnost Letohrad-Orlice¹³⁹, kde rytmické mše fungují také od roku 1968.

Křesťanské hudební skupiny tedy od konce 60. let doprovázely mše svaté, vystupovaly a skládaly vlastní hudbu a texty. Tyto texty se nejprve různě kopírovaly, až postupně začaly vycházet zpěvníky s křesťanskými písněmi jako je *Hlaholík* (1968, 1970), *Nová křesťanská píseň* (1970), *Nové písně* (1979) a *Cancate* (1984). Mezi první největší křesťanské hudební skupiny, které působily na našem území, řadíme již zmíněnou kapelu *Poutníci*, jež začala fungovat od roku 1967. V 80 letech to byly kapely *Učedníci*, *Lazaři* a *Ztracená kapela*.¹⁴⁰ Z těch menších zde jmenujme alespoň kapelu *Angelos*, která vznikla v Plzni.

Po sametové revoluci došlo k uvolnění situace, křesťanská církev mohla začít řádně fungovat a od 90. let až po současnost tak začaly vznikat nové křesťanské kapely. Tato hudební uskupení, podobně jako křesťanské hudební skupiny světové, skládají vlastní

¹³⁶ Viz dále.

¹³⁷ Záběry z těchto mší pořádaných v Československu můžeme zhlédnout v dokumentárním filmu *Československé jaro 1968*.

¹³⁸ VENCLOVÁ, Tereza. *Rytmická mše a její počátky a vývoj v Letohradě- Orlici*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D. 47 s. 27-28 s. Dostupné z:

<https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/111925/130265615.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

¹³⁹ Právě této farnosti se z hlediska hudebního věnuje bakalářská práce *Rytmická mše a její počátky a vývoj v Letohradě- Orlici*. VENCLOVÁ, cit. 138.

¹⁴⁰ Viz níže.

křesťanské písně v různých žánrech a stylech, pořádají různé koncerty, večery chval a další akce, na kterých vystupují.¹⁴¹

Mimo KPH se v tehdejší Československu začal rozvíjet taktéž od 70. let *gospel*. Nicméně tato oblast hudby se v Čechách nestala tak oblíbenou, jako například v USA. V Čechách však i v současnosti můžeme nalézt velké množství známých gospelových uskupení, jež se této hudbě věnují. Zmíňme zde alespoň *Pavla Hladkého*, který se *gospelu* a *černošským spirituálům* věnuje již od 70. let se svojí kapelou *Michael*. Inspirací pro tuto skupinu byly kapely *Zelenáči*¹⁴² a *Plavci*¹⁴³. V počátcích svého působení *Michael* přebíral skladby těchto kapel, později se začala skupina věnovat vlastní tvorbě. Zmíňme zde píseň: *Ty jsi tvůrce (spirituál)* ze 70. let, ke které *Pavel Hladký* napsal vlastní text. Kapela *Pavla Hladkého* působila a skládala vlastní písně až do roku 1999. Skladby této skupiny se taktéž objevily ve zpěvnících *Cantate* nebo *Hosana*.¹⁴⁴

3.3.1 NEJSTARŠÍ ČESKÉ KŘESŤANSKÉ KAPELY

Tato podkapitola se věnuje nejstarším a nejvýznamnějším českým křesťanským kapelám. Jedná se o hudební skupinu *Poutníci*, jež je nejstarší českou křesťanskou hudební skupinou. Dále pak o kapely *Učedníci*, *Ztracená kapela* a *Lazaři*, které zahájily svoji činnost v průběhu 80. let. Tyto hudební skupiny se významně podílely na vývoji KPH, a proto je zde blíže představíme.

Poutníci

*Poutníci*¹⁴⁵ vznikli v roce 1967 jako první křesťanská kapela v Čechách (tehdejší Československo). Skupina fungovala v kostele sv. Ignáce v Praze na Karlově náměstí a sdružovala tehdejší místní mládež. *Poutníky* řadíme ke *křesťanskému folku* a taktéž k postupně se vyvíjejícímu stylu *worship music*.

Historie hudební skupiny se začala psát v roce 1967, když za *P. Pavlem Kunešem*¹⁴⁶ přišly dvě mladé dívky *Jana* a *Světlana Procházkovy* s myšlenkou, že by chtěly jezdit pomáhat

¹⁴¹ Srov. kapitola 4.

¹⁴² Česká country kapela známá pod názvem *Greenhorns*.

¹⁴³ Česká country kapela založená v roce 1964.

¹⁴⁴ FLIEDR, Bob, ed. *Sborník: historie a současnost česko-slovenského gospelu*. Zlín: Salesiánský klub mládeže, 2010. ISBN 978-80-254-7750-2.

¹⁴⁵ Pozor, je zde možná záměna s bluegrassovou kapelou *Poutníci* v čele s *Robertem Křesťanem*. Shoda jmen.

¹⁴⁶ Kněz, který se celý život věnoval křesťanské mládeži. Působil u kostela sv. Ignáce v Praze.

kněžím do pohraničí. Pomoc představovala především úklid kostelů a far. *P. Kuneš* s myšlenkou souhlasil a společenství mladých lidí od kostela sv. Ignáce začalo společně jezdit na tyto výjezdy. K těmto výletům bezesporu patřil zpěv a hra na hudební nástroje. Zpívaly se klasické písně, které byly v této době v naší zemi dostupné. Mimo jiné se však do rukou těmto mladým lidem dostaly křesťanské písně ze zahraničí, ze kterých bylo společenství opravdu nadšené. Šlo například o píseň z Německa: *Díky, Maria má Dítě* nebo *Písničku ti zazpívám*. Z Francie pak písně *Aimé Duvala* a *Soeur Sourire*. Postupem času nezůstalo pouze u zpěvu na výletech za zvuku jedné kytary, ale vzniklo první křesťanské hudební uskupení v naší zemi, které od roku 1968 začalo hudebně doprovázet mše svaté a další akce. Vedoucím se stal *Josef Litoš*. Kapela se skládala ze sboru, který doprovázely kytary, banjo, různé bubínky a flétny. První písně, které skupina hrála, přeložila *Dana Vejborová*¹⁴⁷. Jednalo se o první rytmickou mši: *Slyš nás, ó Pane, na výsosti*. V roce 1970 skupina vydala svůj první vlastní zpěvník s názvem *Nová křesťanská hudba*, a dokonce nahrála některé písně na magnetofonové pásky, jež se začaly kopírovat po celém Československu.¹⁴⁸

Poutníci doprovázeli svoji hrou například vánoční setkání u *Stromu republiky v Praze* a hudební doprovod mší svatých, které tato kapela doprovázela, byl dokonce zachycen v dokumentárním filmu *Československé jaro*. Hudební skupina vyjížděla i na výměnné pobyty do západního Německa nebo na různé tábory. Konala se také řada hudebních vystoupení například v Praze, Litoměřicích a Roudnici nad Labem.¹⁴⁹

Jednou z nejvýznamnějších událostí pro hudební skupinu bylo složení známé *Truvérské mše*. *Poutníci* se setkali se skladatelem *Petrem Ebenem*¹⁵⁰ a předložili mu své texty písní ke mši svaté, které složila *Zdenka Lomová*. *Petr Eben* byl nadšen horlivostí hudební skupiny a zhudebnil texty pod názvem *Truvérská mše*. V roce 1969 byla tato mše nahrána v arcibiskupském paláci a ve svém vysílání ji uvedla dokonce *Československá televize*.¹⁵¹

¹⁴⁷ Matka *Lady Vejborové*, členky kapely.

¹⁴⁸ *Poutníci / Poutníci* [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <http://www.abcsvatych.com/mp3/poutnici.htm>

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ Český skladatel duchovní, moderní a soudobé vážné hudby.

¹⁵¹ *Poutníci / Poutníci* [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <http://www.abcsvatych.com/mp3/poutnici.htm>

Můžeme říci, že díky této průkopnické hudební skupině *Poutníci*, se KPH postupně rozšířila po celém Československu. Za hudební skupinou si pro texty a nahrávky jezdili kněží a další lidé z celé země. To mělo za následek vznik dalších křesťanských hudebních skupin.

Učedníci

Učedníci jsou historicky jednou z nejslavnějších českých křesťanských hudebních skupin. Kapelu založil *Josef Hrubý*. Učedníky řadíme ke *křesťanskému folku s vlivem trampské písně* a kapely *Pink Floyd*¹⁵².

Historie kapely sahá do 80. let dvacátého století. *Učedníci* hudebně doprovázeli mše svaté římskokatolické církve, ale zároveň i bohoslužby v ostatních církvích naší země. Členové kapely nebyli nikdy pronásledováni tehdejšími režimy, nicméně se jich dotýkala různá nařčení, např. že rozvrací socialistický režim a společnost.¹⁵³

Za doby svého působení vydala kapela několik pásem písní. *Učedníci* se inspirovali skupinou *Pink Floyd*, která rovněž zařazovala své písně do tematických celků (pásem). První pásmo nazývané *Haleluja* se věnuje životu *Ježíše Krista* (narození, život, umučení) a skládá se z celkem dvaceti tří písní. Další pásma jako je *Josef Egypťský* a *Mojžíš* se věnují tématice *Starého zákona* a pásmo *Vzpomínky na Františka* se zabývá životem světce sv. *Františka z Asissi*. Pásmo *Racek* bylo dokonce napsáno na knihu *Richarda Bacha*¹⁵⁴ - *Racek*. Kapela vydala také své jediné album s názvem *Bílá růže* v roce 1995.¹⁵⁵

Písně Josefa Hrubého a kapely *Učedníci* můžeme najít v různých křesťanských zpěvnících. Jmenujme zde například zpěvník *Hosana*. Tyto autorské písně skupiny převzaly další české křesťanské kapely.

Ztracená kapela

Ztracená kapela je jednou z nejstarších křesťanských skupin u nás. Řadíme ji ke *křesťanskému folku*. Název skupiny vychází ze zkratky ZK. Význam této zkratky byl různý.

¹⁵² Anglická rocková hudební skupina.

¹⁵³ Skupina Učedníci | Hudba. [online]. Copyright © 1997 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/hudba/zprava/539485>

¹⁵⁴ Americký spisovatel.

¹⁵⁵ Skupina Učedníci | Hudba. [online]. Copyright © 1997 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/hudba/zprava/539485>

ZK, jako způsob zapisování zkoušek členů skupiny do kalendářů, nebo ZK, jako zkratka pro frázi „zatracení komunisti“. Později vznikl název *Ztracená kapela*.

Historie této hudební skupina sahá do roku 1981, kdy v Mníšku pod Brdy, v závislosti na pústu, který vyhlásil tehdejší papež Jan Pavel II., kapela vznikla. Původní složení bylo následující: *Jana Březovská*- zpěv a klavír, *Božena Šárková*- zpěv, *Pavel Svoboda*- basová kytara, *Jakub Dynybyl*- kytara. *Ztracená kapela* hudebně doprovázela mše svaté, ale také pořádala vlastní koncerty, na kterých předávala křesťanskou víru a snažila se vymezovat a bojovat proti komunistickému režimu. Řada členů skupiny byla dokonce vyslychána Státní národní bezpečností.¹⁵⁶

Co se týká hudebních vystoupení a tvorby, jmenujme zde nejvýznamnější úspěchy skupiny. Kapela se například podílela na nahrávání pásma *Popelka nazaretská* (vydavatelství ROSA) nebo vystoupila v roce 1990 v Berlíně na *Deutscher Katholikentag*¹⁵⁷. Mimo písně, které *Ztracená kapela* převzala od ostatních křesťanských kapel, skládala pro skupinu *Jana Březovská* vlastní autorské písně.¹⁵⁸

V roce 1990 skončila první éra *Ztracené kapely*. *Pavel Dynybyl* a *Jakub Svoboda* kapelu opustili a *Jana Březovská* s *Boženou Šárkovou* se vdaly, tudíž na skupinu neměly dostatek času. V roce 1992 však vzniklo z původní kapely nové uskupení spolu s hudebníkem *Janem Štěpánčíkem*. Díky tomu, že členové skupiny měli již vlastní děti, tvorba *Ztracené kapely* se přeorientovala na dětskou křesťanskou píseň a vzniklo celkem pět zpěvníků. Tyto zpěvníky s názvem: *Zpíváme si písničku*, obsahují celkem 144 písní a jsou určeny pro dětské křesťanské scholy a děti.¹⁵⁹

Ztracená kapela funguje i v současnosti a stále se věnuje křesťanským písním, které jsou určeny především dětem. Hudební skupina aktuálně působí v kostele Panny Marie Sněžné v Praze.

¹⁵⁶ Historie - Ztracená kapela. Ztracená kapela [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <http://zk.sdh.cz/site/ztracenakapela/historie>

¹⁵⁷ Německý katolický den.

¹⁵⁸ Historie - Ztracená kapela. Ztracená kapela [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <http://zk.sdh.cz/site/ztracenakapela/historie>

¹⁵⁹ Tamtéž.

Lazaři

Hudební skupina *Lazaři* je další křesťanskou kapelou, jejíž působení začalo v době komunistického režimu v 80. letech dvacátého století, a patří tedy mezi první křesťanské skupiny u nás. Kapelu řadíme rovněž ke *křesťanskému folku*.

Historie skupiny se začala psát v roce 1986 v Střelicích u Brna. Na samých počátcích *Lazaři* hráli písně s křesťanskou tematikou převzaté například od skupiny *Učedníci* nebo uskupení *Spirituál Kvintet*. Mimo křesťanskou tematiku kapela hrála taktéž *trampskou píseň*. Od roku 1990 se *Lazaři* začali soustředit na svoji vlastní autorskou tvorbu a v roce 1994 kapela vydala dva zpěvníky křesťanských písní nazývané *Písně* a *Žalmy*. Tyto dva zpěvníky vyšly i v roce 1999 ve druhém aktualizovaném vydání a některé z autorských písní kapely můžeme najít například ve zpěvníku *Hosana*. Hudební skupina pořádala řadu koncertů. Jmenujme zde alespoň jeden z nejvýznamnějších a to je pravidelné každoroční koncertní setkání s názvem: *Setkání přátel křesťanské písně*.¹⁶⁰

Své písně *Lazaři* nahráli ve studiu křesťanského rádia *Proglas* a skladby vyšly na kazetách a CD discích. Tyto kazety a CD disky obsahují celkem sedmnáct písní této hudební skupiny.¹⁶¹

Co se týká nástrojového obsazení, *Lazaři* hrají ve složení: *Jana Švestková*- příčná flétna, zpěv, *Monika Lišková*- zpěv, *Ludmila Švestková*- zpěv, *Jan Dlapka*- akustická kytara, zpěv, *Jiří Švestka ml.* - basová kytara, housle, banjo, steel kytara¹⁶², *Jiří Švestka st.* – basová kytara, zobcová flétna, aranžmá písní, *Stanislav Ferdus*- dvanáctistrunná kytara, zpěv, textař a vedoucí kapely.¹⁶³

Tato hudební skupina patří k nejstarším křesťanským kapelám v Čechách, jež působí až do současnosti.

¹⁶⁰ Křesťanská folková kapela Lazaři: Střelice u Brna. Střelice u Brna: Titulní stránka [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <https://www.streliceubrna.cz/krestanska-folkova-kapela-lazari/d-1267>

¹⁶¹ Tamtéž.

¹⁶² Druh kytary, na níž se hraje pomocí válečku.

¹⁶³ Křesťanská folková kapela Lazaři: Střelice u Brna. Střelice u Brna: Titulní stránka [online]. [cit. 12.03.2020].

Dostupné z: <https://www.streliceubrna.cz/krestanska-folkova-kapela-lazari/d-1267>

3.4 ZÁVĚR

Proces vývoje populární hudby byl velmi dlouhý. Tato skutečnost se neméně týkala i KPH. Počátky vývoje populární hudby hledáme již v období amerického kolonialismu, především ve vývoji jazzové hudby, z níž tato hudba vychází, a v dalších vývojových etapách populární hudby ve světě. Tento dlouhý proces samozřejmě ovlivnil vývoj populární hudby v Čechách.

Vývoj populární hudby v Čechách byl značně omezen tehdejším komunistickým režimem. Tento režim naštěstí vývoj populární hudby nezastavil a od poloviny dvacátého století se formovaly a vystupovaly velmi kvalitní kapely a hudebníci z oblasti pop rockové scény, z nichž někteří působí i v současnosti. Tito umělci měli později vliv na utváření KPH.

Česká KPH se začala formovat až v 60. letech dvacátého století díky politickému uvolnění v období tzv. pražského jara. Vznikly nové křesťanské kapely, které začaly hudebně doprovázet mše svaté a hudebně vystupovat. Kapely hrály své písně především ve stylu *křesťanský folk*. Na utváření české KPH měly samozřejmě vliv různé světové i domácí kapely z oblasti poprockové scény. Nově vzniklé křesťanské kapely se u těchto skupin inspirovaly, zahájily svoje působení, postupně se začal vyvíjet styl *worship music* a některé z těchto kapel působí i v současnosti.

4 KŘEŠŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA V ČECHÁCH V SOUČASNOSTI

V této kapitole se zabýváme českými křesťanskými skupinami současné hudební scény. Úkolem je zde zmapovat českou křesťanskou hudební scénu, protože neexistuje žádná publikace či práce, která by se tomuto tématu již věnovala. Informace čerpáme z webových stránek jednotlivých kapel.

Kritériem pro výběr křesťanských hudebních uskupení naší země do této kapitoly je účast skupin na akcích *České biskupské konference*¹⁶⁴, jejichž výběrem se zabývá odbor *Sekce pro mládež*. Akce jsou největšími křesťanskými událostmi naší země a vystupují na nich největší a nejkvalitnější české křesťanské skupiny. Další kapely zmíněné v této kapitole jsou reprezentativními vzorky Jihočeského a Plzeňského kraje¹⁶⁵. V České republice má, mimo zmíněné největší hudební skupiny, každá farnost a diecéze několik malých křesťanských hudebních uskupení obvykle složených z několika nástrojů, nejčastěji akustická kytara, housle, flétna a zpěv. Tyto skupiny však nemají internetové stránky a neexistuje o nich žádná dokumentace, proto je velmi obtížné, až nemožné kompletně zmapovat křesťanskou hudební scénu v naší zemi.

V první části kapitoly poskytujeme informace o sedmi nejvýznamnějších skupinách, které vystupují na již zmíněných největších křesťanských akcích naší země. Jde o hudební uskupení: *Schola brněnské mládeže*, *Kapela Příchovice*, *Vesmírná kapela*, *Adorare*, *Rytmig a Sněženska*. V další části kapitoly poskytujeme informace o kapelách, které působí na diecézní (krajské) úrovni. To se týká hudební skupiny *Elaion* a *PM*, které patří do Českobudějovické diecéze (Jihočeského kraje). V této kapitole také zmiňujeme nejvýraznější křesťanské sólové zpěváky a to *Pavla Helana* se zpěvačkou *Ginou*. V poslední části se věnujeme největším křesťanským hudebním uskupením Plzeňské diecéze (Západočeský kraj): *Quo Vadis*, *Krpál* a *Touch of gospel*. U čtyř hudebních skupin¹⁶⁶, které se zabývají vlastní autorskou tvorbou, je vybrána jedna charakteristická skladba, pro danou skupinu, která je analyzována z hlediska hudebních forem a zpracování (kvality hudebního provedení). Tyto rozborů jsou provedeny z důvodu poskytnutí obrazu o populárních

¹⁶⁴ Celostátní setkání mládeže, celostátní setkání animátorů.

¹⁶⁵ Tyto dva kraje nám poskytnou náhled na křesťanské hudební skupiny v republice.

¹⁶⁶ Tyto čtyři kapely jsou vybrány jako reprezentativní vzorek.

skladbách české křesťanské scény a taktéž pro další využití v didaktické části diplomové práce¹⁶⁷. Poznatky budou shrnuty v závěru kapitoly.

4.1 KŘESŤANSKÉ HUDEBNÍ SKUPINY V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY

4.1.1 SCHOLA BRNĚNSKÉ MLÁDEŽE (SBM)

Schola brněnské mládeže je velké hudební uskupení, které funguje především v rámci Brněnské diecéze. Mimo jiné tato schola působí a vystupuje nejenom v České republice, ale i ve světě. Toto uskupení se skládá z velkého sboru, orchestru a „komba“¹⁶⁸. Sbor tvoří zhruba čtyřicet pět zpěváků rozdělených podle jednotlivých hlasových skupin na soprán, alt, tenor, bas. Orchester se skládá ze smyčcové sekce (zdvojené troje housle, dvoje violoncella, kontrabas), dechové sekce (dvě příčné flétny, hoboj, klarinet, saxofon, trubka), a zmíněného „komba“ (basová kytara, elektrická kytara, akustická kytara, klávesy a bicí). Vzhledem k tomuto složení a vlastním aranžím písní stojí *SBM* na pomezí rocku, popu a jazzové hudby. Schola využívá také různé sub-žánry jako je *folkrock* a též klasickou hudbu. *SBM* řadíme do stylu *worship music*.

Historie *SBM* sahá až do roku 1999. V roce 1999 založil *Štěpán Policer* a *Martin Novák* scholu, která tehdy čítala zhruba patnáct osob. *Martin Novák* již od počátku vymýšlel aranže písní, *Štěpán Policer* se stal dirigentem sboru.¹⁶⁹

První vystoupení scholy se konalo v roce 2000 v katedrále sv. Petra a Pavla v Brně. *SBM* doprovázela mši svatou, při které proběhlo biřmování¹⁷⁰. V průběhu času se schola postupně rozrůstala. V roce 2004 se *SBM* vydala do Mariazell¹⁷¹, kde hudebně doprovázela večer pro mládež, který se konal v rámci *Středoevropských katolických dní*. Roku 2005 vystoupila schola na *Světových dnech mládeže* v Kolíně nad Rýnem. Zde účinkovalo v rámci *SBM* čtyřicet pět zpěváků, dvacet muzikantů a *schola* hudebně doprovázela program pro české poutníky v kostele sv. Anežky. V roce 2007 *SBM* doprovázela další setkání mládeže. Toto setkání mládeže se konalo v Táboře v Klokotech a zúčastnilo se ho cca 6000 mladých věřících lidí z celé České republiky. V roce 2009 *SBM* hudebně doprovázela

¹⁶⁷ Viz kapitola 6.

¹⁶⁸ Typické složení kapely: kytara, basová kytara, bicí.

¹⁶⁹ *SBM | Schola brněnské mládeže*. *SBM | Schola brněnské mládeže* [online]. [cit. 02.11.2019]. Dostupné z: <https://www.sbmka.cz/o-nas>

¹⁷⁰ Svátost katolické církve. Věřící dostává pečeť darů Ducha Svatého.

¹⁷¹ Město v Rakousku, kde je uchovávána soška Panny Marie ze 13. století.

Národní svatováclavskou pouť ve Staré Boleslavi, kterou navštívilo 50 000 věřících z celé střední Evropy a byl zde přítomný i tehdejší papež Benedikt XVI. . Roku 2012 SBM hudebně doprovázela *Celostátní setkání mládeže* ve Žďáru nad Sázavou, při kterém dokonce natočila živé DVD při příležitosti oslav své desetileté existence. V roce 2013 se ze scholy stalo občanské sdružení a v roce 2013 se SBM podílela na hudebním doprovodu akce *Dny s Chiarou Luce Badano*¹⁷². Roku 2016 schola také hudebně doprovodila *Celosvětové dny mládeže*, které se konaly v Krakově v Polsku, a zúčastnilo se jich dva a půl milionu věřících lidí z celého světa.¹⁷³

SBM nahrála několik CD disků. Roku 2005 natočila CD s názvem *Kolínské ozvěny*, což je živý záznam z *Celosvětového setkání mládeže* v Kolíně nad Rýnem. V roce 2007 schola nahrála své první studiové CD *Kompliment Bohu*, které bylo vydáno brněnským studiem Pivox. V roce 2010 bylo vydáno vánoční DVD a roku 2012 DVD, které obsahuje záznam živého koncertu z *Celosvětového setkání mládeže* v Kolíně nad Rýnem. V roce 2016, při příležitosti *Celosvětového setkání mládeže* v Krakově, nahrála SBM CD s názvem *Deo gratias*.¹⁷⁴

SBM kromě své vlastní tvorby přijímá také skladby zahraničních kapel. Například píseň *Open the eyes of my heart* Lord kapela převzala od hudebního skladatele Paula Baloché¹⁷⁵. Mimo jiné hudební uskupení interpretuje i skladby od dalších českých skladatelů, například píseň *Haleluja sláva* kapela převzala od plzeňského hudebního skladatele a pastora *Křesťanského společenství* v Plzni Karla Řezábka¹⁷⁶.

SBM je jednou z největších křesťanských hudebních skupin v České republice. Vyniká především svým precizním zpracováním přejatých skladeb, kvalitou nahrávek i vynikající autorskou činností.

¹⁷² Mladá italská dívka, která byla blahořečená a v současné době probíhá proces svatořečení. Pro tuto světici byla charakteristická její víra i v jejích těžkých životních chvílích. Zemřela ve svých osmnácti letech na rakovinu.

¹⁷³ SBM | Schola brněnské mládeže. SBM | Schola brněnské mládeže [online]. [cit. 02.11.2019]. Dostupné z: <https://www.sbmka.cz/o-nas>

¹⁷⁴ SBM | Schola brněnské mládeže. SBM | Schola brněnské mládeže [online]. [cit. 02.11.2019]. Dostupné z: <https://www.sbmka.cz/hudba>

¹⁷⁵ Americký křesťanský skladatel, písničkář a vedoucí večerů chval.

¹⁷⁶ Pastor křesťanského společenství Plzeň. Mimo jiné skládá své vlastní křesťanské písně a překládá písně křesťanských zahraničních autorů.

4.1.2 KAPŘI (KAPELA PŘÍCHOVICE)

Kapela *KaPři* je křesťanskou hudební skupinou, která působí v křesťanském hudebním společenství v Příchovicích v Jizerských horách. Tato hudební skupina stojí na pomezí žánrů *jazz, rock, pop* a čerpá z dalších sub-žánrů jako je *folk a folk rock*. V její tvorbě a v aranžích přejatých křesťanských písní se projevuje také vliv klasické hudby. *KaPry* můžeme rovněž zařadit do stylu *worship music*. Hudební skupina má podobu scholy. Skládá se ze sboru v klasickém rozdělení hlasových skupin (soprán, alt, tenor bas), který doprovází kapela („kombo“). Sborovou sekci v současnosti diriguje sbormistryně *Jitka Rozsypalová*.

Historie této hudební skupiny sahá do roku 2006, kde při *Interdiecézním centru života mládeže Křižovatka* v Příchovicích tato hudební skupina vznikla. V průběhu let se složení skupiny často měnilo. V současnosti tvoří scholu zhruba dvacet dva členů (sbor a kapela). Hudební skupina od roku 2006 každoročně pořádá například adventní a vánoční koncerty, dále hudebně doprovází mše svaté, svatby a další křesťanské akce po celé České republice. Taktéž téměř každoročně *KaPři* účinkují na různých *Diecézních setkáních mládeže*, které se konají každý rok ve všech diecézích naší země. Například v roce 2015 skupina doprovodila *Diecézní setkání mládeže* v Litoměřicích. Mimo jiné *KaPry* můžeme opakovaně slyšet na různých křesťanských akcích. Můžeme zde uvést například *Noc kostelů*, která se pořádá v různých městech České republiky. Hudební skupina působí i v zahraničí. Jmenujme *Katolické dny*¹⁷⁷, které se konaly v roce 2016 v Lipsku. *KaPři* dosáhli největšího hudebního úspěchu v roce 2012, kdy vystoupili na *Celostátním setkání mládeže* ve Žďáru nad Sázavou. Tohoto setkání se zúčastnilo kolem 6000 mladých lidí z naší země. Dalším velkým úspěchem bylo vystoupení skupiny na *Celostátním setkání mládeže* v Olomouci v roce 2017, kterého se zúčastnilo také přibližně 6000 mladých lidí.¹⁷⁸

Hudební skupina *KaPři* od roku 2006 nahrála celkem 5 CD disků. První CD z roku 2009 nese název: *Nestrhne tě proud*. Toto CD se nahrávalo v sále *Diecézního centra Křižovatka* v Příchovicích. Další CD s názvem: *Od narození ke vzkříšení* je živou nahrávkou absolventského koncertu sbormistryně *Jitky Rozsypalové*. Toto CD je tematicky uspořádáno a hudebně znázorňuje život Ježíše Krista (narození, život, kříž, vzkříšení). Tento disk

¹⁷⁷ Katholikentag 2016, Leipzig.

¹⁷⁸ O nás / *KaPři*. / Kapela Příchovice: hudební křesťanské společenství [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://kapela-prichovice.cz/about/>

obsahuje i zpěvy z Taizé¹⁷⁹, koledy a autorské skladby *Jitky Rozsypalové*. V roce 2012 bylo vydáno další CD s názvem *KaPři live na Celostátním setkání mládeže Žďár 2012*. Jedná se o živou nahrávku, která byla pořízena během koncertu *KaPrů* na již zmíněném *Celostátním setkání mládeže*. Předposlední CD skupiny nese název *Dobryj večir*. Jeho název byl přejat od ukrajinské koledy a obsahem jsou vánoční a adventní písně. Poslední CD s názvem *Žalmění* zahrnuje pouze autorskou tvorbu hudební skupiny *KaPři*. Texty písní jsou inspirovány biblickými žalmy. Po obsahové stránce se jedná o pestrou paletu hudebních žánrů a stylů.¹⁸⁰

Z alba *Žalmění* je možné jmenovat skladbu *Chválu vzdejte Hospodinu*. Tuto skladbu můžeme zařadit k jazzové hudbě, konkrétně ke *spirituálu*¹⁸¹. Text písně vychází ze Žalmu 136. Píseň má jednoduchou hudební aranž. Střídá se sbor, který zpívá žalmovou antifonu¹⁸², se sólovým zpěvákem, jenž zpívá text žalmu. Píseň je doprovázena jazzovými akordy, hranými na klavír, cajonem, basovou kytarou a klarinetem.

Hudební skupina mimo svojí vlastní tvorbu také přejímá skladby od světových i českých křesťanských kapel a skladatelů. Můžeme zde například jmenovat píseň *Here I Am to Worship* (český překlad *Zde jsem-Tomáš Coufal, Karel Řezábek*), kterou složil a napsal zpěvák *Tim Hughes*¹⁸³. Z českých převzatých písní zde jmenujme například píseň *Hledám tvoji tvář* od *Martiny Střítecké*¹⁸⁴.

KaPři jsou další velkou českou scholou, která vyniká svojí kvalitou, zabývá se vlastní tvorbou a interpretuje přejaté písně našich i zahraničních autorů způsobem, který odpovídá vysoké úrovni hry na nástroje a kvalitnímu zpěvu.

4.1.3 VEKA (VESMÍRNÁ KAPELA)

Vesmírná kapela je hudební skupina, která vznikla v rámci společenství *Vesmír*, což je *Diecézní centrum života mládeže* v Orlických horách v rámci Královéhradecké diecéze. *Vesmírnou kapelu* lze zařadit především do žánru *křesťanský rock*, taktéž využívá prvky

¹⁷⁹ Jednoduché duchovní meditativní zpěvy původem z Francie, které je možné se rychle naučit. Lid při modlitbách tak může ihned zpívat s hudební skupinou.

¹⁸⁰ Diskografie / KaPři. / Kapela Píchovice: hudební křesťanské společenství [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://kapela-prichovice.cz/discography/>

¹⁸¹ Duchovní píseň vztahující se ke starému zákonu. Zde konkrétně k žalmu.

¹⁸² Krátké zvolání, které se zpívá před a po vlastním textu žalmu.

¹⁸³ Britský křesťanský zpěvák, hudební skladatel a anglikánský kněz.

¹⁸⁴ Česká skladatelka křesťanské populární hudby. Její písně se objevují například ve zpěvníku *Koinonia*.

jazzové hudby. *VeKa* se však neomezuje pouze na výše uvedené žánry, inspiraci ke své tvorbě nachází i v dalších sub-žánrech jako je *folk rock*. Některé písně kapely můžeme také přiřadit ke *gospelu*. Kapelníkem skupiny je *František Střasák*.

Hudební skupina navazuje na tradici kapel, které působily v rámci Královéhradecké diecéze od roku 1991. Samotná kapela *VeKa* vznikla v roce 2000. Od roku 2000 do současnosti se složení skupiny měnilo. Dnes *Veku* tvoří zhruba 30 hudebníků a má podobu scholy (sbor + kapela). Od roku 2000 hudebně doprovází různé křesťanské akce. Za všechny zde alespoň jmenujme mše svaté, na kterých schola jednou za měsíc účinkuje. Tyto bohoslužby se konají v rámci Královéhradecké diecéze. Dále hudební skupina mimořádně, obvykle jednou ročně, vystupuje i na různých větších křesťanských akcích pro mládež. Jmenujme zde alespoň *Celostátní setkání mládeže* ve Žďáru nad Sázavou a *Diecézní eucharistický kongres z roku 2002*. Dále schola zahrála v roce 2003 na *Celostátním setkání animátorů* v Třešti. V roce 2005 se kapela zúčastnila *Světového setkání mládeže* v Kolíně nad Rýnem a v roce 2006 skupina koncertovala na *Celostátním setkání mládeže* v Klokotech u Tábora. Roku 2012 *Veka* opět doprovázela *Celostátní setkání mládeže*, které se konalo ve Žďáru nad Sázavou.¹⁸⁵

Hudební skupina nahrála v průběhu svého působení od roku 2000 celkem 6 CD disků. První CD z roku 2002 nese název *Řeka radosti a* vzniklo v ostravském studiu *Telepace*. CD obsahuje celkem 13 převzatých písní ze zpěvníku *Hosana* a dalších křesťanských zpěvníků. V roce 2003 bylo natočeno CD *Zajed' na hlubinu*, což je CD, na kterém můžeme najít živý záznam *Celostátního setkání animátorů* v Třešti. V roce 2005 *VeKa* nahrála studiové CD *Bůh je síla má* v nahrávacím studiu *Jiřího Maška Good Day Records* a v roce 2008 u téhož studia kapela nahrála CD s názvem *Chci jít za Tebou*, což je CD, které bylo z části vytvořeno na koncertech kapely a z části bylo dohráváno studiově. CD vydalo vydavatelství *Rosa*. V roce 2013 hudební skupina vydala další CD s názvem *Hledejte* opět ve studiu *Good Day Records*. Poslední CD vzniklo v roce 2018 a nese název *Neodcházej*. Toto CD obsahuje vlastní autorskou tvorbu kytaristy *VeKy Martina Filipa*, zpěváka *Antonína Vlacha* a kapelníka *Františka Střasáka*.¹⁸⁶

¹⁸⁵ *VeKa - Vesmírná kapela*. [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <http://www.veka.signalny.cz/capella/>

¹⁸⁶ Tamtéž.

Z CD *Neodcházej* zde uvádíme alespoň píseň *Pán volá nás*¹⁸⁷. Tuto píseň lze zařadit do sub-žánru *folkrock* a do hudebního stylu *worship music*. Z hlediska hudební formy se jedná o malou třídílnou písňovou formu rozšířenou o codu. Formový zápis písně: /:a:/ b /:c:/ coda . Díl a (8 taktů) se skládá ze čtyř dvoutaktových motivů, následuje díl b (8 taktů) který se skládá ze čtyř taktového motivu, díl c (4 takty), který je tvořen prvním motivem z dílu a a přichází nová hudba v podobě nového jednotaktového motivu. Coda (8 taktů) je tvořena ze dvou čtyřtaktových motivů.

Píseň je zasazena do jednoduché, ale efektivní hudební aranže.¹⁸⁸ Je doprovázena klasickým „kombem“ (elektrická kytara, klavír, basová kytara, bicí souprava). Aranž písně se skládá z přede hry (klavír, bicí souprava, elektrická kytara, basová kytara), opakujícího se refrénu, který zpívá sbor, a sloky zpívané sólisty. Co se týká zpěvu, zpěváci mají místy problém s „dolaďováním“, nicméně tuto skutečnost můžeme omluvit tím, že se jedná o živou nahrávku. Tato skutečnost se týká i elektrické kytary. Píseň uzavírá coda a poté sólo elektrické kytary. Sólo je hráno v mírné dynamice, což u posluchače navozuje pocit napětí. Skladba tradičně graduje v refrénu a končí krátkou dohrou.

Na poslední CD skupina zařadila písně z vlastní tvorby, ale též velké množství křesťanských písní od různých světových i českých kapel a skladatelů. Za všechny můžeme například jmenovat slavnou píseň *Bllesed Be Your Name* (český překlad *Ať požehnán je Bůh-Petra Hradilová*) od *Matta Redmana*¹⁸⁹ a z tvorby českých autorů i píseň *Učíň mně Pane nástrojem* od *Petra Ebena*. Tu kapela upravila do čtyřhlasu.

4.1.4 ADORARE

Adorare je velká hudební skupina pocházející z Valašska, jejíž historie sahá až do roku 1994. Skupina stojí na pomezí mezi *rockem* a *pop music*. V interpretaci písní a tvorbě kapely však můžeme hledat i prvky *jazzu*, především *gospelu*. Hlavním úkolem *Adorare* je hlásat víru, evangelium a přivádět druhé k Bohu. Toho se skupina snaží docílit svojí vlastní tvorbou a interpretací křesťanských písní různých autorů. Název *Adorare*

¹⁸⁷ Notový zápis písně viz příloha č. 1.

¹⁸⁸ Pán volá nás - Vesmírná Kapela [LIVE] - YouTube. YouTube [online].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c54GAVW28uI>

¹⁸⁹ Britský zpěvák a hudební skladatel.

vychází z latinského názvu v překladu „klanění se Bohu“. Skupinu řadíme též ke stylu *worship music*.

Historie hudební skupiny sahá do roku 1994. V těchto letech *Adorare* tvořila malá skupina farníků z farnosti Valašské Klobouky. Členy kapely byly spíše mladší děti a jejich rodiče. V průběhu let se *Adorare* začalo postupně rozrůstat. Do roku 2001 vedla hudební skupinu *Anna Cahlová*. Dále se kapela pokoušela vést sama skrze své členy. V roce 2006 *Adorare* vystoupilo na hudebním festivalu *Hradní tóny*¹⁹⁰ v Broumově a v této době se skupina rozrostla do počtu patnácti členů. Od tohoto data kapela začala koncertovat a doprovázet křesťanské akce po celé České republice. Jmenujme zde *Setkání mládeže na Velehradě*¹⁹¹, *Prim fest*¹⁹² ve Valašských kloboukách, *Festival pod věží*¹⁹³ ve Zlíně a festival *Slezská lilie*¹⁹⁴ v Ostravě. *Adorare* hudebně doprovodilo také *Celostátní setkání animátorů* v Kroměříži (2010) a *Celostátní setkání mládeže* ve Žďáru nad Sázavou (2012). Hudební skupina pořádá večery chval v různých městech České republiky, což odpovídá a vychází z názvu uskupení. V současné době má *Adorare* podobu scholy. Dvaceti členný sbor tvoří soprán, alt, tenor, bas, a kapela se skládá z bicí soupravy, basová kytary, elektrická kytary, akustická kytary, stage piana, houslí, flétny, saxofonu, klarinetu a trubky. Hudební skupinu vede *Marie Vaňková*, diriguje *Alžběta Fojtíková*.¹⁹⁵

Adorare za svoje působení vydalo celkem 4 CD disky. První CD z roku 2007 nese název *Volám k Tobě*. Z tohoto alba jmenujme debutovou píseň *Hymnus k Duchu svatému*. Tuto skladbu přejímá velké množství českých křesťanských kapel (například *Ignis, Elaion*). Další album z roku 2010 se nazývá *V otázkách* a obsahuje jednu z nejznámějších písní skupiny *Cesta života*. V pořadí třetí album nese název *Nech se vést, které obsahuje tři debutové písně: Chci tě chválit, Marnotratný syn*¹⁹⁶ a *Marie Magdaléna*¹⁹⁷. Poslední album z roku 2019 se jmenuje *New generation*.¹⁹⁸

¹⁹⁰ Více informací na: <http://www.hradbrumov.cz/>

¹⁹¹ Více informací na: <http://studentskyvelehrad.cz/>

¹⁹² Více informací na:

<https://www.sikland.cz/arealy/program/multigeneracni-hudebni-festival-blue-style-prima-fest-2020-141/>

¹⁹³ Více informací na: <http://www.ic-zlin.cz/1095a-festival-pod-vezi>

¹⁹⁴ Více informací na: <https://slezskalilie.cz/>

¹⁹⁵ Adorare. Adorare [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <http://adorare.cz/prispevek/1/o-nas>

¹⁹⁶ Inspirace v *Bibli*. Návrat marnotratného syna ke svému otci (Lk, 15, 11-32).

¹⁹⁷ Inspirace v *Bibli*. Příběh a zjevení Ježíše Marii Magdalské (Mk, 16, 1-9).

¹⁹⁸ Adorare. Adorare [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <http://adorare.cz/prispevek/1/o-nas>

Adorare, mimo svoji vlastní tvorbu, interpretuje i skladby zahraničních autorů. Za všechny skladby zde uvedme píseň *Oceans*¹⁹⁹ od *Hilsong United* (český překlad *Jan Vaněk, Terezie Vaňková*), ke které skupina natočila videoklip a skladbu studiově nahrála.

Píseň *Hymnus k Duchu svatému*²⁰⁰ z alba *Volám k tobě*, je jednou z nejzajímavějších autorských písní skupiny. Hudební forma této písně odpovídá zápisu /:abc:/, což je malá třídílná písňová forma v repetici. Malý díl a (16 taktů) se skládá ze dvou osmi taktových motivů na principu repetitivním. Dále přichází díl b (8 taktů) s novou hudbou (dva čtyřtaktové motivy) a díl c (10 taktů) se třemi novými prolínajícími se motivy.

Píseň je psána v tónině A dur. Větší část sloky písně je vystavěna pouze na akordu A dur, kde se střídá A s A4. Tato myšlenka je velmi zajímavá a působivá. Hudební skupina tento nápad podtrhuje i svojí hudební aranží, kdy první sloka je hrána pouze za zvuku akustické kytary a zpěvu. Později se přidává basová kytara, jež hraje doprovod ve stupnici A dur. Poslední část sloky a refrén je obohacen o bicí soupravu, elektrickou kytaru a je hrán ve forte. Následuje mezihra v pianu se „stop timem“ na konci. Ve druhé sloce kapela přechází do mezzoforte a opět graduje v refrénu. Následuje transpozice do H dur a přidávání dalších prolínajících se hlasů. Kvalita této kapely je v porovnání s českými skupinami vysoká. Velmi dobrou hlasovou průpravu, intonaci zpěváků a sboru podtrhuje kapela svojí přesnou rytmikou a vysokou úrovní hry na nástroje.²⁰¹

4.1.5 RYTMIG

Hudební skupina *Rytmig (Schola u svatého Ignáce)* působí v kostele sv. Ignáce v Praze. Název *Rytmig* je odvozen ze spojení rytmická mše. Skupinu řadíme ke stylu *worship music* s prvky *rocku, pop music* a *rapu*. Hudební styl uskupení, i díky velmi širokému nástrojovému obsazení, je velmi pestrý. Hudební skupina má podobu scholy, tvoří ji sbor (S, A, T, B) a kapela s následujícím obsazením: dvě akustické kytary, elektrická kytara, basová kytara, ukulele, mandolína, klávesy, banjo, bicí souprava, dvoje housle, viola, violoncello zobcová flétna, dvoje příčné flétny, dva klarinety, chlumeau²⁰², tři alt saxofony a trubka.

¹⁹⁹ YouTube. YouTube [online]. [cit.29.02.2020].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ckct-ZCnIpc>

²⁰⁰ Notový zápis písně viz příloha č. 2.

²⁰¹ Adorare Hymnus k Duchu svatém (Žďár 2012) - YouTube. YouTube [online].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY>

²⁰² Dřevěný hudební nástroj, který je předchůdcem klarinetu. Tón se taktéž vytváří pomocí dřevěného plátku.

Historie hudební skupiny se začala psát v roce 2003. *Rytmig* založilo několik studentů z Kroměříže, kteří působili ve *Schola Cantorum* v kostele sv. Mořice. Tito lidé začali studovat vysokou školu v Praze a křesťanská hudba jim velmi chyběla, proto založili malé hudební těleso, které za doprovodu jedné kytary a zpěvu doprovázelo jednou nebo dvěma písněmi mši svatou v kostele sv. Ignáce v Praze. Skupina se tedy v doprovodu mše střídala s varhanami pouze jednou měsíčně a neměla žádný název. Vedoucí uskupení byla *Marta Vlková*, později *Martina Halaszová*. V roce 2010 se kapela začala rozrůstat. To zapříčinila i skutečnost, že v Praze u kostela sv. Ignáce nově vzniklo vysokoškolské společenství mladých lidí, které začalo spolupracovat s *Vysokoškolským katolickým hnutím Praha*. Skupina již hudebně nedoprovázela pouze jednu mši svatou za měsíc několika písněmi, ale začala hrát na každotýdenních mších svatých, které kompletně hudebně zajišťovala. Roku 2012/2013 zaujala pozici vedoucí kapely *Michaela Sladká*. Tohoto roku kapela dostala své dnešní jméno *Rytmig* a rozrostla se do podoby scholy (kapela + sbor). V tomto období se *Rytmig* začal profesionalizovat. Bylo vytvořeno logo skupiny a byla vyrobena reklamní trička pro každého člena. V další éře scholy se vedoucí pozice ujala *Barbora Podolská*. Za jejího vedení *Rytmig* začal vystupovat na větších křesťanských akcích. Zmíňme zde *Studentský Velehrad*²⁰³ a *Diecézní setkání mládeže*. Roku 2015 se posledním vedoucím *Rytmigu* stal *Ondřej Plíva*, který v této funkci setrvává i dnes. Díky tomuto velmi hudebně schopnému mladému muži schola rozšířila své pole působnosti. To se projevilo v hudebním doprovodu dalších akcí pro mládež a ostatní věřící jako jsou *Dny víry*, *Noci kostelů*, *Arcidiecézní setkání mládeže*, rozsvěcení vánočního stromu v Mníšku pod Brdy, různé křty a svatby. *Rytmig* se také rozrostl o další sólové nástroje a *Ondřej Plíva* osobně vymýšlel a stále vymýšlí různé zajímavé aranže křesťanských písní, což skupinu posouvá dál v kvalitě její hudební produkce. V současné době se schola skládá z cca třiceti zpěváků a hudebníků.²⁰⁴

Hudební skupina se mimo interpretaci českých i zahraničních křesťanských písní soustředí také na vlastní tvorbu. Pro *Rytmig* skládá především jeden z jeho členů a hudebníků pod pseudonymem *Dix*. V roce 2016 byl uveden autorský žalm tohoto skladatele s názvem *Veleben buď Hospodin*. Roku 2017 schola vydala své první album

²⁰³ Setkání věřících vysokoškolských studentů na Velehradě.

²⁰⁴ Rytmig. Rytmig [online]. [cit. 29.02.2020]. Dostupné z: <http://www.rytmig.cz/historie>

s názvem *Ukaž mi cestu*. Toto album obsahuje autorskou tvorbu skladatele *Dixe* a několik převzatých písní různých autorů křesťanské hudby. CD bylo nahráno ve studiu *COOLniCZka*. Mix a mastering zajistil *Jiří Mašek*. V pořadí druhé album nese název *Dobrá zpráva* a bylo opět nahráno již zmíněným hudebním studiem *COOLniCZka* v roce 2019. Toto CD obsahuje 15 vlastních i převzatých písní.²⁰⁵

*Slyšte pohané*²⁰⁶ je autorská skladba z alba *Dobrá zpráva* a autorem je *DIX*. Skladba se skládá z přede hry na téma sloky za doprovodu bicí soupravy a basové kytary, následuje první sloka v podání sólové zpěvačky, gradovaný refrén v podání sboru, mezihra na trubku. Druhá sloka přináší dynamické uklidnění, gradace přichází až v dalším refrénu, druhé mezihře a posledním refrénu, kterým skladba končí. Skladba má jednoduchou hudební aranž a melodii, což podněcuje zpěv ostatních přítomných věřících na bohoslužbě. To by mělo být cílem písní, které se používají jako skladby k bohoslužbám.

Rytmig je další hudební skupinou, která má podobu scholy a působí především na mších svatých pod záštitou *Vysokoškolského katolického hnutí*. Tím, že čítá více než 30 členů, se v současné době uskupení řadí k největším křesťanským hudebním skupinám v Čechách.

4.1.6 SNĚŽENKA

Hudební skupina *Sněžinka*, celým jménem *Schola Panny Marie Snežné*, působí na území České republiky již více než 20 let. Záštitu nad hudební skupinou drží *Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc*. Uskupení má podobu scholy. Tvoří ji sbor a kapela (dvě akustické kytary, stage piano, cajon, elektrická kytara, basová kytara, dvoje housle, dvoje příčné flétny). Sněžinku řadíme ke stylu *worship music*. Skupina čerpá taktéž ze stylu *folkrock* a v písních můžeme sledovat i prvky jazzové hudby.

Název skupiny se v průběhu jejího působení několikrát změnil. První generace kapely vytvořila skupinu nesoucí název *Střípky*. Toto uskupení fungovalo v Olomouci od roku 1995 a sdružovalo tehdejší vysokoškolské studenty olomouckých vysokých škol. V roce 1995 skupina, tehdy ještě pod původním názvem *Schola studentů olomouckých*

²⁰⁵ Rytmig. Rytmig [online]. [cit. 29.02.2020]. Dostupné z: <http://www.rytmig.cz/nahravky>

²⁰⁶ Rytmig - Slyšte, pohané - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tmpoK1yoYug>

fakult, hudebně zajistila setkání mládeže s papežem Janem Pavlem II. na Svatém Kopečku u Olomouce. Toto setkání se zapsalo do dějin katolické církve, protože to bylo v pořadí druhé setkání s papežem od sametové revoluce. Roku 1995 kapela vydala první stejnojmenné album *Střípky*. V roce 1997 pak album *Střípky 2*. Díky velkému počtu hudebníků, kteří skupinou procházeli, vzniklo v těchto letech uskupení *Anima Una*, jež se věnovalo vážnější duchovní hudbě a od *Střípků* se oddělilo. Poslední album *Střípků* nese název *Abba Otče* a na jeho tvorbě se podílelo též zmíněné uskupení *Anima Una*.²⁰⁷

Později se skupina *Střípky* nazývala *Scholou Panny Marie Sněžné*. Schola hudebně doprovázela různé akce pro křesťanskou mládež. Do jejího působení řadíme mše svaté, církevní oslavy Nového roku a studentská setkání. V roce 2011 skupina hudebně doprovodila ples *Vysokoškolského katolického hnutí Olomouc* a od roku 2009 každoročně organizuje jeden velký koncert s různými biblickými tématy. V roce 2011 tento koncert živě přenášela televize *Noe*. Roku 2017 *Schola Panny Marie Sněžné* dostala nový název: *Sněženka*. Tohoto roku se skupina zúčastnila výběrového řízení *České biskupské konference*, odbor *Sekce pro mládež*, a byla vybrána jako jedna z kapel, která bude hudebně doprovázet *Celostátní setkání mládeže v Olomouci*, čímž skupina dosáhla svého největšího úspěchu. *Sněženka* pod svým názvem funguje dodnes.²⁰⁸

Sněženka je scholou, která se soustředí především na interpretaci již napsaných křesťanských písní. Patří mezi hudební skupiny, které fungují pod vysokoškolskými sdruženími v naší zemi. *Sněženka* se soustředí především na hudební doprovod mší svatých pro vysokoškolské studenty v Olomouci a patří mezi naše největší křesťanské hudební skupiny.

4.1.7 SRDCAŘI

Hudební skupina pochází z hlavního města Praha. Název kapely je odvozen od kostela *Nejsvětějšího Srdce Páně* na náměstí Jiřího z Poděbrad. *Srdcaři* vznikli především pro to, aby hudebně doprovázeli studentské bohoslužby v již zmíněném kostele. Hudební skupina má podobu scholy, tj. sboru (S, A, T, B) a kapely (akustická kytara, basová kytara, elektrická kytara, klávesy, violoncello a dva saxofony). Skupinu řadíme ke stylu *worship*

²⁰⁷ Střípky desetileté - Radio Proglas. Hudba na Radiu Proglas - Radio Proglas [online]. [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: <https://hudba.proglas.cz/noklasik/aktuality-noklasik/stripky-desetilete/>

²⁰⁸ Schola Sněženka. VKH Olomouc [online]. Copyright Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: <http://www.vkholomouc.cz/vkh-olomouc/schola.html>

music a v písních nalézáme prvky *rocku*, *folkrocku*, *jazzu* a *gospelu*. Co se týká hudebního provedení, řadíme kapelu k nejtvrdějším českým křesťanským kapelám.

Srdcaři vznikli v roce 2013 a do dnešního dne se věnují hudebnímu doprovázení křesťanských akcí. Od tohoto roku hudebně doprovodili již více než 100 mší svatých, pravidelně doprovázejí diecézní setkání mládeže, vystupují na celorepublikové akci *Noc kostelů* a uspořádali koncert *Open Hearth*²⁰⁹ v rámci *Dnů víry* v roce 2015. Největšího úspěchu kapela dosáhla v roce 2017, kdy spolu se scholou *Sněženska* hudebně doprovodila *Celostátní setkání mládeže v Olomouci*.

V současné době *Srdcaři* pracují na vydání svého prvního CD s autorskou tvorbou. V minulých letech i dnes se mimo jiné stále soustředí na interpretaci převzatých křesťanských písní. Jmenujme zde alespoň píseň *Open The Eyes of My Heart Lord* od *Michaela Whitakera Smitha*²¹⁰ nebo *Here I Am to Worship* od kapely *Hillsong United*²¹¹.

4.1.8 ELAION

Hudební skupina *Elaion* pochází z jihočeských Prachatic. Název *Elaion* vychází z řečtiny a význam tohoto slova v překladu do češtiny znamená olej. Tématika tohoto slova má však hlubší smysl. V Římskokatolické církvi se oleje užívá při různých svátostech, například při křtu. Význam tohoto názvu můžeme nalézat i v dobách mnohem starších. Král *Šalamoun* byl při své korunovaci pomazán olejem na znamení síly a povolání k této službě. I *Ježíš Kristus* byl za svého života několikrát pomazán posvátným olejem. Proto si kapela zvolila tento název, který v sobě zároveň skrývá i poselství ve významu milosti či pomazání od Boha, a tuto skutečnost chce hudební skupina přenášet do své hudby. *Elaion* řadíme ke stylu *worship music*. V hudbě skupiny se projevují prvky *folku*, *folk rocku* a *gospelu*.

Elaion vznikl na jaře v roce 2009. Byl založen dvěma sourozeneckými dvojicemi: *Petrem* a *Veronikou Šrámkovými*, *Janem* a *Lucií Kaňkovými* v obsazení akustická kytara, housle, klávesy a zpěv. O půl rok později se ke kapele připojil *Martin Vanáč* s elektrickou kytarou. Toto složení označujeme jako první generaci hudební skupiny. V roce 2011 se kapela dostala do krize a téměř došlo k jejímu rozpadu, protože ji opustili sourozenci *Kaňkovi*. Kapelníkem skupiny se stal *Martin Vanáč* a začal pracovat na obnově celé hudební skupiny.

²⁰⁹ Večer, kdy hraje křesťanská hudba, znějí různé příběhy, svědectví a promluvy duchovních představených.

²¹⁰ Americký zpěvák, kytarista a skladatel křesťanské hudby.

²¹¹ Více o skupině kapitola 2.

V průběhu let se obsazení často měnilo. Největšího rozkvětu však kapela dosáhla v letech 2015-2018, období tzv. druhé generace. V této době *Elaion* tvořili dvě akustické kytary, elektrická kytara, basová kytara, klávesy, bicí souprava, troje housle, violoncello, příčná flétna a saxofon. Ve zpěvu se střídalo od tří do pěti zpěváků a skupina měla třináct členů.²¹²

V letech 2009-2015 se kapela soustředila především na doprovod dětských mší svatých, které se konaly 1x za měsíc v kostele sv. Jakuba v Prachaticích. Od roku 2015 *Elaion* začal doprovázet větší události. Jmenujme zde každoroční *Diecézní setkání mládeže* v Českých Budějovicích, noci kostelů, večery chval v různých městech (Strakonice, Prachatice, Pelhřimov). Skupina pořádala několik vlastních koncertů. V roce 2016 vystoupila na koncertě při příležitosti oslav sv. *Jana Nepomuka Neumanna*, kde například vystoupil i *Pavel Helan*, a hrála na různých akcích města Prachatice. V roce 2016 kapela dosáhla jednoho ze svých největších úspěchů, když hudebně doprovázela celorepublikové ekumenické setkání mládeže *UNIT* v Plzni.²¹³

Skupina *Elaion* se soustředí především na interpretaci českých i zahraničních křesťanských písní. Jmenujme zde například píseň *I Could Sing of Your Love Forever* nebo píseň *Majesty* od skupiny *Delirious?*²¹⁴. Co se týká vlastní tvorby, *Martin Vanáč* se soustředí na zhudebňování žalmů, uveďme žalm *72 Pane, ukaž nám své milosrdenství*²¹⁵ a zpěvačka kapely *Veronika Pěstová* skládá tradiční křesťanské písně. Zmiňme píseň *Chci být víc* a *Důvody*.

Píseň *Důvody*²¹⁶ je skladba s hlubokým textem, který se zabývá vztahem autorky k *Ježíši Kristu*. Inspirace pro text je čerpána z *Písma svatého*, konkrétně z evangelia podle svatého *Matouše* ze 13. kapitoly, jež je o víře, která je přirovnávána k hořčičnému zrnku.

Hudební forma skladby je /:a b c:/, tedy malá třídílná písňová forma.²¹⁷ Předehra je hrána za zvuku elektrické kytary. První a druhou sloku zpívá sólově *Veronika Pěstová*. V druhé sloce se přidává druhý ženský hlas a klavír. Refrén je hrán ve forte celou kapelou.

²¹² Kapela: *Elaion*. *Elaion* [online]. [cit. 01.03.2020]. Dostupné z: <https://elaion.webnode.cz/kapela/>

²¹³ Složení kapely: *Elaion*. *Elaion* [online]. [cit. 01.03.2020].

Dostupné z: <https://elaion.webnode.cz/slozeni-kapely/>

²¹⁴ Viz kapitola 2.

²¹⁵ Žalm 72, *Pane ukaž nám své milosrdenství* (Martin Vanáč a *Elaion*) - YouTube. YouTube [online].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gQ7il4jC6lk&feature=youtu.be>

²¹⁶ *Elaion* a *Veronika Pěstová* - *Důvody* - YouTube. YouTube [online].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=loV3jKEP0XQ&feature=youtu.be>

²¹⁷ Text skladby viz příloha č. 3.

Při přechodu do třetí sloky se dynamika uklidní, což je podpořeno pozdržením hudebního toku a přechodem do *piano*. Hudební doprovod kapely je téměř bezchybný, zpěváci však neintonují vždy přesně. Navzdory tomu celkové vyznění písně působí dobře, což je překvapivé a potěšující, neboť je tato hudební skupina tvořena z větší části hudebníky „amatéry“.

Kapela *Elaion* je zástupcem křesťanských hudebních skupin, které nemají sbor a působí v některých menších farnostech České republiky. Skupina je tvořena většinou mladými lidmi, kteří mají rádi hudbu, nevěnují se jí profesionálně a hudbu nestudují. Sdružuje tedy studenty základních uměleckých škol nebo hudebníky „amatéry“²¹⁸. V současné době *Elaion* vede *Ivana Vozábalová*. Nynější členové patří do třetí generace kapely. *Elaion* řadíme mezi menší křesťanské hudební uskupení naší země.

4.1.9 PM

Kapela *PM* je skupina mladých lidí pocházejících z Pelhřimova, města ležícího v Kraji Vysočina. Název tohoto uskupení vznikl ze spojení jmen Pelhřimov, Pátek mladých a kaple *Panny Marie*. Hudební skupinu řadíme do stylu *worship music* s prvky *folk rocku*.

PM vznikla v roce 2012 díky příchodu mladého kněze *P. Vojtěcha Vagaie* z českobudějovické diecéze do města Pelhřimov. Díky němu v Pelhřimově vzniklo společenství mladých lidí nazývané *Pátky mladých*, kde se setkávali a setkávají mladí věřící lidé z farnosti Pelhřimov a okolí. Tato setkání probíhají i dnes v kapli *Panny Marie*. Hudební skupina své působení začala doprovodem mší svatých pro mladé vždy 1x za 14 dní. Postupem času se působnost skupiny rozšířila. *PM* vystupovala na diecézních setkáních mládeže v Českých Budějovicích, různých poutích pro mladé a svatbách. Kapela *PM* pravidelně doprovází dětské mše svaté ve farnosti Pelhřimov a pořádá večery chval.²¹⁹

Od roku 2012 se obsazení kapely měnilo. Hudební skupinu tvořili většinou studenti z Pelhřimova a okolí. Co se týká nástrojového obsazení, kapela hrála a hraje ve složení akustická kytara, elektrická kytara, cajon, klávesy a příčná flétna. Ve zpěvu se střídá od tří do šesti zpěváků. *PM* má podobu kapely, uskupení tedy nenazýváme scholou v pravém

²¹⁸ Mimo aktuálně hostujícího člena *Martina Vanáče*, který studuje Učitelství hudební výchovy na pedagogické fakultě ZČU.

²¹⁹ Elaion + PM | Hamr Kemp - hudební festival+. Hamr Kemp - hudební festival+ [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.hamrkemp.cz/kapely/elaion-pm/>

slova smyslu, neskládá se ze sboru v klasickém dělení hlasů (S, A, T, B). Od roku 2012-2019 vedla skupinu *Zdislava Poláčková*. V současné době je na pozici vedoucí *Terezie Kostková*.²²⁰

PM za své působení vydala 2 CD disky. První CD, vydané v roce 2013, nese název *Kapela PM*. Druhé CD bylo vydáno v roce 2015 a nazývá se *Bud' vůle Tvá*. Na obou CD discích můžeme najít převzaté písně křesťanských autorů. Zmíňme zde píseň *Jsem ti blízko* z roku 1993 od plzeňského skladatele *Karla Řezábka*.

Píseň *Jsem ti blízko*²²¹ je skladbou z alba *Bud' vůle Tvá*. Hudební forma písně odpovídá malé dvoudílné písňové formě a /:a' b :/, která obsahuje díl a (24 taktů). Ten se skládá ze čtyř šestitaktových motivů, dílu a' (24 taktů), jež přináší nový text, hudba je stejná jako v prvním dílu, a píseň zakončuje díl b (12 taktů), který je složený ze dvou šestitaktových motivů.

Hudební aranž skladby je následující:²²² Píseň zahajuje předehra kláves, akustické kytary a elektrické kytary. Ve zpěvu slok se střídají zpěvačky kapely. Zvuková úprava nahrávky je namixovaná tak, že při výměně hlasů se nový hlas ozve vždy z pravé nebo levé stopy nahrávky, tzn. z pravého nebo levého reproduktoru. Tato úprava navozuje pocit plynulého přechodu mezi hlasy a většího prostorového vnímání. Následuje gradace refrénu podpořená hrou na cajon, návrat k první sloce a závěrečný refrén. Provedení skladby lze hodnotit jako velmi kvalitní. Vhodné nástrojové obsazení spolu s bezchybnou hrou hudebních nástrojů a čistou intonací zpěvu podtrhuje kvalitní zvukové zpracování celého CD.

4.2 SÓLOVÍ KŘESŤANŠTÍ UMĚLCI V ČECHÁCH

4.2.1 PAVEL HELAN

Pavel Helan je nejvýraznějším sólovým křesťanským zpěvákem a skladatelem naší země. Z hlediska hudebního stylu řadíme *Pavla Helana* k *folku*. Některé z jeho písní jsou inspirovány *Biblií* a křesťanskou tematikou.

Pavel Helan se narodil v Moravských Knínicích. Vystudoval střední zahradnickou školu v Brně a získal titul inženýr na Mendelově univerzitě v oboru Krajinné inženýrství. Hudební

²²⁰ Tamtéž.

²²¹ Notový zápis písně viz příloha č. 4.

²²² Kapela PM - Jsem Ti blízko - YouTube. YouTube [online].

Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ergjYF_nCVO

vzdělání získal v kytarové škole *Oty Piknera*²²³. V rámci svých hudebních začátků působil jako kytarista v jazzbandu *The Young Pekáč*, dále byl členem vokálního kvarteta *Alba Mons* a kapely *U2 revival*. Část svého života prožil v New Yorku, kde se zabýval výukou hudební výchovy. Jako svůj první hudební pokus vydal píseň *Je(mně)*, díky níž začal spolupracovat se zpěvákem *Petrem Bende*²²⁴ v letech 2009-2013. Roku 2011 byl *Pavlem Helanem* založen plesový mini-orchester *Helanband*. V roce 2015 se začínal stávat známou osobností české hudební scény. Koncertoval na několika festivalech, hostoval v kapele *Hradišťan, Tomášovi Klusovi*²²⁵ a *Janu Nedvědovi*²²⁶. Roku 2016 vystoupil na sto osmdesáti různých koncertech v Čechách a Polsku. V roce 2018 spolupracoval s křesťanskou zpěvačkou ze Slovenska, *Simou Martausovou*. *Pavel Helan* je i v současnosti stále aktivním hudebním umělcem a letošní rok koncertuje ve městech České i Slovenské republiky.²²⁷

Pavel Helan dosáhl řady ocenění. Jmenujme zde vítězství v pořadu *Do-re-mi*, roku 2007 získal ocenění *Krtek* na festivalu *Zahrada* a v roce 2013 postoupil do užšího výběru, jako finalista v soutěži *Česko-Slovensko má talent*.²²⁸

Za svoje působení vydal celkem tři alba. V roce 2008 vyšlo album s názvem *Je(mně) příjemně*, 2013 *iBůh* a 2017 poslední album *Rapper*. Co se týká textů písní, dají se charakterizovat jako humorné a optimistické. Některé texty mají náboj komičnosti, jiné se týkají vážných témat. Většina z písní *Pavla Helana* má náboženský charakter a inspiraci pro jejich tvorbu hledal zpěvák v *Písmu svatém*. Texty k písním si autor skládá sám, na některých se podílí *Michael Černík*^{229, 230}

4.2.2 GINA

Gina, celým jménem *Jiřina Gina Markovová Čunková*, je českou křesťanskou zpěvačkou, která působí nejen na české scéně, ale i na Slovensku a v dalších zemích. *Ginu* řadíme ke stylu *worship music*. V hudbě *Jiřiny Markovové* se projevují prvky *hardcore*²³¹, *metal*,

²²³ Učitel hry na kytaru ve škole *K-studio*.

²²⁴ Český zpěvák a muzikant.

²²⁵ Český *folkový* zpěvák a kytarista.

²²⁶ Český *folkový* a *country* písničkář.

²²⁷ Pavel Helan - Bio. Pavel Helan - vlídný písničkář [online]. [cit. 04.03.2020].

Dostupné z: <http://pavelhelan.cz/bio.html>

²²⁸ Tamtéž.

²²⁹ Český skladatel písní.

²³⁰ Pavel Helan - Bio. Pavel Helan - vlídný písničkář [online]. [cit. 04.03.2020].

Dostupné z: <http://pavelhelan.cz/bio.html>

²³¹ Agresivní hudební styl ležící na pomezí punku a metalu.

*funky*²³² a *folku*. Jméno *Gina* vzniklo v době, kdy zpěvačka působila v USA a místní lidé komolili její jméno na „Jigina“, tedy *Gina*.

Jiřina Markovová si v době svého dospívání prošla velmi těžkým obdobím. Její jedinou zálibou bylo užívání si života. Za svého mládí navštěvovala různé diskotéky, kluby, brala drogy a sama o sobě říká, že vyzkoušela téměř všechno. Zlom v jejím životě nastal tehdy, když otěhotněla a musela se vdát. Její muž byl však uvězněn za zavinění autonehody, a tak se *Jiřina* dostala do velmi složité životní situace. Odešla za svojí rodinou do rodného Brna, kde uvěřila v *Boha* díky své matce. Kvůli strastem svého života se *Gina* začala modlit a své modlitby začala vyjadřovat formou písní za doprovodu kytary, na kterou se naučila. Tato skutečnost ovlivnila celý její život a též i její vlastní hudební tvorbu. Zážitky z jejího těžkého životního období se promítly do obsahu její první autorské písně *Zas končí noc*.²³³

Gina vydala několik alb a její písně se objevují v různých křesťanských zpěvnících (zpěvník *Celým srdcem*). Jmenujme zde alba *Ještě chvílku* a *Dál zůstávám*. Většina písní zpěvačky *Jiřiny Markovové* se týká jejího života a zážitků s Bohem. V průběhu své hudební kariéry koncertovala v USA a v různých městech v Čechách i na Slovensku. Od roku 2006 pracuje v *Rádiu 7* a podílí se na projektu *Worship.cz*.^{234, 235}

4.3 KŘESŤANSKÉ KAPELY V PLZEŇSKÉ DIECÉZI

V rámci *Plzeňské diecéze* působí několik křesťanských kapel (*Krpál, Quo Vadis, Touch of gospel, Chválová kapela Plzeň, Plamínky, Elias* a *Kapela komunity Koinonia Jan Křtitel*).

Kapela *Krpál* funguje pod *Vysokoškolským katolickým klubem Hora* a pod *Diecézním centrem mládeže Plzeň*. *Quo Vadis* pochází z farnosti sv. Martina a Prokopa v Plzni. *Touch of gospel* je plzeňský sbor zabývající se gospelovou hudbou. *Chválová Kapela Plzeň* funguje jako hudební skupina, která 1x za měsíc, vždy každé třetí úterý v měsíci, doprovází večery chval v kostele sv. Jana Nepomuckého v Plzni. *Plamínky* jsou dětskou scholou z Klatov a kapela *Elias* je pětičlenná skupina, jež se zabývá zpěvem amerických spirituálů. *Kapela komunity Koinonia Jan Křtitel* je hudební skupinou, která funguje v rámci společenství *Koinonia*, čtvrt Litice.

²³² Hudební styl vytvořený Afroameričany, předchůdcem je *soul*.

²³³ ŠUPOL, cit 76.

²³⁴ Organizace, která pořádá pravidelné chvály v mezinárodním domě modliteb v Praze- IHOPP.

²³⁵ ŠUPOL, cit 76.

V rámci *Plzeňské diecéze* existují i dva křesťanské hudební festivaly. *Biskupství plzeňské* pořádá hudební festival křesťanských kapel *PilsAlive*²³⁶ a v Holostřevěch se opakovaně pořádá festival *Holostok*^{237, 238}.

Díky tomu, že většina křesťanských hudebních uskupení *Plzeňské diecéze* nemá vlastní internetové stránky ani knižní publikaci, blíže představíme pouze největší z nich a informace budeme čerpat z internetových zdrojů (webových stránek) těchto skupin. *Chválová kapela Plzeň, Plamínky, Elias a Kapela komunity Koinonia Jan Křtitel* nemají své vlastní internetové stránky a patří k menším křesťanským skupinám Plzeňského kraje. Z tohoto důvodu je v podkapitole alespoň zmiňujeme

4.3.1 QUO VADIS

Quo Vadis je křesťanskou hudební skupinou z farnosti sv. Martina a Prokopa z plzeňských Lobez. Kapelu řadíme ke stylu *worship music* s prvky *folk rocku*.

Hudební skupina funguje od roku 1995. V průběhu let došlo k různým změnám v obsazení členů. Historie kapely se začala psát v roce 1992, kdy se členové skupiny sdružili do dětské scholy u salesiánského²³⁹ kostela v Lobzích. Scholu vedla *Jiřina Říhová*. V roce 1995 se kapela začala pomalu formovat. Tvořily ji děti ve věku 6-12 let ze tří katolických rodin farnosti Lobzy, které vedl kapelník *Miroslav Smolka*. Toto uskupení hudebně doprovázelo především mše svaté v různých kostelích v Plzni. Později se kapela dostala do povědomí a začala vystupovat na dalších křesťanských akcích. Jmenujme zde například setkání německého sdružení *Renovabis* ve Freisingu a adventní koncerty pořádané v Rakousku. Spolu s přibývajícím věkem se členové skupiny začali zdokonalovat v ovládnutí svých nástrojů a zpěvu. Z dětské scholy vyrostla jedna z nejznámějších křesťanských skupin Plzeňského kraje. *Quo Vadis* zahrála například na benefičním koncertu *Večer pro klášter Chotěšov* a začala hudebně doprovázet svatby, oslavy i pohřby. Největšího úspěchu kapela dosáhla v roce 2007, kdy koncertovala na hlavním pódiu v rámci *Celostátního setkání mládeže* v Táboře.²⁴⁰

²³⁶ Více informací o festivalu na: <http://www.pilsalive.cz/PilsAlive/Main.html>

²³⁷ Více informací o festivalu na: <https://holostok.wordpress.com/>

²³⁸ Plzeňská diecéze – Oficiální stránky plzeňské diecéze římskokatolické církve - Diecéze plzeňská [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.bjp.cz/cs/hudba-v-diecezi#>

²³⁹ Salesiáni jsou řádem v katolické církvi, který se zabývá výchovou mládeže. Zakladatelem je *Don Bosco*.

²⁴⁰ Bandzone. Quo Vadis. [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://bandzone.cz/quovadis?at=info>

Quo Vadis za své působení vydala celkem šest CD disků. V roce 2000 své první studiové album *Já k vám přicházím*, roku 2002 album *Světlo*. Tyto dva CD disky řadíme k ranému působení kapely. Roku 2005 *Vánoce s Quo Vadis*, 2007 *Kam kráčíš*, 2009 *Radost dáváš nám* a v roce 2015 kapela vydala své poslední CD *Jsme jen díky*. Většina písní na všech CD discích jsou skladby převzaté od různých, převážně českých křesťanských skladatelů. Kapela se zaměřuje pouze na tvorbu hudby k básnickým textům nebo žalmům. Jmenujme zde *Žalm 34 Okuste a vizte* z alba *Jsme jen díky*.²⁴¹

Píseň *Okuste a vizte*²⁴² je zhudebněný *Žalm 34*. Píseň se skládá z responsoriální odpovědi²⁴³ (Okuste a vizte jak je dobrý Hospodin.), kterou předzpívává lektor (zpěvák kapely) a připojuje se lid přítomný na bohoslužbách, dále pak ze čtyř zhudebněných *strof Žalmu 34*. Žalmy, písně i alba skupiny *Quo Vadis* vynikají profesionalitou hudebníků i kvalitou zvukové úpravy. V rámci Plzeňské diecéze a Plzeňského kraje je *Quo Vadis* jedinou křesťanskou hudební skupinou, která vydala několik vynikajících alb.

4.3.2 KRPÁL

Hudební skupina *Krpál*, celým jménem *Křesťanská plzeňská a capella*, funguje pod *Diecézním centrem mládeže Plzeň a Vysokoškolským katolickým klubem Hora*. Domovským kostelem skupiny je chrám Nanebevzetí Panny Marie ve Františkánské ulici. *Krpál* řadíme ke stylu *worship music* s prvky *folk rocku, jazzu a funky*.

Historie hudební skupiny sahá do roku 2008, kdy kapela začala fungovat pod *Vysokoškolským katolickým klubem Hora*, což je sdružení věřících vysokoškolských studentů obou plzeňských univerzit napříč všemi fakultami. Složení hudební skupiny se rok od roku mění. Každý rok do Plzně přicházejí noví studenti, kteří se zapojují do hraní s kapelou, jiní končí své studium a odcházejí.²⁴⁴

Krpál pravidelně doprovází mše svaté v kostele Nanebevzetí Panny Marie, a to každou středu v průběhu letního i zimního semestru vždy od 19.00. Každoročně hraje na *Mši svaté za dárce těl*²⁴⁵ a pravidelně hudebně doprovází večery chval, které jsou pořádány vždy první

²⁴¹ Bandzone. Quo Vadis. [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://bandzone.cz/quovadis?at=albums>

²⁴² Tamtéž.

²⁴³ Střídavý zpěv kantora a lidu.

²⁴⁴ POLÁČKOVÁ, Ester. Osobní sdělení bývalé vedoucí kapely (lékařky Fakultní nemocnice Plzeň, Edvarda Beneše 1128/13, Plzeň-Bory) dne 4. 3. 2020.

²⁴⁵ Mše svatá organizována studenty lékařské fakulty klubu *Hora* na poděkování dárcům těl pro Ústav anatomie lékařské fakulty v Plzni.

středu v měsíci rovněž v kostele ve Františkánské ulici. Večery chval pořádá *Diecézní centrum mládeže Plzeň*. Mimo jiné hraje kapela též na svatbách, křtech a oslavách svých členů a studentů klubu *Hora*. Skupina každoročně doprovází diecézní setkání mládeže v Plzni (*Log in!*) a v roce 2018 vystoupila na hudebním festivalu *Pils Alive*.²⁴⁶

Krpál se soustředí především na interpretaci již existujících českých i světových křesťanských písní různých autorů. Jmenujme zde píseň *Our God* od *Chrise Tomlina*²⁴⁷ nebo skladbu *Cesta života* od skupiny *Adorare*²⁴⁸. Pro kapelu napsal *Martin Dolanský*²⁴⁹ a *Martin Vanáč*²⁵⁰ píseň *Ježíš on je králů Král* a skladbu *Aleluja*. Martin Dolanský dále složil kompletní ordinárium ke mším svatým pro mládež.²⁵¹

V současné době kapelu tvoří dvě akustické kytary, elektrická kytara, basová kytara, stage piano, příčná flétna, housle, klarinet a saxofon. O zpěv se stará střídavě od tří do pěti zpěváků. Vedoucím skupiny je *Anežka Vanáčová*. Krpál má podobu kapely a je menší křesťanskou hudební skupinou, která funguje pod vysokoškolským společenstvím v krajském městě.

4.3.3 TOUCH OF GOSPEL

Touch of Gospel je plzeňský sbor doprovázený kapelou, jež se zabývá anglosaskými křesťanskými hymny, černošskými spirituály a irskou lidovou písní. V hudbě skupiny se projevuje hudební vliv New Orleansu, Mephisu a rytmy Karibiku i africké savany. Sbor řadíme ke gospelu.

Historie tohoto sboru se začala psát v roce 1991, kdy v Plzni započala salesiánská misie. V kostele sv. Martina a Prokopa v Lobzích vznikl kostelní sbor, který hudebně doprovázel mše svaté. Sbor funguje i dnes a někteří z uskupení *Touch of Gospel* jsou jeho členy. V této době skupina čerpala z křesťanských zpěvníků (*Cantate, Hosana*) a hudba stylově odpovídala *folku*. Instrumentální sekce se skládala z dvou akustických kytar, kontrabas, flétny a houslí. Zpívalo 5-8 zpěváků. V letech 1996-2000 vznikla kapela, která doprovázela

²⁴⁶ VANÁČOVÁ, Anežka. Osobní sdělení vedoucí kapely (studentka Západočeské univerzity, Univerzitní 2732/8, Plzeň) dne 4. 3. 2020.

²⁴⁷ Viz kapitola 2.

²⁴⁸ Viz výše.

²⁴⁹ Člen kapely.

²⁵⁰ Autor práce, člen kapely.

²⁵¹ VANÁČOVÁ, Anežka. Osobní sdělení vedoucí kapely (studentka Západočeské univerzity, Univerzitní 2732/8, Plzeň) dne 4. 3. 2020.

zpěváky ve složení akustická kytara, elektrická kytara, bicí a basová kytara. Toto složení nástrojů doprovází sbor dodnes. Od roku 2000 až 2001 se rozšířila sborová sekce. Sbor se začal věnovat klasickému spirituálu (písně *Jesus Lifted Me, O Happy day*) a dostal se tak do nové éry, kdy se začal věnovat gospelovým písním. To dále podtrhla účast sboru na workshopu *Gospel workshop*, který se konal v Plzni. Sbor dále velmi ovlivnilo setkání s *Hansem Christianem Jochimsenem*^{252, 253}

V současné době se uskupení skládá z kapely: dvě stage piana, basy, bicí, dechové sekce a třicetičlenného sboru. Uskupení vystupuje na různých koncertech. Jmenujme zde vystoupení s *Barborou Basikovou*²⁵⁴ při příležitosti rozsvěcení vánočního stromu v Plzni, benefiční koncert pro *Nadaci pro transplantace kostní dřeně*, koncert *SMArt Gospel, Touch of Gospel, Kam běžíte s Akustic bandem* a vystoupení na akci *Bigbít-Plzeň sobě*.²⁵⁵

4.4 ZÁVĚR

V České republice působí desítky křesťanských kapel, které vystupují v různém obsazení a jejichž hudební produkce má různou kvalitu. Pokud se podíváme na naše největší hudební uskupení, můžeme si všimnout, že hudební skupiny jsou tvořeny kapelou a sborem. Ve speciální církevní terminologii můžeme toto uskupení označit jako scholu (*Schola brněnské mládeže, Kapela Příkladice, Vesmírná kapela, Adorare, Rytmig, Sněženska a Srdcaři*). Všechny tyto scholy doprovázejí hudbou především mše svaté, vystupují na různých křesťanských akcích (celostátní setkání mládeže, noci kostelů apod.) a soustředí se na interpretaci zahraničních i českých křesťanských písní. Některé ze schol se mohou chlubit svojí vlastní tvorbou (*Schola brněnské mládeže, Kapela Příkladice, Vesmírná kapela, Adorare, Rytmig, Srdcaři*), která je na vysoké hudební i studiové úrovni. Nicméně pokud tuto tvorbu srovnáme s tvorbou světových křesťanských hudebních skupin, jsou naše kapely v tomto ohledu na začátku, což zapříčinil i pozdější vývoj křesťanské hudby v naší zemi. Tuto skutečnost potvrzuje i fakt, že většina skladeb našich schol je po formové stránce velmi jednoduchá a odpovídá malé dvoudílné nebo třídílné písňové formě.

²⁵² Dánský skladatel, režisér, producent a hudební pastor.

²⁵³ Historie ToG - Touch of Gospel. Front Page - Touch of Gospel [online]. [cit. 04.03.2020]. Dostupné z: <https://www.tog.cz/?p=1608>

²⁵⁴ Česká zpěvačka.

²⁵⁵ Historie ToG - Touch of Gospel. Front Page - Touch of Gospel [online]. [cit. 04.03.2020]. Dostupné z: <https://www.tog.cz/?p=1608>

Další skupinou křesťanských uskupení naší země jsou menší kapely, které působí většinou v malých farnostech, ale i v krajských městech, kde fungují obvykle pod různými společenstvími vysokoškolských studentů. Tyto kapely se obvykle soustředí na interpretaci již napsaných písní (*Krpál*), nicméně můžeme nalézt i výjimky, jakou je například prachatická kapela *Elaion* nebo plzeňská skupina *Quo vadis*. Mezi tvorbou těchto uskupení však můžeme vidět značné rozdíly v kvalitě nahrávek a hudebním provedení.

Česká republika má řadu křesťanských sólových umělců, kteří jsou v povědomí lidí více či méně známí. V této kapitole jsme pojednali o osobě *Pavla Helana*, který se proslavil především díky soutěži *Česko-Slovensko má talent* a také o zpěvačce *Gině*, jež se proslavila v křesťanském prostředí díky *Rádiu 7*. Tito jmenovaní umělci se soustředí výhradně na vlastní tvorbu.

Současní křesťanští hudebníci a skupiny v České republice většinou působí od posledního desetiletí 20. století a scholy s kapelami začaly vznikat spíše až v 21. století. V porovnání s velkými hudebními skupinami ve světě s dlouholetou tradicí jsou české kapely teprve na začátku. V řadách českých skupin však působí mnoho kvalitních muzikantů a vznikají mnohé zajímavé produkce. Lze tak předpokládat, že se hudební styl *worship music* časem dostane i do povědomí lidí nevěřících. Tato skutečnost může mít dobrý vliv na zkvalitnění hudební produkce našich českých křesťanských kapel.

5 VÝBĚR PÍSNÍ K LITURGII, STRUČNÝ VÝVOJ MŠE SVATÉ

V této kapitole se zabýváme výběrem písní k jednotlivým částem mše svaté v rámci křesťanských populárních písní a zhudebněných ordinárií. Mše svatá jako hudební útvar prošla delším vývojem, ať už je to *gregoriánský chorál*, etapy *vícehlasého zpěvu*, dokumenty *II. vatikánského koncilu* či *Směrnice České biskupské konference pro používání liturgické hudby*.

Tato kapitola se věnuje vývojovým etapám mše svaté, které byly důležité pro křesťanskou populární hudbu, a přibližuje způsob výběru písní pro jednotlivé části bohoslužby v souladu s principy Římskokatolické církve.

Výběrem písní do bohoslužeb se zabývá téměř každá křesťanská hudební skupina, která působí na poli KPH. Toto téma je často kapelami opomíjeno, a proto chceme na tuto problematiku v práci upozornit. Tématu výběru písní k liturgii se věnuje druhá část kapitoly v souvislosti s jednotlivými částmi mše svaté. Dalším důvodem vypracování této kapitoly je použití informací, zde uvedených, v didaktické části této práce v rámci seznámení studentů středních škol s hudebním útvarem mše svaté.

5.1 VÝVOJ MŠE SVATÉ

Mše svatá prošla dlouhým hudebním i církevním vývojem. Z hlediska hudebního zde můžeme jmenovat první epochy jako je *gregoriánský chorál* či etapy *vícehlasé hudby*. V 15. století mše svatá využívala imitačních technik a ve století 16. docházelo k přepisu *motet*, *madrigalů* a *chansonů* na mešní text, tzv. *missa parodia*. V baroku se bohoslužbě dostalo velkého rozvoje a měla podobu mše s ariosem a recitativem- *missa brevis*, *missa solemis*. Skladbou se v období *baroka* zabýval například *Johan Sebastian Bach*²⁵⁶, *Mše h moll*. V období *klasicismu* měla mše svatá podobu menších figurálních skladeb a v 19. a 20. století vznikaly velké cyklické skladby oratorního typu.^{257 258}

Nejzásadnější událostí pro pozdější vývoj křesťanských populárních písní, jejich užití v rámci bohoslužeb a hry v kostelích, byl *II. vatikánský koncil*, který se konal roku 1962-1965. Koncil se netýkal pouze liturgické hudby, ale i dalších otázek, které byly důležité pro obnovu církve

²⁵⁶ Německý hudební skladatel období baroka.

²⁵⁷ NEDĚLKA, Michal. *Mše v soudobé české hudbě*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1014-0.

²⁵⁸ Srov. ČERNÝ, Jaromír. *Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby*. 2., dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1989.

ve dvacátém století. V závislosti na koncilu vyšlo několik důležitých dokumentů pro celou církev. Církevní hudby se týkal dokument *Sacrosanctum Concilium*²⁵⁹ (*Konstituce o posvátné liturgii*), především kapitola číslo šest.²⁶⁰

Tento dokument se týká srozumitelnosti textů a obřadů při liturgii. Dává důraz na to, aby všechny texty a obřady při mši svaté, prováděné v jednotlivých kostelích, byly pro účastníky bohoslužby jasné a jednoduché, zároveň však, aby byla dodržována jistá úroveň a vznešenost. Týká se také jazyků. Historicky měla v bohoslužbě první místo vždy latina. Dokument však uvádí možnost použití svého národního jazyka pro každý stát a tato skutečnost se projevuje i v hudbě. Důležitým bodem pro liturgickou hudbu je část dokumentu, kde je uvedeno, že lid, který se účastní bohoslužby, by se měl zapojit do jejího dění. Pro církevní hudbu to znamená srozumitelnost a možnost zapojení lidu do zpěvu žalmů, antifon a písní. Tomu by měla odpovídat i náročnost složené hudby k těmto textům.²⁶¹

Šestá kapitola dokumentu *Sacrosanctum Concilium* se již přímo věnuje hudbě používané v liturgii. Nejzásadnějším sdělením této kapitoly je: *„Liturgická hudba bude tedy tím posvátnější, čím těsněji bude spjata s liturgickým děním, ať vroucnějším vyjádřením modlitby nebo sjednocením srdcí, ať tím, že posvátným obřadům dodá slavnostnější ráz. Přitom církev schvaluje všechny formy pravého umění, pokud mají náležitě vlastnosti, a přijímá je do liturgie.“*²⁶² Díky tomu, že II. vatikánský koncil v dokumentu uvedl toto prohlášení, mohlo dojít k rozvoji různých umění. To se samozřejmě také dotklo hudby. Hudební provedení skladeb již nebylo omezeno pouze na varhany a tradiční hudební nástroje. Do liturgie se od této chvíle mohly zapojit nástroje nové (kytara, bicí souprava, klavír), mohly být vytvářeny nové texty v souladu s naukou katolické církve a nic nebránilo tomu, aby se v liturgii začaly projevovat různé hudební styly a žánry, především hudební styl *worship music*.²⁶³

²⁵⁹ Dokument, který je závazný pro církev a má povahu ústavy.

²⁶⁰ Sacrosanctum concilium. 301 Moved Permanently [online].]. [cit. 07.03.2020].

Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html

²⁶¹ Tamtéž.

²⁶² Tamtéž.

²⁶³ Tamtéž.

V roce 2016 vydala Česká biskupská konference *Směrnici pro používání liturgické hudby při bohoslužbách*, zvláště ve vztahu k mládeži, čímž vytvořila pravidla pro výběr KPH k bohoslužbám v České republice. Tato směrnice radí českým křesťanským hudebním skupinám jak k hudbě, vzhledem k liturgii, přistupovat. Publikace obsahuje kapitolu se zásadami pro výběr liturgické hudby, která popisuje jednotlivé části mše svaté a radí, jakým způsobem vybírat skladby k jednotlivým částem bohoslužby. Druhá kapitola se zabývá pokyny pro vytváření nových křesťanských skladeb. Obsahuje tedy souhrn rad a pravidel pro autory křesťanských písní. Třetí kapitola *Duchovní hudba a projevy lidové zbožnosti* vychází z dokumentu *Sacrosanctum Concilium*, popisuje základní parametry užívané hudby a v podstatě tento dokument shrnuje do srozumitelné podoby pro začínající autory. Poslední kapitola se zabývá procesem schvalování nové liturgické hudby. Odkazuje křesťanské autory, aby se vždy po napsání nové křesťanské skladby, jež se používá při mších svatých, obrátili na schvalovací komisi liturgické hudby *České biskupské konference*.²⁶⁴

5.2 ZPŮSOB VÝBĚRU PÍSNÍ K LITURGII

Mše svatá jako vícevětý hudební útvar se skládá ze dvou částí: *Ordinárium* (*Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus dei*) a *proprium* (*Introitus, Graudeale, Offertorium, Communio*). *Ordinárium* je v každé bohoslužbě vždy neměnnou částí, *proprium* pak částí proměnlivou. Zpěvy ordinária jsou zařazovány do každé mše svaté, pokud se církev nenachází například v době postní a adventní, kdy se vynechává *Gloria*. Do *propria* řadíme zpěvy, které se mění v závislosti na dění v církvi, jež je dáno církevním kalendářem (církevní rok). *Ordinária* vhodná pro rytmické mše můžeme najít například ve zpěvnících *Hosana*²⁶⁵. Text částí ordinária je neměnný a závazný pro každou nově vytvořenou skladbu. Tato *ordinária* jsou schválena *Českou biskupskou konferencí* a mohou se volně používat. Do zpěvů *propria* lze zařadit různé křesťanské písně. Písně můžeme najít ve schválených zpěvnících typu *Hosana*. Mnohé z písní, jež jsou složeny českými křesťanskými kapelami a při bohoslužbách se používají, pochází z jejich vlastních zpěvníků a schváleny nejsou.

²⁶⁴ BALÍK, Jan. ed. *Výběr hudby k bohoslužbám*. První vydání. Česká biskupská konference, Sekce pro mládež, 2016. ISBN 978-80-906143-3-8.

²⁶⁵ GLOGAR, Josef, ed. *Hosana: Zpěvník křesťanských písní*. 6. vyd. Ilustroval Martina ŠPINKOVÁ. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-288-1.

Mši svatou můžeme rozdělit na několik částí, které vždy zahrnují zpěvy *ordinária* a *propria*. První část se nazývá *Úvodní obřady*, následuje *Bohoslužba slova*, *Bohoslužba oběti* a končí se *Závěrečnými obřady*.

Před výběrem písní do jednotlivých částí bohoslužby a samotným hudebním doprovodem mše svaté, by se vedoucí scholy či hudebního uskupení, které bude bohoslužbu hudebně doprovázet, měl seznámit s několika skutečnostmi. V první řadě je třeba si uvědomit, o jaký den v liturgickém roce se jedná. Na tom závisí výběr jednotlivých čtení v rámci *Bohoslužby slova*²⁶⁶, což by se mělo tematicky zohlednit při výběru písní.²⁶⁷

Tuto skutečnost je dobré zohlednit z důvodu možné inspirace již napsané křesťanské písně, kdy téma textu skladby může vycházet z úryvku, který je čten v rámci bohoslužby. V některých dnech se například může číst úryvek z *Lukášova evangelia*, kapitola 15²⁶⁸, a tudíž je vhodné do mše svaté zařadit píseň, která se tematicky hodí²⁶⁹.

Dále je vhodné, aby se vedoucí hudební skupiny vždy domluvil s knězem, který bude bohoslužbu sloužit. Je možné, že součástí mše svaté bude nějaký úkon, který výrazně ovlivní hudební doprovod bohoslužby (vynechání nebo naopak přidání písně do některé z částí mše).

5.2.1 ÚVODNÍ OBŘADY

Úvodní obřady se skládají ze vstupního zpěvu (*Introitus*), část *propria*, který zahajuje mši svatou. Měl by podporovat jednotu shromážděných lidí, uvádět do dne, dle liturgické doby, a doprovázet příchod kněze s ministranty²⁷⁰ k oltáři²⁷¹. Skladba vybraná k této části by měla být radostná a do zpěvu by se měli zapojit všichni lidé, kteří se bohoslužby účastní. Z těchto důvodů by skladba měla být, z hlediska obtížnosti, vhodná pro dané společenství. Dále je třeba dbát na volbu přiměřené délky skladby. Skladba by měla končit okamžikem, kdy kněz s přísluhujícími dorazí průvodem k oltáři. Není nutné tedy skladbu zbytečně prodlužovat,

²⁶⁶ Při mši svaté se čte několik čtení. Ve všední den jedno čtení ze *Starého zákona* a evangelium z *Nového zákona*, v nedělích a o slavnostech vždy první čtení ze *Starého zákona*, druhé čtení z *Nového zákona* a evangelium vždy z *Nového zákona*.

²⁶⁷ BALÍK, cit. 264.

²⁶⁸ Příběh o otci a marnotratném synovi.

²⁶⁹ Skupina *Adorare* (viz kapitola 4.) složila autorskou píseň *Marnotratný syn*, která je tímto textem inspirovaná. Je tedy dobré tuto skladbu ve mši svaté použít, protože lid, který je přítomen, může být slovy písně více osloven a skladba tak může podpořit jeho rozjímání nad textem, což je jeden z hlavních úkolů písní v bohoslužbě.

²⁷⁰ Pomocníci kněze.

²⁷¹ Místo, kde se odehrává bohoslužba.

aby lidé přítomni v kostele a kněz zbytečně dlouho nečekali na její ukončení. Kapelník by měl vždy odhadnout správný čas a místo písně, kde je vhodné ji ukončit.²⁷²

Další částí úvodních obřadů je zpěv *Kyrie eleison* (*Pane, smiluj se*), část *ordinária*, kde text skladby oslavuje Boha. Ve slovech zpěvu se objevuje prosba vyslovená k Pánu za lid žijící na zemi. Obvykle se při zpěvu střídá sólista skupiny a všichni ostatní přítomní lidé v kostele. Vedoucí skupiny by se měl vždy ujistit, nejlépe po konzultaci s předsedajícím knězem, že tento zpěv bude v bohoslužbě přítomen. Zpěv se vynechává v několika případech: Kropení lidu svěcenou vodou, svátek Uvedení Páně do chrámu, Květná neděle, Popeleční středa.²⁷³

V rámci úvodních obřadů následuje zpěv *Gloria* (*Sláva na výsostech Bohu*), část *ordinária*. Tento zpěv je oslavou Boha, oslavou jeho narození a z mrtvých vstání. Tradicí je, aby zpěv hymnu začal kněz. V rámci rytmických mší se při zpěvu tohoto hymnu většinou střídá sólista se zpěváky hudební skupiny.²⁷⁴

5.2.2 BOHOSLUŽBA SLOVA

Bohoslužbu slova zahajuje *responsoriální zpěv*, část *propria*, který odpovídá textu některého z biblických žalmů. Hlavním úkolem tohoto zpěvu je uvádět přítomný lid do rozjímání Božího slova. Text *responsoriálního zpěvu* je neměnný. Měl by se skládat vždy z odpovědi, kterou předzpívává sólista, lid zopakuje, a z jednotlivých slok žalmu. Hudba k textu může být složená libovolným způsobem a v libovolném hudebním stylu (*Martin Vanáč- Pane ukaž nám své milosrdenství*²⁷⁵). Hudba by však měla podtrhovat vznešenost a především srozumitelnost zpěvu. Texty pro zpěv můžeme nalézt v *Bibli v Knize žalmů*.²⁷⁶

Dále následuje tzv. graduální zpěv *Aleluja*, část *propria*, tedy *zpěv před evangeliem*. Významem tohoto zpěvu je pozdravit Boha a vyznat svoji víru. Skládá se ze zpěvu aleluja a příslušného verše na den z *Bible*. V poslední době české křesťanské kapely sami skládají

²⁷² BALÍK, cit. 264.

²⁷³ Tamtéž.

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ Viz kapitola 4.

²⁷⁶ BALÍK, cit. 264.

hudbu k tomuto zpěvu, kdy text je neměnný a můžeme ho najít v *Lekcionáři*²⁷⁷ (*Martin Dolanský, Martin Vanáč-Aleluja*²⁷⁸).²⁷⁹

Poslední částí *Bohoslužby slova* je *Credo* (*Věřím*), část *ordinária*. Vzhledem k tomu, že v již složených ordináriích pro rytmičké mše se tato část vynechává, na těchto bohoslužbách se text obvykle recituje.²⁸⁰

5.2.3 BOHOSLUŽBA OBĚTI

První zpěv v této části bohoslužby se nazývá *Offertorium* (*Zpěv k přípravě darů*), část *propria*. Tento zpěv se zpívá při přinášení darů na oltář ke slavení mše svaté. Zmíněný úkon zahajuje bohoslužbu oběti. Dvě osoby ze společenství věřících přinášejí knězi chléb a víno, které bude později proměněno a přijímáno všemi věřícími na památku poslední večeře.

Výběr písně do této části bohoslužby by měl odpovídat několika faktorům: a) text písně by se měl tematicky týkat proměnění těla a krve Páně v chléb a víno, b) při volbě skladby by kapelník měl být připraven na skutečnost, že se příprava darů může časově prodloužit, měl by tudíž být připraven píseň případně prodloužit o mezihru nebo o zopakování nějaké její části.²⁸¹

Druhým zpěvem *Bohoslužby oběti*, dle struktury mše svaté, je zpěv *Agnus dei*, (*Beránku boží*), část *ordinária*. Tento zpěv doprovází obřad lámání chleba. Ve zpěvu se střídá obvykle sólista se sborem. Dělení zpěvu však může být i na muže a ženy. Text je opět neměnný a vychází z *ordinária*.

Posledním zpěvem této části bohoslužby je *Communio* (*Zpěv k přijímání*), část *propria*. Obřad přijímání začíná zahájením kněze, kdy začíná podávat tělo a krev Páně ostatním přítomným. Skladba by měla vyjadřovat radost a poukázat na vytváření společenství těch, kdo k přijímání přistupují. Text skladby by též měl navazovat na témata z evangelia či dalších čtení. Píseň by měla podněcovat rozjímání a modlitby věřících. Věřící by také měli být schopni se ke zpěvu písně připojit. Vedoucí skupiny by měl zvolit takovou skladbu,

²⁷⁷ Kniha s texty na jednotlivé dny církevního roku.

²⁷⁸ Viz kapitola 4.

²⁷⁹ BALÍK, cit. 264.

²⁸⁰ Tamtéž.

²⁸¹ Tamtéž.

aby její délka byla dostačující pro celý obřad. Pokud víme, že se bohoslužby bude účastnit mnoho lidí, je dobré zvolit skladby dvě.²⁸²

5.2.4 ZÁVĚREČNÉ OBŘADY

Po *Závěrečných obřadech* následuje *Závěrečný zpěv*. Tato skladba by měla věřící povzbudit k hlásání evangelia a radostně je vyslat do života běžných dnů. Je vhodné, aby text písně byl tematicky spjat s osobou *Panny Marie*, matkou *Ježíše Krista* a všech věřících. Skladba by opět měla být dostatečně dlouhá z důvodu odchodu kněze a přísluhujících v liturgickém průvodu, který obvykle prochází celým kostelem.²⁸³

5.3 ZÁVĚR

Podoba skladeb užívaných v bohoslužbách prošla velkým vývojem, což se týkalo také hudebních nástrojů, které tyto skladby doprovázely. V době *barokní*, v období *klasicismu* a v podstatě i v 19. století nebylo myslitelné, že by na mši svaté hrál jiný nástroj než varhany, případně nástroj orchestru. Skladby byly skládány velkými hudebními skladateli a odpovídaly přísným normám daným v jednotlivých vývojových obdobích hudby. Změnu přinesl až *II. vatikánský koncil* v druhé polovině dvacátého století. Církev schválila všechny druhy umění, které mají odpovídající kvality, což znamenalo odstartování éry rytmických mší s novými populárními křesťanskými písněmi v bohoslužbách.

Křesťanské kapely mohly začít v kostelích zpívat křesťanské populární písně a užívat libovolné nástroje. Tato skutečnost vedla ke skládání nových písní i ordinárií. Bylo však třeba dodržovat jisté zásady při výběru písní k liturgii, aby nedocházelo k nesprávnému výběru, a tudíž ke zhoršení kvality průběhu mše svaté. Tomuto tématu a zásadám výběru křesťanských písní do mše svaté se věnuje pátá kapitola této práce v závislosti na publikaci *České biskupské konference- Výběr hudby k bohoslužbám*.

Cílem této kapitoly bylo upozornit na problematiku výběru písní obohacenou o zkušenosti autora práce za jeho více než desetileté působení v křesťanských kapelách. Poznatky z kapitoly budou využity v kapitole č. 6 při seznámení studentů s hudebním útvarem mše svaté.

²⁸² BALÍK, cit. 264.

²⁸³ Tamtéž.

6 KŘESŤANSKÁ POPULÁRNÍ HUDBA JAKO TÉMA MODELOVÉ LEKCE PRO VYŠŠÍ ROČNÍKY GYMNÁZIA

V této části práce je představena modelová lekce hudební výchovy pro vyšší stupeň gymnázia. Jedná se o přípravu na dvě vyučovací jednotky (2x 45 minut), jejímž ústředním tématem je KPH. Tato lekce je sestavena s respektem ke střešním i oborovým výstupům RVP G²⁸⁴ ²⁸⁵. Vyšší stupeň gymnázia byl zvolen proto, že vybrané téma spíše osloví starší žáky. Dvouhodinová časová dotace lekcí hudební výchovy v kvintě či sextě víceletého gymnázia (1. a 2. ročníku čtyřletého gymnázia) obvykle umožňuje začlenění alternativních témat do výuky hudební výchovy, jakým KPH je. Navrhovaná modelová lekce pro vyšší ročníky gymnázia počítá s menším počtem studentů ve třídě (do 16), neboť si zaměření na hudební výchovu na vyšším gymnáziu většinou studenti sami volí a celý ročník tak bývá rozdělen na hudební a výtvarnou část.

Cílem modelové lekce s tématem KPH je: a) představit téma KPH se zúročením informací z první teoretické části diplomové práce, b) dovést žáky k novým poznatkům prostřednictvím činnostního pojetí hudební výchovy (nové poznatky si žáci osvojují prostřednictvím hudebních činností: -poslechové, pěvecké, instrumentální a hudebně pohybové).

Navrhovaná lekce je rozdělena do jednotlivých částí. Tyto části vyučovací jednotky by měly být v praxi provázeny průběžným výkladem učitele, který se opírá o fakta, shromážděná v teoretické části diplomové práce. Na souvislosti zvolených činností a k nim příslušících informací je v modelové lekci průběžně odkazováno. Navrhované hudební činnosti jsou uspořádány do přehledových tabulek²⁸⁶. Ty jsou rozděleny do kategorií dle zvolených hudebních činností (poslechové činnosti, pěvecké činnosti, instrumentální činnosti, výklad, opakování, reflexe²⁸⁷) a obsahují informace týkající se cílů, případných pomůcek, činností učitele i žáka a časového rozvržení aktivity. Součástí tabulek jsou i odkazy na teoretickou část práce a odkazy k přílohovým materiálům. Pod tabulkou je vždy uveden komentář

²⁸⁴ Rámcový vzdělávací program pro gymnasia.

²⁸⁵ Viz kapitola 6.1.3.

²⁸⁶ Tabulky jsou volně inspirovány záznamy lekcí v disertační práci: LIŠKOVÁ, Štěpánka. *Prvky hudby subsaharské Afriky (HSA) a indické klasické hudby (IKH) v integrativní experimentální výuce hudební výchovy na vyšším gymnáziu*. Ústí nad Labem, 2010. Disertační práce. Univerzita J. E. Purkyně, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Prof. PhDr. Josef Říha. Dostupné z: <https://theses.cz/id/e8p7ro/>

²⁸⁷ V rámci modelové lekce nejsou navrženy pohybové činnosti.

k jednotlivým činnostem, aby se učitel snadno orientoval, pokud bude chtít lekci využít ve svých hodinách hudební výchovy.

Jako opěrná struktura pro modelovou lekci v rámci samotné výuky může sloužit vytvořená powerpointová prezentace^{288 289}.

Dílčí výukové cíle modelové lekce jsou následující:

- Žák se orientuje v tématu KPH, dokáže popsat charakteristické znaky této hudby.
- Žák v rámci poslechových činností srovnává, analyzuje a kriticky zhodnotí vybrané poslechové ukázky, se kterými se prostřednictvím poslechových činností seznámí:
 - ✓ vyčlení výrazné výrazové hudební prostředky, pojmenuje je
 - ✓ určí hudební nástroje, jež jsou ve skladbách užity
 - ✓ upozorní, ze svého úhlu pohledu, na interpretační a skladebné shody mezi jednotlivými rozdíly hudebních ukázek
- Žák doprovodí v rámci instrumentálních činností spolu se svými spolužáky krátkou skladbu z oblasti KPH na *Orffovy* hudební nástroje a klavír.
- Žák zazpívá v rámci pěveckých činností krátkou píseň z oblasti KPH.

V lekci jsou použité tyto výukové metody: výklad, diskuze, instruktáž a metody pěveckých, poslechových a instrumentálních činností. Metodám odpovídají i zvolené organizační formy výuky: frontální organizační forma a hromadné vyučování.

V rámci modelové lekce navrhujeme též hodnocení i jeho kritéria:

Formy a prostředky hodnocení:

- ústní hodnocení, průběžné i závěrečné- sebehodnocení
- zpětná vazba

Kritéria hodnocení:

- splnění cílů (viz cíle)
- komunikativní dovednosti
- poslechové dovednosti

²⁸⁸ Viz přílohové CD.

²⁸⁹ Jednotlivé snímky z powerpointové prezentace k výkladu a činnostem jsou pro lepší orientaci v práci v rámci přílohy č. 18.

- pěvecké dovednosti
- instrumentální dovednosti

6.1 NÁVRH 1. VYUČOVACÍ JEDNOTKY: POSLECHOVÉ ČINNOSTI S VÝKLADEM A OPAKOVÁNÍM

Poslechové činnosti

Téma KPH představujeme nejprve prostřednictvím poslechových činností (skladba *Oceans*, kapela *Hillsong United*). Žáci se nejprve s touto hudební oblastí seznámí prostřednictvím apercepce²⁹⁰, kdy sami dojdou k poznání, že se jedná o téma KPH. Předpokládáme, že velká míra jejich zapojení na postupném odhalování tématu KPH povede též k růstu jejich zájmu o vybrané téma. Při tomto způsobu uvedení tematického celku se počítá se stoupající úrovní jejich motivace.

Tabulka 1 Úvod do tématu KPH, motivace

Kategorie	Motivace, úvod ke KPH, poslechová činnost č. 1
Cíl aktivity	Uvedení do tématu KPH a probuzení zájmu o tuto oblast populární hudby. Uvědomit si znaky populární hudby (důraz na tónový ideál, převaha jednohlasu, výrazná melodie, typické hudební nástroje, feeling).
Pomůcky	<u>Poslech hudby:</u> Doporučená ukázka: <i>Hillsong United, Oceans</i> ²⁹¹ . Pracovní list č. 1 ²⁹² .
Činnost učitele	Učitel před poslechem písně zadá poslechové úkoly, které žáci individuálně zpracují v rámci pracovního listu ²⁹³ . <u>Pracovní list obsahuje tyto úkoly:</u> 1) Do jaké hudební oblasti byste tuto píseň zařadili? 2) Kde tato píseň může zaznít? 3) Jak byste hudbu charakterizovali? Popište její znaky. 4) Jsou ve skladbě použity nějaké efekty v rámci hudebních nástrojů, jaké? 5) Vypište hudební nástroje, které v písni hrají: 6) Zaujala vás skladba, čím?

²⁹⁰ Hudba jako prožitek (vnímání poznávání).

²⁹¹ Oceans (Where Feet May Fail) Lyric Video - Hillsong UNITED - YouTube. [online]. [cit. 31.03.2020].
Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=dy9nwe9_xzw

²⁹² Viz pracovní list č. 1, příloha č. 15.

Činnost žáků	Vypracují pracovní list. Po poslechu a vypracování listu debatují o svých odpovědích s učitelem. Vzájemně sdílí vlastní odpovědi a názory.
Časová dotace	15 minut
Odkazy na doplňující informace	<u>Teoretická část:</u> -kapitola 2.2.1 <u>Přílohový materiál:</u> -pracovní list č. 1 -prezentace powerpoint- snímek č. 2

Komentář k tabulce č. 1

Žákům v úvodu hodiny nesdělíme téma, které bude probíráno. Jak už bylo řečeno, důvodem je motivace, vzbuzení jejich zájmu o dané téma. Předpokládáme, že studenti tak budou očekávat téma, které není v hodinách hudební výchovy zcela běžné. Dalším důvodem nesdělení tématu je vedení žáků k samostatnému přemýšlení nad vybranou hudební ukázkou. Na základě jejího poslechu studenti pak sami vyčlení a pojmenují její charakteristické znaky, dále sami dojdou k poznání, že se jedná o populární hudbu. Skladbu není nutné žákům přehrávat při poslechu celou. Je příliš dlouhá. Postačí přehrát do minuty 5:25. Skladba dále pouze dynamicky graduje, ale nepřichází nová hudba. Po poslechu písni je důležité s žáky projít otázky z pracovního listu a dát jim prostor k vyjádření vlastního názoru. Jejich závěry doplnit informacemi týkající se slyšeného. Po řízené diskuzi plynule přejdeme k druhému poslechu. Zde je třeba mít na paměti, že žáci budou skladby porovnávat, budou mít za úkol najít společné a rozdílné rysy obou skladeb. Další indicie k odhalení tématu KPH získají žáci srovnáním této ukázky s následující z období baroka. Tyto dvě poslechové ukázky jsou vybrány záměrně tak, aby žáci došli k poznání, že se jedná o křesťanskou hudbu.

V druhé části poslechových činností následuje již zmíněná skladba z období baroka, jež nese název *Laudetur Jesus Christus*. Skladbu složil *Bohuslav Matěj Černohorský*²⁹⁴.

Tabulka 2 Úvod do tématu KPH. Poslech barokní skladby s křesťanskou tematikou

Kategorie	Motivace, úvod ke KPH, poslechová činnost č. 2
Cíl aktivity	Uvedení do tématu KPH a probuzení zájmu o tuto oblast populární hudby. Porovnání skladby se skladbou předchozí, nalezení společných i rozdílných rysů skladeb. Poznání, že v obou případech jde o křesťanskou (církvní hudbu).
Pomůcky	Poslech hudby: Doporučená ukázka: <i>Bohuslav Matěj Černohorský, Laudetur Jesus Christus</i> ²⁹⁵ . Pracovní list č. 2 ²⁹⁶ .
Činnost učitele	Učitel před poslechem písně zadá poslechové úkoly, které žáci individuálně zpracují v rámci pracovního listu. Pracovní list obsahuje tyto úkoly: 1) Do jaké hudební oblasti byste tuto píseň zařadili? 2) Kde tato píseň může zaznít? 3) Jakého tématu se pravděpodobně týká text písně? 4) Srovnajte tuto ukázkou s ukázkou předchozí a napište společné znaky obou písní. 5) Vypište rozdíly, které jste při porovnání písní zaznamenali. 6) Jaký můžeme v písni slyšet hudební nástroj? 7) Jakého tématu se obě písně týkají? 8) Zaujala vás skladba? Čím?
Činnost žáků	Vypracují pracovní list. Po poslechu a vypracování listu debatují o svých odpovědích s učitelem. Vzájemně sdílí vlastní odpovědi a názory.
Časová dotace	cca 15 min
Odkazy na doplňující informace	Přílohový materiál: -pracovní list č. 2 -prezentace powerpoint- snímek č. 3

²⁹⁴ Český hudební skladatel a kněz.

²⁹⁵ Bohuslav Matěj Černohorský - Laudetur Jesus Christus - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CkTnMB2ypo8>

²⁹⁶ Viz pracovní list č. 2, příloha č. 16.

Komentář k tabulce č. 2

V rámci tohoto poslechu je důležité, aby žáci sami došli k poznání, že obě vyslechnuté skladby řadíme ke křesťanské hudbě. Toho docílíme zodpovězením otázek z pracovního listu a společným porovnáním obou písní. V následné řízené diskuzi dáme žákům prostor na vyjádření vlastního názoru. Je dobré upozornit, že druhá skladba pochází z období baroka, pokud k tomuto poznání žáci nedojdou sami. Dále zmíníme, že hudba baroka se mimo jiné soustředila na církevní hudbu a oslavu Boha. V návaznosti na tyto informace, které později podpoří uvědomění si dlouhého vývoje KPH, plynule přejdeme k výkladu o KPH.

Výklad učitele na téma KPH ve světě, v ČSSR, ČR

V této části modelové lekce žáky seznamujeme s tématem KPH prostřednictvím výkladu. Žáci se dozívají nové informace týkající se vývoje KPH ve světě i v Čechách. Poznávají též naše i zahraniční kapely, které řadíme do této hudební oblasti.

Tabulka 3 Výklad učitele o KPH

Kategorie	Výklad
Cíl aktivity	Orientovat se v tématu KPH. Seznámit s vývojem KPH ve světě i v Čechách. Zmínit nejstěžejnější kapely, jež se touto hudbou zabývají. Přiblížit úlohu KPH ve mši svaté.
Pomůcky	<u>Výklad:</u> prezentace powerpoint sešit (každý žák vlastní)
Činnost učitele	<u>Učitel vykládá žákům látku v této logické posloupnosti:</u> 1) Vývoj KPH ve světě. 2) Nejznámější křesťanské kapely světové scény: <i>-Hillsong United, Chris Tomlin, Lecrae Moore, Golden Gate Quartet, Theocracy</i> 3) Vývoj KPH v Čechách: <i>-Poutníci</i> 4) Nejznámější kapely české křesťanské scény: <i>-SBM, Adorare, Sněženka, Srdcaři, Elaion</i> 5) KPH a její místo ve mši svaté.
Činnost žáků	Žáci si zapisují poznámky do sešitu, kladou dotazy.
Časová dotace	15 minut

Odkazy na doplňující informace	<u>Teoretická část:</u> -kapitola 2 ²⁹⁷ -kapitola 3 ²⁹⁸ -kapitola 4 ²⁹⁹ -kapitola 5 ³⁰⁰ <u>Přílohový materiál:</u> -prezentace powerpoint- snímek č. 4-12
---------------------------------------	---

Komentář k tabulce č. 3

V rámci výkladu není cílem zahltit studenty velkým množstvím informací, ale představit jim ve stručnosti téma KPH s ohledem na další činnosti, ve kterých si nové poznatky budou osvojovat a upevňovat. Výklad by měl být v rámci výuky interaktivní. Učitel žáky vyvolává, ptá se jich, pozorně vyslechne jejich odpovědi a nechává jim prostor na dotazy. Do výkladu zařazujeme vývoj KPH ve světě a upozorňujeme na vliv nekřesťanské populární hudby na tuto oblast. Ze světových kapel křesťanské hudební scény zmiňujeme alespoň skupinu *Hillsong United* s jejíž písní *Oceans* se pracuje v rámci prvního poslechu³⁰¹. Dále se věnujeme umělci *Chrisu Tomlinovi*. S jeho skladbou *Our God* se dále pracuje v rámci instrumentálních činností³⁰². V další části výkladu se věnujeme vývoji KPH v Čechách. Žáky seznámíme s hudební skupinou *Poutníci*. Dále pojednáváme o nejznámějších a největších hudebních skupinách české křesťanské hudební scény jako je skupina *SBM*. Zmiňujeme i kapelu *Adorare*, jež vyniká svojí vlastní autorskou tvorbou a s jejíž skladbou *Hymnus k Duchu svatému* se pracuje v rámci třetího poslechu³⁰³. Poslední část výkladu se věnuje KPH a jejímu místu ve mši svaté. Žáky seznamujeme s útvarem mše svatá, s jejími částmi a způsobem výběru křesťanských populárních písní v rámci ordinária a propria. Jako osnovu výkladu můžeme použít přiloženou powerpointovou prezentaci, kde jsou zpracovány jednotlivé části výkladu³⁰⁴.

²⁹⁷ Kapely světové křesťanské scény.

²⁹⁸ Vývoj KPH v Čechách.

²⁹⁹ Nejznámější kapely české křesťanské scény.

³⁰⁰ KPH a její místo ve mši svaté.

³⁰¹ Viz poslechové činnosti s výkladem a opakováním, tabulka č. 1.

³⁰² Viz návrh 2. vyučovací jednotky, poslechové, pěvecké a instrumentální činnosti, tabulka č. 6.

³⁰³ Viz návrh 2. vyučovací jednotky, poslechové, pěvecké a instrumentální činnosti, tabulka č. 5.

³⁰⁴ Informace, fotografie atd.

Možné opakování 1. části lekce

V této části lekce s žáky zopakujeme již probranou látku.

Tabulka 4 Opakování

Kategorie	Opakování
Cíl aktivity	Zopakovat dosud probranou látku. Diskutovat o názorech studentů na jednotlivé skladby či kapely. Zodpovědět dotazy.
Pomůcky	-
Činnost učitele	<u>Učitel s žáky diskutuje a klade jim otázky:</u> 1) Jak byste charakterizovali KPH? 2) Zaujalo vás toto téma? 3) Jaká kapela z oblasti KPH vás nejvíce zaujala? 4) Poslechli byste si nějakou píseň z oblasti KPH?
Činnost žáků	Žáci odpovídají na otázky, diskutují, kladou dotazy.
Časová dotace	5 minut
Odkazy na doplňující informace	-

Komentář k tabulce č. 4.

Toto opakování zařazujeme z důvodu možného pokračování tématu v hodině hudební výchovy, která bude následovat v jiném dnu či dalším týdnu. Pokud následuje další hodina hudební výchovy s tématem KPH bezprostředně, můžeme toto opakování vypustit.

6.2 NÁVRH 2. VYUČOVACÍ JEDNOTKY S POSLECHOVÝMI, INSTRUMENTÁLNÍMI A PĚVECKÝMI ČINNOSTMI, ZÁVĚREČNÁ REFLEXE

V této části modelové lekce žáci vyvozují a upevňují nové poznatky především prostřednictvím instrumentálních a pěveckých činností. Žáci doprovodí skladbu *Our God* od *Chrise Tomlina na Orffovy nástroje a po* skončení aktivity žáci tutéž skladbu, v českém překladu *Náš Bůh*, zazpívají. Před samotným zpěvem se s žáky společně rozezpíváme a v rámci motivace skladbu uvedeme jako celosvětový hit, který získal řadu ocenění. Závěr vyučovací jednotky je věnován celkové reflexi. V případě, že žáky téma KPH zaujme, je možné lekci rozšířit o další poslechovou činnost. Žáci mohou vyslechnout skladbu *Hymnus*

k *Duchu Svatému* od skupiny *Adorare*, vyplnit pracovní list č. 3³⁰⁵ a o skladbě pak dále diskutovat. V případě, že bychom tuto poslechovou činnost do lekce zařadili, druhou vyučovací jednotku touto činností zahájíme.

Možné poslechové činnosti

Pro tyto poslechové činnosti jsme zvolili skladbu *Hymnus k Duchu Svatému* od skupiny *Adorare*. Tato píseň je v oblasti české KPH velmi známá a skupina *Adorare* je jednou z našich největších křesťanských kapel.

Tabulka 5 Poslech skladby *Hymnus k Duchu Svatému*

Kategorie	Poslechová činnost č. 3
Cíl aktivity	Porovnat skladbu jedné z největších křesťanských skupin v Čechách (<i>Adorare- Hymnus k Duchu Svatému</i>) se skladbou nejvýznamnější světové křesťanské skupiny (<i>Hillsong United- Oceans</i>). Tuto skladbu dále jednoduše rozebrat po stránce formové.
Pomůcky	<u>Poslech hudby:</u> Doporučená ukázka: <i>Adorare- Hymnus k Duchu Svatému</i> ³⁰⁶ . <u>Pracovní list</u> ³⁰⁷ : K zápisu poznámek, kresbě grafické partitury ³⁰⁸ a zodpovězení poslechových otázek. <u>Noty</u> ³⁰⁹ se skladbou <i>Hymnus k Duchu Svatému</i> .
Činnost učitele	Učitel před poslechem písně zadá poslechové úkoly, které žáci individuálně zpracují v rámci pracovního listu. <u>Pracovní list obsahuje tyto úkoly:</u> 1) Jak na vás skladba působí? 2) Zařadte skladbu do hudebního stylu a žánru. 2) Popište rozdíly mezi touto skladbou a vyslechnutou písní <i>Oceans (Hillsong United)</i> . 3) Která skladba na vás působí profesionálněji a proč? 4) Pokuste se v průběhu poslechu zhotovit grafickou partituru skladby libovolným způsobem (značky, křivky, atd.).

³⁰⁵ Tato poslechová činnost slouží jako úvod 2. vyučovací jednotky v případě, že jsou jednotky od sebe vzdáleny déle než jeden den. Pokud jsou tyto dvě navržené vyučovací jednotky odučeny bezprostředně po sobě a poslechovou činnost do lekce chceme zařadit, řadíme ji do závěru první jednotky.

³⁰⁶ Adorare Hymnus k Duchu svatém (Žďár 2012) - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY&t=5s>

³⁰⁷ Viz pracovní list č. 3, příloha č. 17.

³⁰⁸ Grafické partitury jsou volně inspirovány vytvořenými partiturami v hodinách didaktiky hudební výchovy na katedře *Hudební výchovy a kultury*, ZČU Plzeň.

³⁰⁹ Viz příloha č. 2.

	Po poslechu následuje zodpovězení otázek a společná ukázka grafických partitur. V závěru učitel jednoduše představí žákům formový rozbor skladby a společně se studenty na tomto příkladu charakterizují písně křesťanských kapel.
Činnost žáků	Žáci odpovídají na otázky, zakreslují/zapisují strukturu skladby, diskutují, kladou dotazy, aktivně se podílejí na rozboru a charakteristice skladby.
Časová dotace	20 minut
Odkazy na doplňující informace	Teoretická část: -kapitola 4.1.4 ³¹⁰ Přílohový materiál: -prezentace powerpoint- snímek 13 -notový zápis písně <i>Hymnus k Duchu Svatému</i> , příloha č. 2

Komentář k tabulce č. 5

V případě, že se jedná o dvě oddělené hodiny HV, je vhodné na úvod zařadit opakovaný poslech skladby *Oceans* od kapely *Hillsong United* pro lepší srovnání s touto poslechovou skladbou. Před samotným poslechem písně *Hymnus k Duchu Svatému*³¹¹ žákům zadáme poslechové úkoly prostřednictvím pracovního listu č. 3. Po vyslechnutí skladby a zodpovězení otázek následuje společná prezentace kreseb grafických partitur³¹² a jejich porovnání všemi přítomnými žáky. S žáky v tomto bodě diskutujeme o způsobech nákresu formy písně. Ptáme se, proč si zvolili daný způsob a jejich nákresy struktury skladby společně hodnotíme. V závěru této činnosti učitel stručně a jednoduše představuje hudební formu a aranž skladby s oporou notového zápisu. Je důležité, aby dal učitel žákům prostor pro společnou charakteristiku skladby s ohledem na ostatní písně českých křesťanských kapel. Jak bylo zmíněno výše, tuto činnost řadíme do modelové lekce v případě, že žáky téma KPH zaujme a modelovou lekcí chceme rozšířit.

³¹⁰ Formový rozbor skladby *Hymnus k Duchu Svatému*- Adorare.

³¹¹ Je možné zvolit i jinou skladbu, u které byl proveden formový rozbor. Viz kapitola 4.1.

³¹² Součástí pracovního listu č. 3, příloha č. 17.

Instrumentální činnosti

V rámci instrumentálních činností budou žáci doprovázet skladbu *Our God* (Chris Tomlin) na *Orffovy* hudební nástroje. Tato píseň je celosvětovým hitem v oblasti KPH. Pro samotný nácvik hudebního doprovodu je výhodou, že skladba je vystavěna na čtyřech akordech, tudíž její provedení není příliš složité a do hry se tak může zapojit každý žák.

Tabulka 6 Instrumentální doprovod skladby *Our God*

Kategorie	Instrumentální činnosti
Cíl aktivity	Doprovodit skladbu <i>Our God</i> na <i>Orffovy</i> hudební nástroje. Upevnit si tak nové informace o křesťanských skladbách.
Pomůcky	<p><u>Nahrávka:</u> -skladba <i>Our God</i>³¹³</p> <p><u>Hudební doprovod:</u> -7x djembe nebo bubínek -4x tamburína nebo chřestítka -2x klavír nebo klávesy -grafická partitura³¹⁴ -jednotlivé instrumentální party³¹⁵</p>
Činnost učitele	<p><u>Učitel postupně zadává instrukce:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Vybídne žáky, aby se sami rozdělili do pěti skupin. Každá skupina si vybere, po poradě s učitelem, jeden společný hudební nástroj, na který bude skladbu doprovázet. 2) Před rozdělením nástrojů každé skupině rozdá part, který náleží k určité vybrané nástrojové skupině, a vytleskáním předvede daný rytmus ještě před hrou na samotné nástroje. Každá skupina se poté pokusí rytmus sama nacvičit (nápodoba/notace). 3) Poté, co si žáci ve skupinách rytmus osvojí a předvedou ho tleskáním (či hrou na tělo), rozdá učitel hudební nástroje. 4) Každá skupina se pokusí za pomoci učitele nacvičit svůj part hrou na rozdané nástroje. 5) Po samostatném nácviku skupin následuje společné provedení skladby. 6) Učitel po celou dobu reflektuje činnost žáků a pomáhá vyřešit případný neúspěch. 7) Pokud je to potřebné, upravuje pravidla hry, zjednodušuje. 8) V rámci skupinové práce zdůrazňuje potřebu spolupráce a vzájemné pomoci.

³¹³ Chris Tomlin - Our God (Live) - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020].

Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NJpt1hSYf2o>

³¹⁴ Příloha č. 12.

³¹⁵ Přílohy č. 5- 11.

Činnost žáků	Žáci hrají na nástroje dle zadání. V případě neúspěchu požádají o pomoc učitele či si pomohou vzájemně ve svojí skupině.
Časová dotace	cca 20 minut
Odkazy na doplňující informace	<u>Teoretická část:</u> -kapitola 2.6 ³¹⁶ <u>Přílohový materiál:</u> -prezentace powerpoint- snímek 14 -grafická partitura a jednotlivé partitury skupin, příloha č. 12

Komentář k tabulce č. 6

Žáci se mohou sami rozdělit do jednotlivých skupin. Při rozdělování žáků do skupin je třeba však myslet na rozdílnou obtížnost jednotlivých partitur. Partitury s doprovodem jsou navrženy v rámci různé úrovně obtížnosti, aby skladbu mohli doprovázet jak žáci s nižší úrovní hudebnosti, tak žáci, kteří například docházejí do ZUŠ. Je tedy nutné při rozdělování žáků do skupin tuto skutečnost zohlednit.

Postup nácviku skladby:

Jednotlivé skupiny:

- Bicí 1³¹⁷ (4 žáci): Úkolem této skupiny je udržovat metrum celé skladby. Skupina v podstatě supluje basový buben. Hraje tedy úder na každou dobu (čtvrtovou notu -4/4 takt). Do této skupiny můžeme zařadit i žáky s nižší úrovní hudebnosti.
- Bicí 2³¹⁸ (3 žáci): Tato skupina má za úkol podtrhnout důraz na první době taktu. Žáci hrají dvě osminové noty (dva údery) na začátku každého taktu. Do této skupiny můžeme též zařadit žáky s nižší úrovní hudebnosti.
- Bicí 3³¹⁹ (4 žáci): Skupina hraje na tamburíny. Skladbu doprovází úderem na každou půl dobu (hraje osminy). V podstatě též udržuje metrum celé skladby, ale jednou tak rychle oproti bicím 1. Do této skupiny řadíme žáky s rozvinutější úrovní hudebnosti.

³¹⁶ Chris Tomlin- Our God.

³¹⁷ Viz příloha č. 5.

³¹⁸ Viz příloha č. 6.

³¹⁹ Viz příloha č. 7.

- Piano 1 a 2 ³²⁰(2 žáci): Tato skupina ve skladbě zastupuje basovou linku. Dva žáci doprovází skladbu na jeden klavír vedle sebe. Student, který skladbu doprovází v rámci piana 1, nemusí být klavírista. Basový doprovod je velmi jednoduchý. Spočívá ve hře prvního stupně akordu (jednoho tónu) na celý takt (nota celá v 4/4 taktu). Totéž se týká i žáka, jenž skladbu doprovází v rámci piana 2. Jedinou změnou v partituře je rytmický zápis. Student hraje v taktu pouze noty čtvrtové. Pro zjednodušení může učitel nalepit na klávesy klavíru čtyři nálepky s pořadím tónů, aby se žáci dokázali lépe orientovat a hrát bez notové opory.
- Piano 3 a 4 ³²¹(2 žáci):
Poslední skupina skladbu doprovází melodickými ozdobami. Žák, který bude skladbu doprovázet v rámci piana 3, opět nemusí být klavírista. Doprovod spočívá v kopírování basové linky, kterou hraje žák v rámci piana 1, ale oktávu výše. Student, který bude hrát piano 4, by měl být ideálně klavíristou, nebo by měl ovládat hru na jiný nástroj. V rámci piana 4 se hraje složitější melodická ozdoba. Pokud student v rámci nácvičku partitury neměl potíže s jejím vytleskáním, hru by měl zvládnout bez větších problémů. Opět může učitel pro zjednodušení nalepit na klávesy klavíru čtyři nálepky s pořadím tónů, aby žáci dokázali hrát bez notové opory.

Komentáře k nácvičku skladby

V rámci společného provedení skladby může učitel zvolit dvě varianty spuštění nahrávky písně. Buď prostřednictvím powerpointové prezentace na přílohovém CD, nebo prostřednictvím kanálu *youtube*. Pokud by učitel chtěl v rámci nácvičku společného provedení využít možnost zpomalení skladby, tuto možnost umožňuje právě přehrávač *youtube*, kde píseň můžeme zpomalit o několik úrovní, a tak lépe secvičit společné provedení skladby. Na závěr je dobré přehrát píseň v originálním tempu. Skladbu s doprovodem žáků je možné též zajistit prostřednictvím hry na kytaru či klavír.

³²⁰ Viz přílohy č. 8-9.

³²¹ Viz přílohy č. 10-11.

Žákům pro lepší orientaci v jejich doprovodu může sloužit grafická partitura. Partituru je možné promítnout na projekčním plátně, či tabuli a s její pomocí je možné studentům ukázat, kde se ve skladbě právě nacházejí.

Přílohový notový materiál slouží především učitelům. Žáci si svůj hudební doprovod osvojují nápodobou prostřednictvím učitele. Notový materiál může sloužit jako opora žákům, kteří se v notách dobře orientují.

Pěvecké činnosti

Pěvecké činnosti zařazujeme na konec dvouhodinové lekce, neboť se jedná o završení tématu KPH společným zpěvem písně. Skladba *Our God* je k pěveckým činnostem záměrně volena z důvodu předchozí práce s touto písní v rámci instrumentálních činností. Melodie by měla být tedy žákům dobře známa, a proto by pro ně neměl být problém skladbu správně zazpívat. Tato píseň je na poli české křesťanské populární hudby velmi známá a můžeme najít různá zpracování této skladby od českých křesťanských kapel.

Tabulka 7 Zpěv skladby *Náš Bůh*

Kategorie	Zpěv skladby <i>Náš Bůh</i>
Cíl aktivity	Zpěv křesťanské písně <i>Our God</i> od <i>Chrise Tomlina</i> (v českém překladu <i>Náš Bůh</i>).
Pomůcky	<u>Zpěv:</u> Notový zápis a text skladby <i>Náš Bůh</i> ³²² .
Činnost učitele	Učitel zahájí píseň vhodnou předehrou. Zpívá s žáky první sloku a refrén, doprovází třídu na klavír, či na kytaru. Po dozpívání první sloky a refrénu se odpojí.
Činnost žáků	Žáci zpívají s učitelem. Druhou sloku a závěrečný refrén zpívají bez opory učitele za doprovodu klavíru, či kytary.
Časová dotace	10- 15 minut
Odkazy na doplňující informace	<u>Teoretická část:</u> -kapitola 2.6 ³²³ <u>Přílohový materiál:</u> -notový a textový zápis písně <i>Our God (Náš Bůh)</i> , příloha č. 13

³²² Příloha č. 13.

³²³ *Chris Tomlin- Our God.*

Komentář k tabulce č. 7

Skladbu s žáky nacvičujeme prostřednictvím metody imitace. Učitel předzpívává, žáci se připojují. Druhou sloku a závěrečný refrén by měli zazpívat žáci sami. Učitel by měl při zpěvu dbát na zásady hlasové výchovy. Skladba je transponována z originální tóniny H dur do tóniny G dur z důvodu snazšího klavírního doprovodu a vhodnější tóniny pro zpěv žáků.

Závěrečná reflexe tématu KPH

V závěru modelové lekce s žáky reflektujeme odučené vyučovací hodiny.

Tabulka 8 Závěrečná reflexe

Kategorie	Závěrečná reflexe
Cíl aktivity	Zhodnotit modelovou lekci.
Pomůcky	<u>Hodnocení:</u> -dotazník pro žáky ³²⁴
Činnost učitele	<u>Učitel klade tyto otázky prostřednictvím dotazníku:</u> Co v proběhlých dvou hodinách hodnotíte pozitivně? Co v proběhlých dvou hodinách hodnotíte negativně? Co vás v těchto dvou hodinách nejvíce zaujalo? Jaká skladba vás nejvíce zaujala? Zaujala vás nějaká kapela? Jaká činnost vás v hodinách nejvíce zaujala? Pracovalo se vám dobře? Pokud ne, v čem se vám pracovalo špatně? Jak hodnotíte svojí práci? Doplňli byste nějakou aktivitu, informaci do proběhlých dvou hodin hudební výchovy? Po vyplnění dotazníku žáky následuje diskuze a vzájemná prezentace odpovědí.
Činnost žáků	Žáci vyplní dotazník, diskutují, sdílí své odpovědi a názory.
Časová dotace	5 - 10 minut
Odkazy na doplňující informace	<u>Přílohový materiál:</u> -závěrečná reflexe (dotazník), příloha č. 14.

³²⁴ Příloha č. 14.

Komentář k tabulce č. 8

Závěrečná reflexe slouží žákům jako zpětná vazba k jejich práci a uskutečněným činnostem. Zároveň studenti v rámci této reflexe opakují informace, které pro ně mohly být nové. Tato reflexe slouží nejenom žákům, ale i učitelům jako zpětná vazba k jeho práci.

6.3 ZHODNOCENÍ LEKCE V KONTEXTU S VÝSTUPY RVP G

Jak už bylo řečeno, výše uvedená modelová lekce byla sestavena s ohledem na oborové i střešní výstupy RVP G. Téma KPH řadíme k alternativním tématům oboru Hudební výchovy. Ta je v rámci RVP G součástí vzdělávací oblasti *Umění a kultura*. Zařazení alternativních témat odpovídá cílovým zaměřením těchto dvou oblastí. Modelová lekce respektuje cílové zaměření oblasti *Umění a kultura* zejména v této kategorii:

- „Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k aktivnímu podílení se na vytváření vstřícné a podnětné atmosféry (na základě porozumění, tolerance, ale i kritičnosti) pro poznávání a porozumění kulturním hodnotám, projevům a potřebám různorodých sociálních skupin, etnik a národů a na vytváření pozitivního vztahu ke kulturnímu bohatství současnosti i minulosti.“³²⁵

Důkazem naplňování tohoto cíle jsou například instrumentální činnosti, kde žáci společně doprovázejí na *Orffovy* nástroje skladbu *Our God (Náš Bůh)*. Tak se aktivně podílejí na společné práci, jejímž prostřednictvím blíže poznávají hudbu, která je součástí křesťanského prostředí. Toto prostředí, jeho hodnoty a projevy mohou žáci blíže poznat v lekci KPH nejen skrze výše zmiňovanou činnost, a vytvořit si tak na KPH vlastní názor.

Vytvořená modelová lekce respektuje též *Očekávané výstupy*, které jsou uvedeny v rámci vzdělávacího obsahu hudebního oboru. Ty jsou rozděleny na *produkci, recepci a reflexi*. Lekce je založená na činnostním charakteru výuky, což odpovídá současné koncepci hudební výchovy. V modelové lekci, zaměřené na KPH jsme směřovali zejména k respektování těchto výstupů:

V rámci **produkce** žák:

- „využívá svůj individuální pěvecký potenciál při zpěvu, při mluvním projevu vede svůj hlas zněle a přirozeně, správně artikuluje“³²⁶

³²⁵ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: MŠMT, 2013. s. 9 [cit. 26.03.2020].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

³²⁶ Tamtéž.

Důkazem respektování tohoto očekávaného výstupu jsou pěvecké činnosti- zpěv písně *Our God (Náš Bůh)*. Při této činnosti by měl učitel dbát na výše uvedené zásady. Výběr písně i její rozsah odpovídá pěveckým možnostem žáků. Její interpreti (včetně učitele) zpívají kultivovaně (vhodná nápodoba).

- „využívá jednoduché a podle vybavení školy i složitější hudební nástroje (keyboardy, keyboardy ve spojení s počítačem) při individuálních či společných hudebních aktivitách“³²⁷
- „orientuje se v zápise jednoduchých, případně i složitějších vokálních, instrumentálních i vokálně-instrumentálních písní a skladeb“³²⁸

Hudební nástroje jsou využívány v rámci instrumentálních činností- doprovod skladby *Our God (Náš Bůh)* na *Orffovy* nástroje a klávesy/klavír. S touto činností souvisí i orientace žáků v notovém zápisu jednoduchých vokálně-instrumentálních písní. Žákům jsou k dispozici jednotlivé partitury nástrojů, na které žáci skladbu doprovázejí. S orientací v notovém zápisu souvisí i poslechové činnosti- poslech skladby *Hymnus k Duchu Svatému*, na základě jehož poslechu žáci vytvářejí vlastní grafickou partituru. Ta je porovnávána s notovým zápisem písně a formovým rozbohem.

V rámci **recepce** a **reflexe** žák:

- „vyděljuje podstatné hudební znaky z proudu znějící hudby, rozpoznává hudebně výrazové prostředky použité ve skladbě, uvědomuje si hudební formu díla“³²⁹

Důkazy o plnění tohoto očekávaného výstupu najdeme v poslechových činnostech. Žáci v rámci poslechových činností hledají, vydělují, porovnávají a pojmenovávají výrazové prostředky hudby i určují znaky hudby. S hudební formou díla se více pracuje v rámci poslechu skladby *Hymnus k Duchu Svatému*, kde v podstatě dochází k formovému rozboru.

- „odliší hudbu podle jejího stylového zařazení, významu a funkce, rozpozná vhodnost či nevhodnost využití určité hudby v konkrétních situacích“³³⁰

³²⁷ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: MŠMT, 2013. s. 9 [cit. 26.03.2020].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

³²⁸ Tamtéž.

³²⁹ Tamtéž.

³³⁰ Tamtéž.

K odlišení hudby z hlediska stylového zařazení, jejího významu a funkce dochází v rámci poslechu č. 1 a č. 2. Žáci samostatně zařazují poslechové skladby do stylu a žánrů, též do časového období a prostředí. Jejich úkolem je přijít na téma modelové lekce (KPH).

- „uvědomuje si rozdílnost přístupů jednotlivých lidí k hudbě a hudební tvorbě, vnímá hudbu jako způsob prezentace vlastních idejí a názorů i idejí, pocitů a názorů ostatních lidí“³³¹

Tento očekávaný výstup je naplňován téměř ve všech částech modelové lekce. Žáci spolu s učitelem poznávají téma KPH. Tato hudba v sobě nese určitou prezentaci křesťanských idejí, pocitů a názorů. Studenti na tuto skutečnost sami přicházejí, případně jsou na ni upozorňováni učitelem.

RVP G mimo očekávané výstupy vymezuje i **učivo**. V rámci **produkce** se učivo týká³³²:

- vokálních činností
 - zde je kladen důraz na kultivaci pěveckého a hlasového projevu a orientaci v grafickém/notovém zápise skladeb
- instrumentálních činností
 - týkají se hry a tvorby instrumentálních doprovodů, součástí je i orientace v notovém/grafickém zápisu skladeb
- hudebně pohybových činností
 - činnosti zahrnují pohybové etudy a tanec

Je patrné, že učivo velmi široce stanovuje obsah hodin hudební výchovy. V rámci této modelové lekce jsou zastoupeny vokální činnosti, instrumentální činnosti a poslechové činnosti. Do modelové lekce nejsou zařazeny doplňkové činnosti hudebně pohybové. I ty lze však zařadit např. v podobě hry na tělo. Tyto činnosti můžeme zařadit například před instrumentální činnosti jako průpravu k instrumentálnímu doprovodu skladby *Our God* na Orffovy nástroje. Nácvik jednotlivých partitur lze realizovat hrou na tělo v celém kolektivu dříve, než žáci obdrží hudební nástroje. V tomto případě volíme pro jednotlivé party jiné způsoby hry na tělo, aby se ve výsledném znění jednalo o rozlišitelné kontrasty ve hře jednotlivých skupin.

V rámci **recepce** a **reflexe** je **učivo** též vymezené velmi široce. Zprvé vymezuje hudbu jako zvuk. Do této kategorie jsou řazeny výrazové prostředky, hudební forma a znaky. Dále

³³¹ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: MŠMT, 2013. [cit. 26.03.2020].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

³³² Tamtéž.

učivo zahrnuje hudební nástroje, technologie, styly a žánry, vznik a vývoj hudby, skladatele, interprety a díla.³³³

Opět můžeme konstatovat, že modelová lekce vychází z vymezených požadavků na učivo, které je v rámci RVP G uvedeno. V jednotlivých činnostech pracujeme s výrazovými prostředky, styly a žánry (poslechové činnosti), s hudební formou (tvorba grafické partitury *-Hymnus k Duchu Svatému*) i se vznikem a vývojem KPH, jejími skladateli, interprety a díly (výklad).

Modelová lekce je vytvořena též s respektem k tzv. **průřezovým tématům**. Ty se týkají různých aktuálních témat, která by měla být vřazována do celého průběhu výuky na gymnáziích. K jejich realizaci obvykle dochází formou projektové výuky. Tato lekce obsahuje činnosti, které naplňují především výstupy Osobnostní a sociální výchovy. Při skupinové i individuální práci žáci rozvíjejí svojí osobnost a svůj vztah k ostatním při vzájemné spolupráci. V rámci skupinové práce se učí jednotlivým rolím (vedoucí pozice, aktivní jedinec) a efektivnímu řešení problémů. Ve všech činnostech je kladen důraz na rozvoj sociální komunikace.

Vrcholem *RVP G* je soubor tzv. **Klíčových kompetencí**. Tyto kompetence jsou souborem vědomostí, dovedností, schopností postojů a hodnot, které jsou důležité pro rozvoj jedince a jeho zapojení a uplatnění v životě. Při výuce musí být tyto kompetence naplňovány. K naplňování těchto kompetencí logicky dochází při jednotlivých činnostech modelové lekce.³³⁴

Kompetence komunikativní jsou rozvíjeny v podstatě ve všech činnostech lekce. Především v rámci poslechových činností, kde žáci debatují nad jednotlivými poslechovými ukázkami a plní poslechové úkoly v rámci řízené debaty.

K rozvoji Kompetencí k řešení problémů a Kompetencí sociální a personální dochází především v instrumentálních činnostech, kde jsou žáci rozděleni do skupin. V rámci skupiny společně nacvičují instrumentální doprovod ke skladbě *Our God*. Při práci jsou žáci vedeni ke vzájemnému respektu a pomoci.

³³³ Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: MŠMT, 2013. [cit. 26.03.2020].

Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

³³⁴ Tamtéž.

V modelové lekci žáci rozvíjejí též Kompetence k učení. Studenti jsou vedeni k samostatnému přemýšlení nad jednotlivými skladbami a v rámci každé činnosti je žákům umožněno sdělení vlastního názoru, případně jeho aplikace.

Na základě uvedených důkazů můžeme říci, že modelová lekce respektuje střešní a oborové výstupy, jež jsou uvedeny v RVP G.

ZÁVĚR

Diplomová práce *Křesťanská populární hudba v Čechách* je vypracována s respektem ke stanoveným cílům, které jsou zmíněny v úvodu této práce. Teoretická část práce pojednává o vývoji KPH v Čechách a mapuje současnou křesťanskou hudební scénu s ohledem na hudební dění v oblasti KPH ve světě. Tím je splněn jeden z vytyčených cílů práce.

KPH se v rámci Československa formovala od 60. let dvacátého století, kdy vznikaly první křesťanské kapely. Tyto hudební skupiny se soustředily především na hudební doprovod bohoslužeb. K rozmachu KPH v Čechách dochází po sametové revoluci v roce 1989. Od konce dvacátého století vznikají nové velké křesťanské kapely, které se již nesoustředí pouze na hudební doprovod mší svatých, ale pořádají vlastní koncerty, večery chval a další akce, na kterých je KPH hrána. Hudba těchto kapel vychází z žánrů a stylů nonartificiální hudby a od nekřesťanských skupin se liší textem, který je duchovně zaměřen.

Informace pro tuto část práce jsou čerpány nejenom z odborné literatury, ale též z internetových stránek jednotlivých kapel a osobních sdělení jejích členů. V rámci mapování křesťanské hudební scény v Čechách jsou uvedeny naše největší a nejvýznamnější hudební skupiny. V České republice však existuje velké množství menších křesťanských kapel v různých městech naší země, které v práci zmíněny nejsou. Je tedy prostor pro další mapování této hudební oblasti. Je zde nutno zmínit, že komplexně zmapovat všechny naše hudební skupiny v rámci KPH je téměř nemožné, protože většina menších křesťanských kapel nemá vlastní internetové stránky ani jiné další informační prostředky.

Poslední kapitola teoretické části práce se věnuje KPH v rámci bohoslužby, čímž je splněn další vytyčený cíl práce. Kapitola se zabývá výběrem písní k liturgii a je obohacena o autorovy zkušenosti s touto problematikou, které získal více než desetiletým působením v různých křesťanských kapelách. Tato kapitola je vypracována s respektem k publikaci *Výběr hudby k bohoslužbám*, která se touto problematikou zabývá.

V rámci praktické části práce je navržena modelová lekce, která se věnuje tématu KPH, a je určená pro vyšší ročníky gymnázia. V lekci jsou využity poznatky z teoretické části práce. Tím je splněn poslední vytyčený cíl práce. Navržená lekce respektuje oborové

i střešní výstupy *RVP G* a odpovídá činnostnímu pojetí hudební výchovy. Jednotlivé činnosti a aktivity jsou navrženy autorem práce a jsou k nim vytvořeny pracovní listy, partitury, a notové záznamy. V rámci přílohového materiálu je též vytvořena powerpointová prezentace. Všechny tyto materiály zahrnuje přílohová část diplomové práce.

Diplomová práce byla vytvořena s cílem představit téma KPH nejen nábožensky založeným lidem, ale všem, kteří mají hudbu rádi, věnují se jí, objevují různé hudební oblasti a hudbu vyučují. Téma KPH je možné využít v hudebně výchovné praxi, což potvrzuje i cílové zaměření oblasti *Umění a kultura* v rámci *RVP G*. I s ohledem na tuto skutečnost byla vytvořena modelová lekce KPH. Doufám, že tento vhled do tématu KPH přispívá k dalšímu poznání různých hudebních oblastí.

RESUMÉ

Diplomová práce zkoumá oblast KPH a zabývá se aplikací tohoto tématu do výuky hudební výchovy pro vyšší ročníky gymnázia. KPH řadíme mezi alternativní témata hudební výchovy. Na teoretické bázi byla vytvořena modelová lekce, kterou je možné využít pro výuku tohoto tématu v rámci dvou vyučovacích jednotek hudební výchovy. Modelová lekce respektuje činnostní pojetí výuky a je vytvořena s respektem k *RVP G*. Skládá se z pěveckých, poslechových a instrumentálních činností. Jednotlivé činnosti jsou představeny formou přehledných tabulek, ve kterých jsou tyto činnosti popsány (cíle, časová dotace, výstupy). Tabulky jsou vždy okomentovány a doplněny přílohovým materiálem (partitury, pracovní listy, notové záznamy). Zařazení tématu KPH do hodin hudební výchovy jako alternativní téma je v souladu s uvedenými požadavky v *RVP G*. Prostřednictvím modelové lekce jsou naplňovány povinné očekávané výstupy, klíčové kompetence i učivo.

Summary

This diploma thesis examines the field of KPH and deals with the application of this topic to the teaching of music education for higher classes of grammar school. KPH is alternative theme of music education. On the theoretical basis, a model lesson was created, which can be used to teach this topic in two music lessons. The model lesson respects the activity concept of teaching and is created with respect to *RVP G*. It consists of singing, listening and instrumental activities. The individual activities are presented in the form of well-arranged tables, in which these activities are described (objectives, time allocation, outputs). Tables are always commented and supplemented with annex material (scores, worksheets, sheet music). The inclusion of the KPH theme in music lessons as an alternative theme is in accordance with the stated requirements in *RVP G*. Through the model lesson, the mandatory expected outcomes, key competencies and curriculum are fulfilled.

SEZNAM ZDROJŮ

Seznam použité literatury:

BALÍK, Jan. ed. *Výběr hudby k bohoslužbám*. První vydání. Česká biskupská konference, Sekce pro mládež, 2016. ISBN 978-80-906143-3-8.

ČERNÝ, Jaromír. *Hudba v českých dějinách: od středověku do nové doby*. 2., dopl. vyd. Praha: Supraphon, 1989.

DORŮŽKA, Lubomír a Petr DORŮŽKA. *Panoráma populární hudby 1918-1978, aneb, Nevšední písničkáři všedních dní*. 2. vyd. Praha: Mladá fronta, 1987.

DORŮŽKA, Lubomír. *Panoráma jazzu*. Ilustroval Jiří ŠLITR. Praha: Mladá fronta. Máj (Mladá fronta). ISBN 80-204-0092-3.

FLIEDR, Bob, ed. *Sborník: Historie a současnost česko-slovenského gospelu*. Zlín: Salesiánský klub mládeže, 2010. ISBN 978-80-254-7750-2.

GLOGAR, Josef, ed. *Hosana: Zpěvník křesťanských písní*. 6. vyd. Ilustroval Martina ŠPINKOVÁ. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-288-1.

KUHN, Tomáš. *Stručné dějiny populární hudby a jazzu pro studenty a učitele hudební výchovy*. V Plzni: Západočeská univerzita, 2011. ISBN 978-80-261-0018-8.

LINDAUR, Vojtěch a Ondřej KONRÁD. *Bigbít*. Praha: Torst, 2001. ISBN 80-7215-148-7.

LIŠKOVÁ, Štěpánka. *Prvky hudby subsaharské Afriky (HSA) a indické klasické hudby (IKH) v integrativní experimentální výuce hudební výchovy na vyšším gymnáziu*. Ústní nad Labem, 2010. Disertační práce. Univerzita J. E. Purkyně, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce Prof. PhDr. Josef Říha. Dostupné z: <https://theses.cz/id/e8p7ro/>

MACEK, Petr, ed. *Slovník české hudební kultury*. Praha: Supraphon, 1997. ISBN 80-7058-462-9.

NEDĚLKA, Michal. *Mše v soudobé české hudbě*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1014-0.

PROKEŠ, Josef. *Česká folková píseň: v kontextu 60. - 80. let 20. století*. Vyd. 2. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5431-8.

SEKCE pro mládež ČBK a ASOCIACE křesťanských sdružení mládeže, o.s. *Zpěvník*. 1. vyd. Neprodejné. Praha 2012.

SULLIVAN, Steve. *Encyclopedia of great popular song recordings*. Lanham: Scarecrow Press, 2013. ISBN 9780810882966.

ŠUPOL, Pavel. *Křesťan a hudba: Křesťanské aspekty současné populární hudby jako součást výchovy mládeže*. Druhé vydání. Olomouc: Kartuziánské nakl., 2010. ISBN 978-80-86953-62-5.

VENCLOVÁ, Tereza. *Rytmická mše a její počátky a vývoj v Letohradě- Orlici*. Praha, 2019. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, Katedra hudební výchovy. Vedoucí práce PhDr. Petra Bělohávková, Ph.D. Dostupné z: <https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/111925/130265615.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

WILSON-DICKSON, Andrew a Andrew WILSON-DICKSON. *A brief history of Christian music: from biblical times to the present*. Oxford, England: Lion Pub., 1997.

Internetové zdroje:

3pé.cz. [online]. [cit. 15.04.2020]. Dostupné z: http://www.3pe.cz/index.php?page=osob_karelpisne&cast=2

Adorare Hymnus k Duchu svatém (Žďár 2012) - YouTube. YouTube [online]. [cit. 30.03.2020] Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY>

Adorare Hymnus k Duchu svatém (Žďár 2012) - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY&t=5s>

Adorare. Adorare [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <http://adorare.cz/prispevek/1/onas>

Band | Theocracy Official Website | Theocracy Official Website | [online]. [cit. 20.10.2019]. Dostupné z: <https://theocracymusic.com/band/>

Bandzone. Quo Vadis. [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://bandzone.cz/quovadis?at=info>

Bandzone. Quo Vadis. [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://bandzone.cz/quovadis?at=albums>

- Bohuslav Matěj Černohorský - Laudetur Jesus Christus - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=CkTnMB2ypo8>
- Delirious? – Wikipedie. [online]. [cit. 11.10.2019]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Delirious%3F>
- Diskografie / KaPři. / Kapela Pířchovice: hudební křeřřanské společenství [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://kapela-prichovice.cz/discography/>
- Elaion + PM | Hamr Kemp - hudební festival+. Hamr Kemp - hudební festival+ [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.hamrkemp.cz/kapely/elaion-pm/>
- Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. cit. 10.10.2019]. Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>
- Fact Sheet | Hillsong. Hillsong Church-Welcome Home | Hillsong [online]. [cit. 10.10.2019]. Dostupné z: <https://hillsong.com/fact-sheet/>
- Golden Gate Quartet - Wikipedia. [online]. [cit. 17.10.2019]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Golden_Gate_Quartet
- Historie ToG - Touch of Gospel. Front Page - Touch of Gospel [online]. [cit. 04.03.2020]. Dostupné z: <https://www.tog.cz/?p=1608>
- Historie – Ztracená kapela. Ztracená kapela [online]. [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <http://zk.sdh.cz/site/ztracenakapela/historie>
- Chris Tomlin - Our God (Live) - YouTube. YouTube [online]. [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NJpt1hSYf2o>
- Chris Tomlin | Hudba křeřřanů. Hudba křeřřanů | ... když chceš slyšet víc ... o křeřřanské hudbě [online]. [cit. 12.10.2019]. Dostupné z: <http://hudbakrestanu.cz/zahranicni-hudba/pop/chris-tomlin/>
- Chris Tomlin - Wikipedia. [online]. [cit. 12.10.2019]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/Chris_Tomlin
- jádu - téma - Až po uši - Goethe-Institut. 301 Moved Permanently [online]. [cit.10.10.2019]. Dostupné z: <http://www.goethe.de/ins/cz/prj/jug/the/ton/cs16447208.htm>

Kapela PM – Jsem Ti blízko - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ergjYF_nCV0

Kapela: Elaion. Elaion [online]. [cit. 01.03.2020]. Dostupné z: <https://elaion.webnode.cz/kapela/>

Křesťanská folková kapela Lazaři: Střelice u Brna. Střelice u Brna: Titulní stránka [online]. [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.streliceubrna.cz/krestanska-folkova-kapela-lazari/d-1267>

Lecrae Lyrics, Songs, and Albums | Genius Lyrics. Genius | Song Lyrics & Knowledge [online]. [cit. 12.10.2019]. Dostupné z: <https://genius.com/artists/Lecrae>

Lecrae – I'll Find You Lyrics | Genius Lyrics. Genius | Song Lyrics & Knowledge [online]. [cit. 14.10.2019]. Dostupné z: <https://genius.com/Lecrae-ill-find-you-lyrics>

Lecrae-bio. [cit. 11.10.2019]. [online]. Dostupné z: <https://www.lecrae.com/bio>

O nás / KaPři. / Kapela Přichovice: hudební křesťanské společenství [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <https://kapela-prichovice.cz/about/>

Oceans (Where Feet May Fail) Lyric Video - Hillsong UNITED - YouTube. [online]. [cit. 31.03.2020]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=dy9nwe9_xzw

Pán volá nás – Vesmírná Kapela [LIVE] - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=c54GAVW28ul>

Pavel Helan - Bio. Pavel Helan - vlídný písničkář [online]. [cit. 04.03.2020]. Dostupné z: <http://pavelhelan.cz/bio.html>

Plzeňská diecéze – Oficiální stránky plzeňské diecéze římskokatolické církve - Diecéze plzeňská [online]. [cit. 03.03.2020]. Dostupné z: <https://www.bip.cz/cs/hudba-v-diecezi#>

Poutníci / Poutníci [online]. [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <http://www.abcsvatych.com/mp3/poutnici.htm>

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia. [online]. Praha: MŠMT, 2013. [cit. 14.03.2020]. Dostupné z: http://www.msmt.cz/file/10427_1_1/

Rytmig - Slyšte, pohané - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=tmpoK1yoYug>

Rytmig. Rytmig [online]. [cit. 29.02.2020]. Dostupné z: <http://www.rytmig.cz/historie>

Rytmig. Rytmig [online]. [cit. 29.02.2020]. Dostupné z: <http://www.rytmig.cz/nahravky>

Sacrosanctum concilium. 301 Moved Permanently [online].]. [cit. 07.03.2020]. Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vat-ii_const_19631204_sacrosanctum-concilium_cs.html

SBM | Schola brněnské mládeže. SBM | Schola brněnské mládeže [online]. [cit. 02.11.2019]. Dostupné z: <https://www.sbmka.cz/o-nas>

SBM | Schola brněnské mládeže. SBM | Schola brněnské mládeže [online]. [cit. 02.11.2019]. Dostupné z: <https://www.sbmka.cz/hudba>

SchOLa Sněžka. VKH Olomouc [online]. Copyright Vysokoškolské katolické hnutí Olomouc [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: <http://www.vkholomouc.cz/vkh-olomouc/schola.html>

Skupina Učedníci | Hudba. [online]. Copyright © 1997 [cit. 12.03.2020]. Dostupné z: <https://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/hudba/zprava/539485>

Složení kapely: Elaion. Elaion [online]. [cit. 01.03.2020]. Dostupné z: <https://elaion.webnode.cz/slozeni-kapely/>

Střípky desetileté - Radio Proglas. Hudba na Radiu Proglas - Radio Proglas [online]. [cit. 28.02.2020]. Dostupné z: <https://hudba.proglas.cz/noklasik/aktuality-noklasik/stripsy-desetilete/>

The Golden Gate Quartet | Discography | Discogs. Discogs - Music Database and Marketplace [online]. [cit. 17.10.2019].

Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/289939-The-Golden-Gate-Quartet?page=1>

The Joy Strings | Discography & Songs | Discogs. Discogs - Music Database and Marketplace [online]. [cit. 28.09.2019]. Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/1415831-The-Joy-Strings>

Theocracy (band) - Wikipedia. [online]. [cit. 20.10.2019]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Theocracy_\(band\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Theocracy_(band))

VeKa – Vesmírná kapela. [online]. [cit. 10.11.2019]. Dostupné z: <http://www.veka.signalycz/capella/>

VeKa – Vesmírná kapela. VeKa – Vesmírná kapela [online]. Dostupné z: <http://vesmirnakapela.jednoduse.cz/capella/noty>

YouTube. YouTube [online]. [cit.29.02.2020]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=ckct-ZCnlpc>

Žalm 72 Pane ukaž nám své milosrdenství (Martin Vanáč a Elaion) - YouTube. YouTube [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=gQ7iI4jC6lk&feature=youtu.be>

Osobní sdělení:

POLÁČKOVÁ, Ester. Osobní sdělení bývalé členky kapely (lékařky Fakultní nemocnice Plzeň, Edvarda Beneše 1128/13, Plzeň-Bory) dne 4. 3. 2020.

VANÁČOVÁ, Anežka. Osobní sdělení vedoucí kapely (studentka Západočeské univerzity, Univerzitní 2732/8, Plzeň) dne 4. 3. 2020.

Notové zápisy písní:

BENEDOVÁ, Terezie. Zápis písně vytvořený členkou kapely *Backspaceband* (studentka Univerzity Karlovy, Opletalova 38, 110 00 Staré město).

PĚSTOVÁ, Veronika. Zápis písně vytvořený členkou kapely *Elaion* (studentka Univerzity Karlovy, Opletalova 38, 110 00 Staré město).

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Úvod do tématu KPH, motivace	69
Tabulka 2 Úvod do tématu KPH. Poslech barokní skladby s křesťanskou tematikou	71
Tabulka 3 Výklad učitele o KPH	72
Tabulka 4 Opakování.....	74
Tabulka 5 Poslech skladby <i>Hymnus k Duchu Svatému</i>	75
Tabulka 6 Instrumentální doprovod skladby <i>Our God</i>	77
Tabulka 7 Zpěv skladby <i>Náš Bůh</i>	80
Tabulka 8 Závěrečná reflexe.....	81

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Píseň <i>Pán volá nás (VeKa)</i>	I
Příloha 2 Píseň <i>Hymnus k Duchu Svatému (Adorare)</i>	II
Příloha 3 Píseň <i>Důvody (Elaion)</i>	III
Příloha 4 Píseň <i>Jsem Ti blízko (PM/ Karel Řezábek)</i>	IV
Příloha 5 Partitura <i>Our God- Bicí 1</i>	VI
Příloha 6 Partitura <i>Our God- bicí 2</i>	VII
Příloha 7 Partitura <i>Our God- bicí 3</i>	VIII
Příloha 8 Partitura <i>Our God- piano 1</i>	IX
Příloha 9 Partitura <i>Our God- piano 2</i>	X
Příloha 10 Partitura <i>Our God- piano 3</i>	XI
Příloha 11 Partitura <i>Our God- piano 4</i>	XII
Příloha 12 Partitura <i>Our God- grafická partitura</i>	XIII
Příloha 13 Notový zápis písně <i>Our God (Náš Bůh)</i>	XIV
Příloha 14 Závěrečná reflexe, dotazník.....	XV
Příloha 15 Pracovní list č. 1.....	XVI
Příloha 16 Pracovní list č. 2.....	XVIII
Příloha 17 Pracovní list č. 3.....	XX
Příloha 18 Powerpointová prezentace.....	XXII

PŘÍLOHY

Příloha 1 Píseň *Pán volá nás (VeKa)*³³⁵

Pán volá nás

Martin Filip
Vesmírná Kapela

Intro: A E D D E F#m

Pán vo - lá nás. Pán vo - lá nás.

5 Pán vo - lá nás. Pán vo - lá nás.

9 Vše - chny své bo - les - ti a trá - pe - ní o - de - vzdej Pá - nu, On ví, co s tím.

13 On kaž - dé - ho z nás nej - líp zná, pojd' - me za Ním, teď nás vo - lá.

17 Pán vo - lá nás, pojd' - me vši - chni za Ním. Pán vo - lá nás. nás.

22 Bridge: D E F#m D
Je - ho je slá - va i moc, On bu - de na - vě - ky kra - lo - vat.

26 A my teď mů - žem, vši - ch - ni spo - leč - ně, se po Je - ho ces - tě dát.

© VeKa

³³⁵ VeKa - Vesmírná kapela. VeKa - Vesmírná kapela [online].Dostupné z: <http://vesmirnakapela.jednoduse.cz/capella/noty>

Příloha 2 Píseň Hymnus k Duchu Svatému (Adorare)³³⁶

ZPĚVNÍK - PÍSEŇ

66. HYMNUS K DUCHU SVATÉMU

© ADORARE
/A/A4/A/A4/...

1. Du-chu Tvůr-ce přijď nav-štív nás Pla-men svůj v srd-ci
 nám za-pal zas Tys pra-men ži-vý lás-ky žár
 Ko-nej dí-vy dej nám své lás-ky dar 2. Du-chu sva-tý
 tys da-rů pl-ná stud-na má Tys na-pl-ně-ní tys je-dí-ná spá-sa má
 Tys Krá-lem v srd-cích též i v mém Tak ses-tup na nás
 a dej lás-ku všem Přijď Du-chu sva - tý veď nás dál
 Přijď o - tev-fi srd-ce do-ko - fán R. Už cí-tím to jak
 při-chá-zíš Už nas-tal čas ... kdy za-zá-říš Už přiš-la chvi-le ví - těz-ství Už
 nez-nám pláč a neš-těs-tí Ty jsi Pán 3. Du-chu lás-ky
 za-pal svůj o - heň v nás Na všeč-ny o - táz-ky ty od-po-věď nás
 Ne-nech mě tá-pat já chci v na-dě-ji stát
 Do ru-kou tvých svůj ži-vot chci dát

59

³³⁶ SEKCE pro mládež ČBK a ASOCIACE křesťanských sdružení mládeže, o.s. Zpěvník. 1. vyd. Neprodejné. Praha 2012.

Příloha 3 Píseň *Důvody (Elaion)*³³⁷

17

E
Mám slovy divochi, proti se plál,
A₂ A₂ Císmá A₂ E A₂
okárním spojovat nové se starým

E
Mám meloněmi okárek, které ztrácí symbol hned,
A₂ A₂ E A₂ Císmi
když přijde ta nejtežší.

E
Za koho tě pokládám A₂ E A₂
E Za koho tě pokládám Císmi A₂
E Za koho tě pokládám jeziti
E Za koho tě pokládám A₂ E A₂
E A₂ Císmi A₂
co pro mě znamená?

Ref: E
Pro mě jsi hlas, který znovu A₂ A₂
E E A₂ A₂ Císmi
slyšel chci,
E E A₂ A₂ Císmi
ten krásný hlas mluvící a ke hvězdám,
které Císmi A₂ A₂
padají a nerasnou
E stejné A₂ E A₂
stejně rychle jako já
E stejné A₂ Císmi A₂
stejně rychle jako já ...

E
Horučně zno padá, A₂ A₂ E
E A₂ Císmi
korěmi v něm tvoří náhra A₂
E A₂ E A₂ Císmi
Důfam, že je pevně, že v něm slyta víra v tebe. A₂

Za koho

Ref.

tal tal tal

³³⁷ PĚSTOVÁ, Veronika. Zápis písně vytvořený členkou kapely *Elaion* (studentka Univerzity Karlovy, Opletalova 38, 110 00 Staré město).

Příloha 4 Píseň *Jsem Ti blízko (PM/ Karel Řezábek)*³³⁸

167

Jsem ti blízko

Kája Řezábek 1993

$\text{♩} = 116$

Nemusíš se bát, já tě jménem znám,

znám i cestu tvou, vždyť jsem ji před tebou prošel sám.

Všechnu sílu svou u mne zkoušej brát,

pomůžu ti nést každé tvé bídně, pokud mi je dáš.

Když se usmíváš, i já radost mám,
Všechna zklamání i tvé slzy znám,

s tebou prožívám prohry i vítězství ve zkouškách,
já - jediný vím o každém zranění, které máš.

³³⁸ 3pe.cz. [online]. [cit. 15.04.2020].Dostupné z: http://www.3pe.cz/index.php?page=osob_karelpisne&cast=2

F#mi Hmi E D

I když prohráváš, mám tě pořád rád —————,
 Zvedni oči své, odlož žal i pláč —————,

F#mi D E C#mi F#mi

nemusíš to vzdát, znovu se zvedni a pojď se mnou dál.
 vždyť někoho máš, kdo je ti blízko a sebe chce ti dát.

E D E F#mi

Jsem ti blízko, velmi blízko, blíž než se zdá.

E D E F#mi

Věř mi, blízko, velmi blízko, k tobě mám ———.

Příloha 5 Partitura *Our God*- Bicí 1

Bicí 1 (djembe, bubínek-Orff)

Our God

Martin Vanáč

4/4

11

21

31

41

Příloha 6 Partitura *Our God*- bicí 2

Bicí 2 (djembe, bubínek-Orff)

Our God

Martin Vanáč

4/4

12

22

38

Příloha 7 Partitura *Our God*- bicí 3

Bicí 3 (tamburína)

Our God

Martin Vanáč

4/4

17

23

37

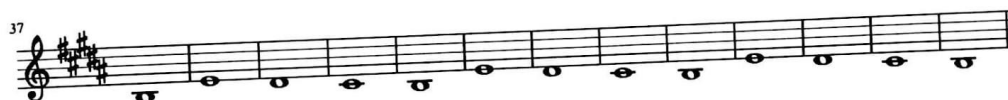
45

Příloha 8 Partitura *Our God*- piano 1

Piano 1 (Basa 1)

Our God

Martin Vanáč

Příloha 9 Partitura *Our God*- piano 2

Piano 2 (Basa 2)

Our God

Martin Vanáč

Příloha 10 Partitura *Our God*- piano 3

Piano 3 (melodie 1)

Our God

Martin Vanáč

Příloha 12 Partitura *Our God*- grafická partitura³³⁹

Takty	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
	predehra																								1. sloka
Bicí 1					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Bicí 2									•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Tamburína																	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Piano 1 (basa1)													•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Piano 2 (basa 2)																	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Piano4(melodie 1)									•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Piano5(melodie 2)														•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
Takty	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	
								2. sloka								refrén									
Bicí 1	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Bicí 2																•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Tamburína																•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Piano 1 (basa1)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Piano 2 (basa 2)																•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Piano4 (melodie 1)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
Piano5 (melodie 2)																•	•	•	•	•	•	•	•	•	

³³⁹ Grafická partitura byla vytvořena autorem diplomové práce.

Příloha 13 Notový zápis písně *Our God (Náš Bůh)*³⁴⁰

Náš Bůh

Piano

Emi C G D Emi C G D

9 Emi C G Emi C

1. Vo-du ve ví - no mě-níš, Ot - ví - ráš o - či sle-pým,

12 G Ami D

ne-ní žá - dný, ja-ko Ty.

17 Emi C G Emi C

2. Sví-tíš ve tmách ži - vo - ta, z po - pe - la nás po - zve-dáš,

20 G Ami D

ne-ní žá - dný, ja-ko Ty.

25 Emi C G D

R: Náš Bůh je vět - ší, on je sil-něj - ší, Pa-ne, jsi víc, než co ten - to svět dá - vá,

29 Emi C G D

rá - ny nám lé - číš, moc-ný a slav - ný náš Bůh, jsi náš Pán.

³⁴⁰ BENEDOVÁ, Terezie. Zápis písně vytvořený členkou kapely *Backspaceband* (studentka Univerzity Karlovy, Opletalova 38, 110 00 Staré město).

Příloha 14 Závěrečná reflexe, dotazník

Závěrečná reflexe, dotazník:

Co v proběhlých dvou hodinách hodnotíš pozitivně?

Co v proběhlých dvou hodinách hodnotíš negativně?

Co tě v těchto dvou hodinách nejvíce zaujalo?

Jaká skladba tě nejvíce zaujala?

Zaujala tě nějaká kapela?

Jaká činnost tě nejvíce zaujala?

Pracovalo se ti v hodinách dobře?

Pokud ne, v čem se ti pracovalo špatně?

Jak hodnotíš svojí práci?

Doplnil/a bys nějakou aktivitu, informaci do proběhlých dvou hodin hudební výchovy?

Poznámka:

Příloha 15 Pracovní list č. 1

Pracovní list č. 1 (poslech č. 1)

Poslechová skladba: *Oceans*, kapela *Hillsong United*

Odkaz: https://www.youtube.com/watch?v=dy9nwe9_xzw

Zadání:

Před poslechem písně *Oceans* od skupiny *Hillsong United* si pečlivě přečti pracovní list.
Během poslechu písně a bezprostředně po něm zodpověz všechny otázky.

Odpověz na všechny otázky:

1) Do jaké oblasti bys tuto píseň zařadil/a?

(př: oblast populární hudby (country, metal poprock), oblast vážné hudby)

2) Kde tato píseň může zaznít (místo)?

3) Jak bys charakterizoval/a hudbu, popiš její znaky:

(př: vokální x instrumentální, výrazná jednoduchá melodie x složitá melodie,
jednohlasý zpěv x vícehlasý zpěv atd.)

- 4) Jsou ve skladbě použity nějaké efekty v rámci hudebních nástrojů, jaké?
(efekty elektrické kytary, syntetizéry, delay (ozvěna) ve zpěvu atd.)

- 5) Vypiš hudební nástroje, které ve skladbě hrají:

- 6) Zaujala tě skladba? Čím?

kapela Hillsong United

Příloha 16 Pracovní list č. 2

Pracovní list č. 2 (poslech č. 2)

Poslechová skladba:

Laudetur Jesus Christus, Bohuslav Matěj Černožorský

Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=CkTnMB2ypo8&t=1s>

Zadání:

Před poslechem písně *Laudetur Jesus Christus* si pečlivě přečti pracovní list. Během poslechu písně a bezprostředně po něm zodpověz všechny otázky. Porovnej tuto vokálně instrumentální skladbu s předchozí písní.

Odověz na všechny otázky:

1) Do jaké hudební oblasti bys tuto píseň zařadil/a?

(př: oblast populární hudby (country, metal poprock), oblast vážné hudby (pokud tato oblast, pokus se časově zařadit-baroko, klasicismus, renesance, hudba 20. století)

2) Kde tato píseň může zaznít (místo)?

3) Jakého tématu se pravděpodobně týká text písně?

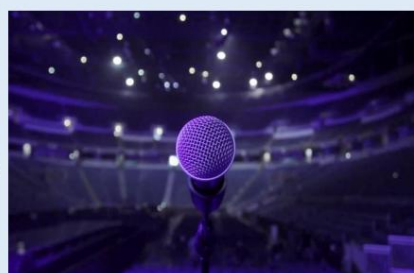
- 4) Srovnej tuto ukázkou s ukázkou předchozí a napiš společné znaky obou písní:
(melodie, nástroje, zpěv atd.)

- 5) Vypiš rozdíly, které jsi při porovnání ukázek zaznamenal/a:
(melodie, nástroje, zpěv atd.)

- 6) Jaký můžeme v písni slyšet hudební nástroj?

- 7) Jakého tématu se obě ukázky týkají?
(folklor, duchovní hudba-křesťanská, okultní hudba, hudba domorodců atd.)

- 8) Zaujala tě píseň? Čím?

Příloha 17 Pracovní list č. 3

Pracovní list č. 3 (poslech č. 3)

Poslechová skladba: *Hymnus k Duchu Svatému*, kapela

Adorare

Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY&t=5s>

Zadání:

Před poslechem písně *Hymnus k Duchu Svatému* od skupiny *Adorare* si pečlivě přečti pracovní list. Během poslechu písně či bezprostředně po něm zodpověz všechny otázky. Skladbu porovnej s písní *Oceans* od skupiny *Hillsong United* a při druhém poslechu vytvoř grafickou partituru skladby.

Odpověz na všechny otázky:

1) Jak na tebe skladba působí?

(př.: pocity, zaujala mne/nezaujala, poslechl/a bych si ji znovu)

2) Zařaď skladbu do hudebního stylu a žánru:

3) Popiš rozdíly mezi touto skladbou a vyslechnutou písní *Oceans* od skupiny Hillsong United:

(př.: melodie, zpěv, provedení, aranž atd.)

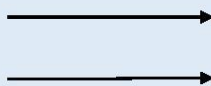

4) Jaká z těchto dvou skladeb na tebe působí profesionálněji a proč?

5) Pokus se zhotovit grafickou partituru skladby. Při prvním poslechu vymysli, jakým způsobem (př. znakem) budeš zaznamenávat jednotlivé nástroje. Při druhém poslechu zakresli vše, co uslyšíš. Po zakreslení porovnejte se spolužáky svoje partitury a debatujte nad nimi spolu s učitelem.

Př. symbolů:

nástroj	symbol
bicí	xxxxxxx
zpěv	áááááááá

Vlastní tabulka se symboly a nástroji:

nástroj	symbol

Prostor pro vlastní grafickou partituru skladby:

Příloha 18 Powerpointová prezentace³⁴¹

Snímek č. 1

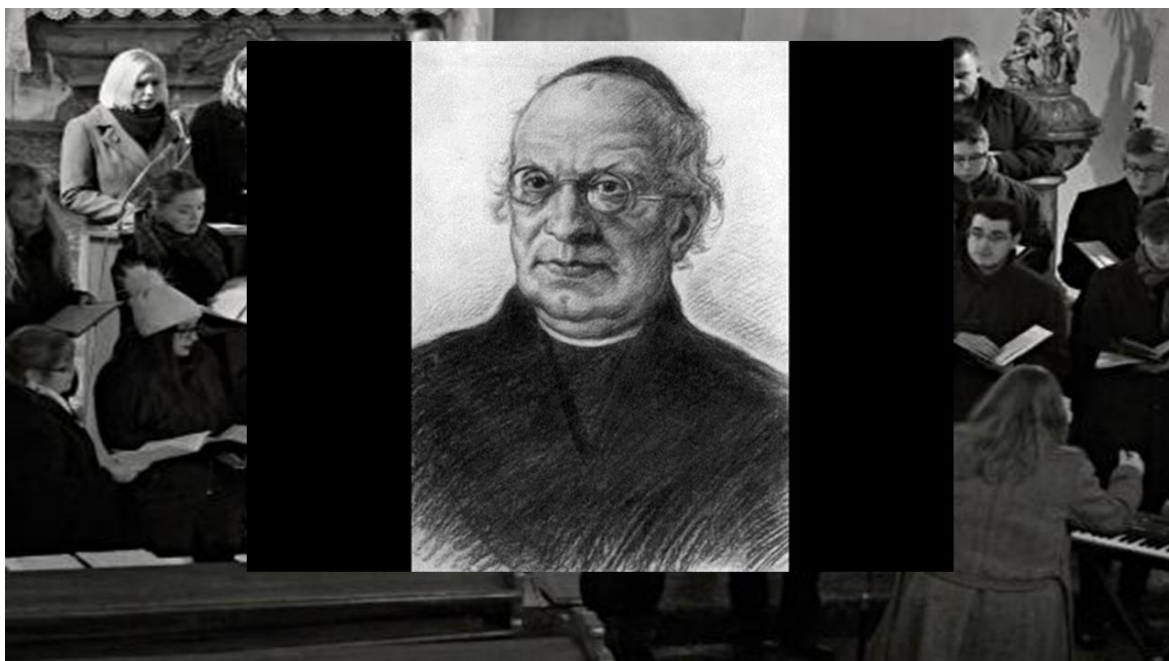

Snímek č. 2

³⁴¹ Informace uvedené v prezentaci vycházejí z teoretické části diplomové práce.

Snímek č. 3

Snímek č. 4

POČÁTKY KŘEŠŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY VE SVĚTĚ

- POČÁTEK KPH DATOVÁN JIŽ V DOBĚ AMERICKÉHO KOLONIALISMU (ROK 1620)
- SOUVISÍ S VZNIKEM JAZZOVÉ HUDBY
-PŘEDEVŠÍM SE SPIRITUÁLEM A GOSPELEM
- VLIV NA KONSTITUCI KPH MĚLY TAKÉ DALŠÍ STYL A ŽÁNRY
-PŘEDEVŠÍM ROCK 'N' ROLL (BEATLES, ROLLING STONES)
-TAKTĚŽ FOLK ROCK (BOB DYLAN)

Snímek č. 5

NEJZNÁMĚJŠÍ KŘESŤANSKÉ KAPELY SVĚTOVÉ SCÉNY

HILLSONG UNITED

- AUSTRALSKÁ HUDEBNÍ SKUPINA VZNIKLA V ROCE 1998
- SOUSTŘEDÍ SE PŘEDEVŠÍM NA EVANGELIZACI
- VYSTUPUJE PO CELÉM SVĚTĚ
 - VYPRODANÁ HALA VE STAPLES CENTER (LOS ANGES)
 - KONCERT VE VSETÍNĚ, VYPRODÁN STADION PRO 5000 LIDÍ
- NEJZNÁMĚJŠÍ PÍSEŇ -OCEANS
- NEJPRODÁVANĚJŠÍ ALBUM V USA-PEOPLE

Snímek č. 6

CHRIS TOMLIN

- AMERICKÝ ZPĚVÁK, KTERÉHO ŘADÍME KE KŘESŤANSKÉMU ROCKU
- PRVNÍ PÍSEŇ SLOŽIL VE ČTRNÁCTI LETECH
- PO CELÉM SVĚTĚ POŘÁDÁ KONCERTY CHVAL A UCTÍVÁNÍ
- CENA GRAMMY ZA NEJLEPŠÍ SOUČASNÉ KŘESŤANSKÉ ALBUM
- 13 ALB
- NEJZNÁMĚJŠÍ PÍSEŇ OUR GOD
 - CELOSVĚTOVÝ HIT

Snímek č. 7

DALŠÍ KŘEŠŤANSKÉ KAPELY V RŮZNÝCH STYLECH

<p>LECRAE MOORE -KŘEŠŤANSKÝ RAP</p> 	<p>GOLDEN GATE QUARTET -GOSPEL</p> 	<p>THEOCRACY -METAL</p>
--	---	--

Snímek č. 8

VÝVOJ KŘEŠŤANSKÉ POPULÁRNÍ HUDBY V ČECHÁCH

- Vliv nekřesťanské populární hudby
 - KAPELY SVĚTOVÉ SCÉNY
 - VIZ PŘEDCHOZÍ SLIDE
 - KAPELY ČESKÉ:
 - BIGBÍTOVÉ SKUPINY (OLYMPIC)
 - TRAMPSKÁ PÍSEŇ A COUNTRY (PLAVCI)
 - FOLK (SPIRITUÁL KVINTET)
- Poutníci- NAŠE PRVNÍ KŘEŠŤANSKÁ KAPELA
 - ZAČALA PŮSOBIT V KOSTELE SV. IGNÁCE V PRAZE V ROCE 1967
 - PRŮKOPNICKÁ ČINNOST, ŠÍŘENÍ NAHRÁVEK S KPH
 - PRVNÍ PÍSNĚ A ZPĚVNÍKY

Snímek č. 9

NEJZNAMĚJŠÍ KAPELY ČESKÉ KŘEŠŤANSKÉ SCÉNY

SBM

- SCHOLA BRNĚNSKÉ MLÁDEŽE
- PŮSOBÍ OD ROKU 1999
- SCHOLA STOJÍ NA POMEZÍ ROCKU A POPU
VYUŽÍVÁ PRVKY JAZZU A FOLKROCKU
- JE NAŠÍM NEJVĚTŠÍM HUDEBNÍM USKUPENÍM
(60 ČLENŮ)
-SBOR, KAPELA, ORCHESTR
- VYSTUPUJE NA NEJVĚTŠÍCH KŘEŠŤANSKÝCH
AKCÍCH NAŠÍ ZEMĚ
(CELOSTÁTNÍ SETKÁNÍ MLÁDEŽE)
- SOUSTŘEDÍ SE NA VLASTNÍ TVORBU
(3 CD)

Snímek č. 10

ADORARE

- HUDEBNÍ SKUPINA Z VALAŠSKA PŮSOBÍCÍ
OD ROKU 1994
- ADORARE ZNAMENÁ CHVÁLIT, UCTÍVAT
- STOJÍ NA POMEZÍ MEZI ROCKEM A POPEM,
-VYUŽÍVÁ PRVKY JAZZU
- HUDEBNĚ DOPROVÁZÍ MŠE SVATÉ,
VYSTUPUJE NA RŮZNÝCH KONCERTECH
- SKUPINA SE SOUSTŘEDÍ NA VLASTNÍ
TVORBU (4 CD)
- PŘ: PÍSEŇ HYMNUS K DUCHU SVATÉMU

Snímek č. 11

Snímek č. 12

KPH A JEJÍ MÍSTO VE MŠI SVATÉ

• MŠE SVATÁ

- OBŘAD, PŘI KTERÉM SE SCHÁZÍ VĚŘÍCÍ LIDÉ
- KPH MÁ SVÉ MÍSTO V BOHOSLUŽBĚ V RAMCI ZPĚVŮ

ZPĚVY DĚLÍME NA:

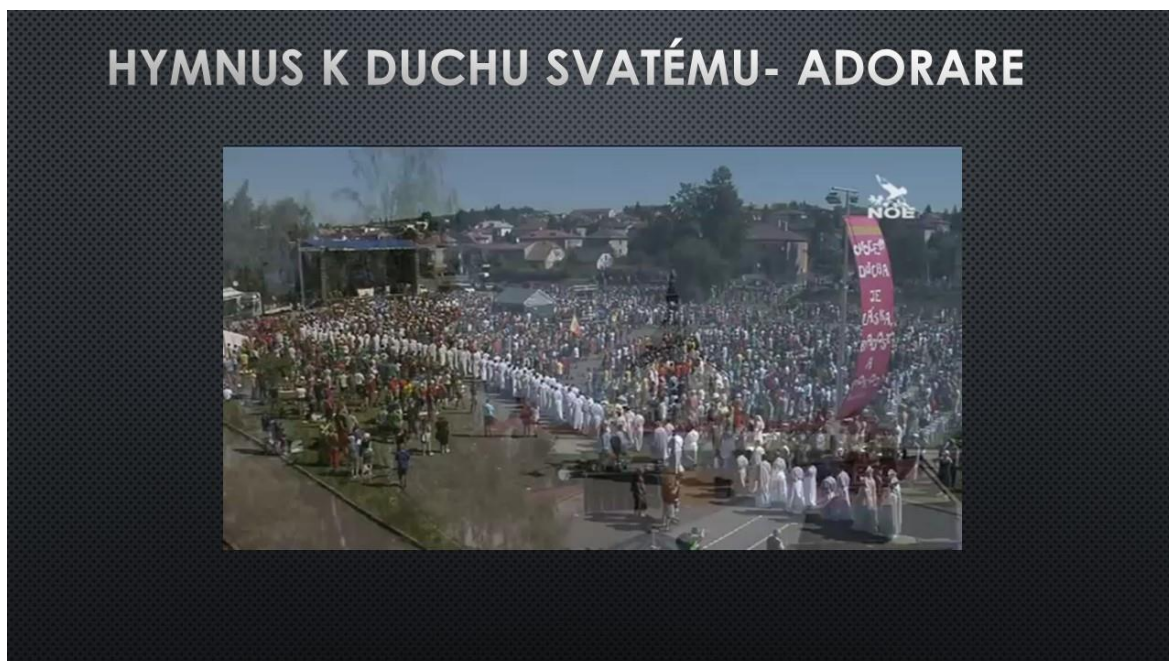
- **ORDINÁRIUM** (NEMĚNNÁ ČÁST MŠE)
 - KYRIE, GLORIA, Credo, SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI
 - TYTO ZPĚVY JSOU OBVYKLE SLOŽENY DO TZV. ORDINÁRIÍ:
 - HUDBA SE MĚNÍ, TEXT JE STEJNÝ
- **PROPRIUM** (TYTO ZPĚVY NEJSOU V ŽDY STALÉ)
 - INTROITUS, GRAUDEALE, OFFERTORIUM, COMMUNIO
 - ZPĚVY VYCHÁZEJÍ Z KPH, KAPELY A UMĚLCI SKLÁDAJÍ V LASTNÍ PÍSNĚ, KTERÉ JSOU HRÁNY PŘI BOHOSLUŽBÁCH

VÝBĚR SKLADEB KE MŠI SVATÉ

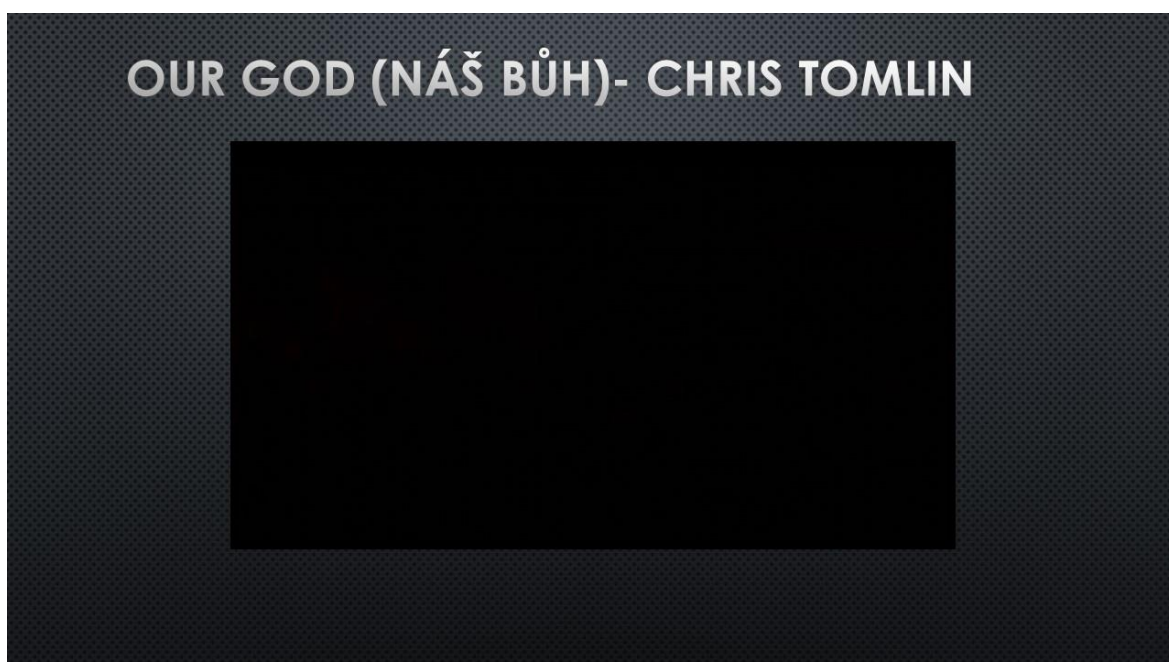
- SLOŽITÝ PROCES, PŘI KTERÉM JE DŮLEŽITÉ PAMATOVAT NA JISTÉ ZÁŠADY
- TYTO ZÁŠADY JSOU SHROMÁŽDĚNY V PUBLIKACI VÝBĚR HUDBY K BOHOSLUŽBÁM

Snímek č. 13

Snímek č. 14

Snímek č. 15

Snímek č. 16

ZDROJE:

OBRÁZKY:

GOSPEL - HLEDAT GOOGLEM. GOOGLE [ONLINE]. DOSTUPNÉ
Z: [HTTPS://WWW.GOOGLE.COM/SEARCH?Q=GOSPEL&HL=CS&SXSRF=ALEKk01Wt1GDIGJLE_gZbHRTbDDBBYCkW;1586939075217&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2AHUKewJUYU7EGOrOAHWJskQKHCL5CMQQ_AUOAXoECBQQAw&biw=1422&bih=642#imgrc=JRLFc9v6VKNGMM](https://www.google.com/search?q=gospel&hl=cs&sxsrf=ALEKk01Wt1GDIGJLE_gZbHRTbDDBBYCkW;1586939075217&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2AHUKewJUYU7EGOrOAHWJskQKHCL5CMQQ_AUOAXoECBQQAw&biw=1422&bih=642#imgrc=JRLFc9v6VKNGMM)

ROLLING STONES - HLEDAT GOOGLEM. GOOGLE [ONLINE]. DOSTUPNÉ
Z: [HTTPS://WWW.GOOGLE.COM/SEARCH?Q=ROLLING+STONES&TBM=ISCH&VED=2AHUKewIU7vVfGOrOAHXL_IUKHfjYB_0Q2-CCEGQIABAA&oq=rol&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMGQIixANMGIADICCAAYAGGAMGIADICCAAYAGGAMGIADICCAAYAGGAOGQIABBDULroBFIN9ARG3vGEAAFWAHGAGAFJIAHQAPIBATSYAQCGAQQQAQTND3MTD2L6LWLiZW&sclient=img&ei=XCswXiT3H8v5LwT45Z_oDw&bih=642&biw=1422&hl=cs#imgrc=P_M7TREKJRDJPOM](https://www.google.com/search?q=rolling+stones&tbm=isch&ved=2AHUKewIU7vVfGOrOAHXL_IUKHfjYB_0Q2-CCEGQIABAA&oq=rol&gs_lcp=CgNpbWcQARgAMGQIixANMGIADICCAAYAGGAMGIADICCAAYAGGAMGIADICCAAYAGGAOGQIABBDULroBFIN9ARG3vGEAAFWAHGAGAFJIAHQAPIBATSYAQCGAQQQAQTND3MTD2L6LWLiZW&sclient=img&ei=XCswXiT3H8v5LwT45Z_oDw&bih=642&biw=1422&hl=cs#imgrc=P_M7TREKJRDJPOM)

HILLSONG UNITED LIVE - HLEDAT GOOGLEM. GOOGLE [ONLINE]. DOSTUPNÉ
Z: [HTTPS://WWW.GOOGLE.COM/SEARCH?Q=HILLSONG+UNITED+LIVE&TBM=ISCH&VED=2AHUKewIFkV-TGEROAHUY_RoKHbY9AWIQ2-CCEGQIABAA&oq=hillsong+united+live&gs_lcp=CgNpbWcQAZIECCMQJzIECAAQEzIECAAQEzoCCA A6BAGAEb5QvF5YJGRG2MROAHAAEACAAYVIAZYDKGEBNZGBAKABAAoBC2D3CY13AXOTAW1N&sclient=img&ei=ACWwXt-](https://www.google.com/search?q=hillsong+united+live&tbm=isch&ved=2AHUKewIFkV-TGEROAHUY_RoKHbY9AWIQ2-CCEGQIABAA&oq=hillsong+united+live&gs_lcp=CgNpbWcQAZIECCMQJzIECAAQEzIECAAQEzoCCA A6BAGAEb5QvF5YJGRG2MROAHAAEACAAYVIAZYDKGEBNZGBAKABAAoBC2D3CY13AXOTAW1N&sclient=img&ei=ACWwXt-)

Snímek č. 19

KALICH A MISKA- HLEDAT GOOGLEM. GOOGLE [ONLINE]. DOSTUPNÉ Z:
[HTTPS://WWW.GOOGLE.COM/SEARCH?Q=KLAICH+A+MISKA+M%C5%A1E&TBM=ISCH&VED=2AHUKEWJF5L_RH0R0AHUBNUWKHAVYA9KQ2-CCEGQIABAA&OQ=KLAICH+A+MISKA+M%C5%A1E&GS_LCP=CGNPBWCQAZOECMQJZOCCAA6BAGAEb46BAGAEbM6CAGAEAUQHhATOGYIABAEbM6BGGAEAUQHLCABVJ7FWDVFMGACAB4AIAbDYGBswySAQQxNi4YMAEAoAEBQqELZ3DzLXDPEl1PBWC&sclient=img&ei=2MIWxsWYoiHssAERSY_IDQ&bih=642&biw=1422&hl=cs](https://www.google.com/search?q=kalich+a+miska+m%C5%A1e&tbm=isch&ved=2AHUKEwjF5L_RH0r0AHUBNuWKHAVYA9kQ2-cCEGQIABAA&oq=kalich+a+miska+m%C5%A1e&gs_lcp=CgNpbWcQAZoECCMQJzoCCAA6BAGAEb46BAGAEbM6CAGAEAUQHhATOGYIABAEbM6BGGAEAUQHLCABVJ7FWDVFMGACAB4AIAbDYGBswySAQQxNi4YMAEAoAEBQqELZ3DzLXDPEl1PBWC&sclient=img&ei=2MIWxsWYoiHssAERSY_IDQ&bih=642&biw=1422&hl=cs)

Snímek č. 20

VIDEO:

OCEANS (WHERE FEET MAY FAIL) LYRIC VIDEO - HILLSONG UNITED -
 YOUTUBE. YOUTUBE [ONLINE]. COPYRIGHT © 2012 HILLSONG MUSIC PUBLISHING [CIT.
 15.04.2020].

DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=DY9NWE9_XZW](https://www.youtube.com/watch?v=DY9NWE9_XZW)

BOHUSLAV MATĚJ ČERNOHORSKÝ - LAUDETUR JESUS CHRISTUS -
 YOUTUBE. YOUTUBE [ONLINE].

DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=CkTnMB2YPO8&t=6s](https://www.youtube.com/watch?v=CkTnMB2YPO8&t=6s)

ADORARE HYMNUS K DUCHU SVATÉM (ŽĎÁR 2012) - YOUTUBE. YOUTUBE [ONLINE].

DOSTUPNÉ Z: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=w2s1bSfVLxY&t=7s](https://www.youtube.com/watch?v=w2s1bSfVLxY&t=7s)

CHRIS TOMLIN - OUR GOD (LIVE) - YOUTUBE. YOUTUBE [ONLINE]. DOSTUPNÉ

Z: [HTTPS://WWW.YOUTUBE.COM/WATCH?V=NJPT1HSYf2Q](https://www.youtube.com/watch?v=NJPT1HSYf2Q)